

Uchwała Nr VIII/191/15
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 24 czerwca 2015 r.

w sprawie przyjęcia złożonego przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dokumentu pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla województwa warmińsko-mazurskiego”.

Na podstawie § 35 ust. 3 lit. a i ust. 4 Regulaminu Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjętego Uchwałą Nr III/21/99 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 lutego 1999 r. z późn. zm., w związku z art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się złożony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dokument pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla województwa warmińsko-mazurskiego” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Piotr Żuchowski

Załącznik do Uchwały Nr
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia.....2015 r.



**Zarząd Województwa
Warmińsko-Mazurskiego**

***Ocena zasobów pomocy społecznej
na rok 2014 dla
województwa warmińsko-mazurskiego***

Opracowanie:
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Biuro ds. pomocy i integracji społecznej

Olsztyn, czerwiec 2015 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	3
1. WPROWADZENIE	5
2. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH I POWIATACH.....	8
2.1 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	8
2.2 Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	16
2.3 Inne rodzaje pomocy i świadczeń	35
2.4 Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	40
2.5 Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.....	58
2.6 Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.....	61
2.7 Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.....	72
2.8 Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	75
2.9 Wskaźniki Oceny zasobów pomocy społecznej	80
3. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	94
3.1 Opracowywanie i wdrażanie programów wojewódzkich.....	94
3.2 Organizowanie kształcenia kadr pomocy społecznej.....	105
3.3 Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej	105
3.4 Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z obszaru polityki społecznej.....	106
3.5 Wdrażanie Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013	108
3.6 Realizacja Projektu systemowego ROPS pt. „Efektywnie, Fachowo, Skutecznie na Warmii i Mazurach”	108
3.7 Realizacja Regionalnego Planu Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015	109
3.8 Obserwatorium Integracji Społecznej	110
3.9 Realizacja zapisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.....	111
4. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM	113
Spis map, tabel i wykresów.....	124
Załączniki.....	127

Wykaz skrótów

Skrót	Wyjaśnienie
CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
CIS	Centrum Integracji Społecznej
DDP	Dzienny Dom Pomocy
DPS	Dom Pomocy Społecznej
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
ES	Ekonomia Społeczna
KIS	Klub Integracji Społecznej
MKIS	Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej
MPiPS	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MPiPS-03	Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z systemu pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
NGO	Organizacje pozarządowe
NZOZ	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
OIS	Obserwatorium Integracji Społecznej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej (w tym Miejski, Miejsko-Gminny i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PEAD	Europejski Program Pomocy Żywnościowej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
RDP	Rodzinny Dom Pomocy
RPO WiM	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
RPDES	Regionalny Plan Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
WPRES	Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej

Jeżeli w dokumencie jest mowa o:

- ustawie o pomocy społecznej** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2015 r. poz. 163, ze zm.);
- ustawie o zatrudnieniu socjalnym** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225, ze zm.);

3. **ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 r. poz. 332, ze zm.);
4. **ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, ze zm.);
5. **ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm.);
6. **ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.);
7. **ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, ze zm.);
8. **ustawie o świadczeniach rodzinnych** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, ze zm.);
9. **ustawie o dodatkach mieszkaniowych** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966, ze zm.);
10. **ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228, ze zm.);
11. **ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.);
12. **ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1619, ze zm.);
13. **ustawie Kodeks Postępowania Administracyjnego** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.);
14. **ustawie o systemie oświaty** – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.).

1. WPROWADZENIE

Pomoc społeczna jest jednym z wielu elementów składających się na szeroko rozumianą politykę społeczną. Jej istotą jest podejmowanie działań zmierzających do postępu społecznego oraz dążenie do zaspokojenia potrzeb w sferze socjalnej wszystkich mieszkańców. Aktem prawnym regulującym zasady organizowania i funkcjonowania pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W myśl zapisów ww. ustawy, pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ust. 1).

Uchwalona w marcu 2011 roku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej nowelizacja ustawy o pomocy społecznej nałożyła obowiązek sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej przez samorządy gmin, powiatów i województwa. Zadanie to, w sposób bezpośredni, realizowane jest przez: ośrodki pomocy społecznej (OPS), powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR) i regionalne ośrodki polityki społecznej (ROPS).

Gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują Ocenę zasobów w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Dokument ten powinien zawierać szczegółowe informacje dotyczące lokalnych zasobów, a w szczególności: infrastruktury, kadry, nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej, działalność organizacji pozarządowych, jak również zawierać ocenę poziomu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców gmin i powiatów w obszarze pomocy społecznej.

Opracowana aktualnie już po raz czwarty Ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawę dla przedkładanych radom gmin, powiatów i sejmikowi województwa wniosków i rekomendacji do podjęcia priorytetowych działań celem zabezpieczenia potrzeb mieszkańców województwa w obszarze pomocy i integracji społecznej. Jest to dokument sprzyjający projektowaniu interdyscyplinarnych rozwiązań dążących do zrównoważonego rozwoju, zarówno na poziomie gmin, powiatów, jak i województwa. Ma to szczególne znaczenie w kontekście kolejnego okresu programowania 2014-2020 w Unii Europejskiej. Na działania określone w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, a w szczególności jego Osi priorytetowej *Włączenie społeczne* są zabezpieczone środki finansowe w wysokości aż 150,59 mln euro. Dlatego też dobra diagnoza posiadanych zasobów pomocy społecznej w roku 2014 w województwie, jak również określenie na jej podstawie istniejących deficytów, pozwoli na zaplanowanie regionalnych oraz lokalnych, długofalowych działań m.in. w obszarze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również poprawi dostęp do zatrudnienia poprzez rozwój podmiotów z obszarów ekonomii społecznej.

Ponadto, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, dokument Oceny zasobów pomocy społecznej będzie punktem wyjścia do wykonywanej przez wojewodę analizy stanu i skuteczności pomocy społecznej w województwie.

Do opracowania ww. dokumentu przez jednostki samorządu terytorialnego od początku wykorzystywane jest narzędzie elektroniczne osadzone w Centralnej Aplikacji Statystycznej zarządzanej merytorycznie przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Obsługą techniczną zawiaduje na zlecenie Ministerstwa firma Sygnity S.A. Na przełomie 2014 i 2015 roku trwały intensywne prace związane z korektą narzędzia, przy czym uwzględniono zmieniające się przepisy prawa jak również uwagi i propozycje użytkowników ze wszystkich poziomów, tj. gmin, powiatów i województwa. W prace związane z doskonaleniem narzędzia były włączone wszystkie regionalne ośrodki polityki społecznej w kraju, których przedstawiciele dbali o maksymalne dostosowanie struktury formularza przede wszystkim do realiów budżetowych i organizacyjnych obowiązujących na poziomie gmin i powiatów. Autorzy

narzędzia zaktualizowali i udoskonaliли również objaśnienia do wypełniania formularza, gdzie wprowadzono i poszerzono zakres wielu definicji oraz doprecyzowano zakres niezbędnych do wprowadzenia danych. Aktualnie obowiązujący formularz Oceny zasobów pomocy społecznej opublikowany został w CAS w marcu br. i jest obligatoryjny do opracowania dokumentu Oceny zasobów pomocy społecznej za 2014 r. Tak jak dotychczas formularz OZPS składa się z kilkunastu części dotyczących m.in.: danych o sytuacji demograficznej i społecznej, danych o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej, danych o zasobach pomocy społecznej oraz wskaźników służących ocenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej i istniejących potrzeb. W dalszym ciągu większość danych statystycznych zacytywanych jest do formularzy jednostkowych z systemów IT z obszaru pomocy społecznej, rynku pracy, pieczy zastępczej, świadczeń rodzinnych, edukacji. Ponieważ zbieranie danych w ww. systemach nie przebiega wg jednakowych zasad tj. sprawozdawczość opracowywana jest w systemach rocznych lub półrocznych, zaszła konieczność poprawiania danych w jednostkowych OZPS w taki sposób, żeby pokazywały wartości roczne. Miało to miejsce np. w przypadku danych zacytywanych z systemu informatycznego DSR (Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych) czy systemu informatycznego oświaty.

Pomimo, iż narzędzie jeszcze nie do końca spełnia wszystkie oczekiwania użytkowników to można stwierdzić, że jego wykorzystanie wydatnie wspomaga jednostki w sporządzaniu Oceny zasobów pomocy społecznej na każdym poziomie samorządów.

Oczywiście należy podkreślić, że wartość i jakość danych zagregowanych na poziomie województwa pozostaje w bardzo ścisłym związku z jakością danych jednostkowych wprowadzanych na poziomie gmin i powiatów, dlatego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej silnie wspierał merytorycznie ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie w opracowywaniu tego ważnego dokumentu. W tym celu w marcu 2015 roku zorganizowano w Olsztynie trzy spotkania robocze z pracownikami ww. jednostek, podczas których przekazywano szczegółowe wyjaśnienia dotyczące zasad wypełniania formularzy. Był to też cenny czas poświęcony wymianie doświadczeń pomiędzy wszystkimi użytkownikami narzędzia w województwie. Po opublikowaniu przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ostatecznej wersji formularza w Centralnej Aplikacji Statystycznej, wystosowano również pisma do starostów, burmistrzów i wójtów naszego regionu z dodatkowymi informacjami, które mogły pomóc jednostkom w prawidłowej realizacji zadania. Zacytywane do systemu sprawozdania jednostkowe były ponadto sprawdzane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i w przypadku konieczności naniesienia poprawek – wycofywane do jednostek celem wprowadzenia korekty. Ten sposób pracy przyczynił się do rzetelności sporządzanego materiału zarówno na poziomie jednostkowym jak i wojewódzkim.

Zgodnie z art. 21 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie sporządził Ocenę zasobów pomocy społecznej – na podstawie ocen opracowanych przez wszystkie gminy i powiaty z uwzględnieniem kwestii oraz problemów społecznych wynikających ze Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku.

Z uwagi na stosunkowo krótkie terminy nałożone przez ustawodawcę na wykonanie wojewódzkiej oceny zasobów pomocy społecznej (przedłożenie dokumentu do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa), niezwykle istotne było aktywne włączenie się do terminowego wykonania oraz przekazania dokumentów przez gminy (ośrodki pomocy społecznej) i powiaty (powiatowe centra pomocy rodzinie) poprzez przedłożenie sprawozdań radzie gminy oraz radzie powiatu do końca kwietnia. Ich kompletność była warunkiem wygenerowania sprawozdawczości na poziomie województwa. Wszystkie ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie województwa warmińsko-mazurskiego przygotowały oraz przekazały sprawozdania na

poziom województwa w oparciu o narzędzie w ramach Centralnej Aplikacji Statystycznej do 7 maja br.

Przy opracowaniu Oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla województwa warmińsko-mazurskiego wykorzystano więc informacje z gmin i powiatów zawarte w sprawozdaniach jednostkowych, a także różnorodne dane statystyczne/sprawozdania resortowe nieujęte w formularzu OZPS oraz zasoby własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

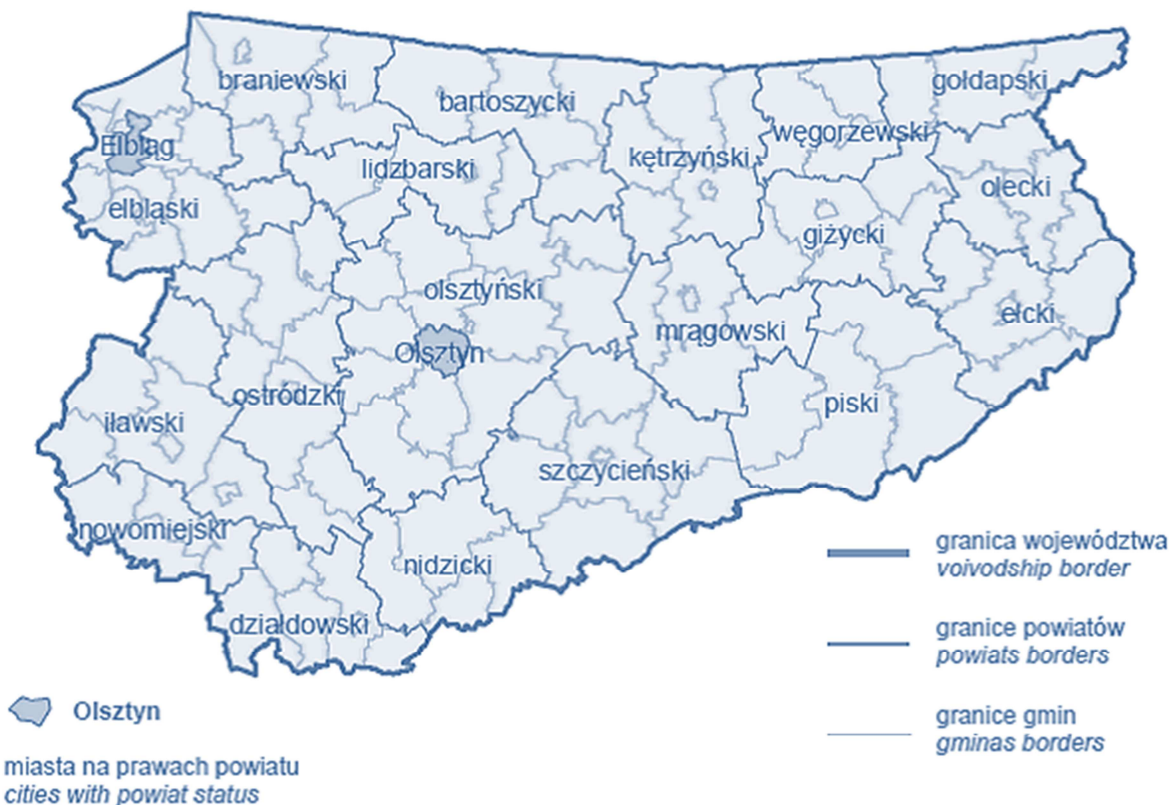
Zastosowanie po raz czwarty zmodyfikowanej wersji narzędzia w ramach CAS potwierdziło trafność wyboru koncepcji opracowywania OZPS w takiej formie. Tegoroczne doświadczenia wskazują na konieczność corocznej analizy struktury narzędzia celem stałej aktualizacji i doskonalenia narzędzia. Przełoży się to na agregowanie lepszej jakości danych, w oparciu, o które będzie możliwa wnikliwa analiza oraz sporządzenie wniosków i rekomendacji odpowiadających na problemy społeczne występujące w województwie warmińsko-mazurskim.

2. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH I POWIATACH

2.1 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Województwo warmińsko-mazurskie leży w północno-wschodniej części kraju, jest czwartym co do wielkości województwem w Polsce i zajmuje obszar 24.174 km², co stanowi 7,7% całkowitej powierzchni państwa.

Mapa nr 1. Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.



Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

Województwo warmińsko-mazurskie podzielone jest na 21 powiatów, w tym 19 powiatów ziemskich oraz 2 powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) – Olsztyn i Elbląg. Na terenie województwa znajduje się 116 gmin, w tym 16 gmin miejskich, 33 gminy miejsko-wiejskie oraz 67 gmin wiejskich.

Ludność

W niniejszym roku sprawozdawczym dane dotyczące liczby ludności zostały zasilone na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2013, ponieważ dane za 2014 rok nie są jeszcze dostępne. W związku z tym w całym dokumencie wszelkie obliczenia i wskaźniki tworzone w oparciu o liczbę ludności liczone są na podstawie danych z 2013 roku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego pod koniec 2013 roku **województwo zamieszkiwało 1.446.915 osób**. Wśród mieszkańców przeważały kobiety (stanowiły 51,0 % populacji), ich liczba była wyższa od liczby mężczyzn o 29.959 osób. Z analizy struktury ludności

województwa wynika, że w 2013 roku 19,0% mieszkańców to osoby do 17 roku życia. Największą grupę osób – 64,7%, stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Z roku na rok wzrasta **liczba osób starszych** (kobiety w wieku 60 i więcej lat, mężczyźni w wieku 65 i więcej lat) w 2012 roku osoby te stanowiły 15,7% ogółu mieszkańców (228.147 osób), natomiast w 2013 roku liczba ta wzrosła do 16,3% (236.339 osób).

W województwie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności. W roku 2013 w stosunku do roku poprzedniego liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 0,3%. Stan ten odzwierciedla ogólnokrajowy problem demograficzny.

Rynek pracy

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku była najwyższa w kraju i osiągnęła wartość 18,9%, w pozostałych województwach nie przekraczała 16%, natomiast wartość tego wskaźnika dla Polski wynosiła 11,5%. W porównaniu do 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano spadek stopy bezrobocia o 2,7 punktów procentowych.

Dane dotyczące rynku pracy wskazują na spadek **liczby osób bezrobotnych**. W 2013 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 115.873, zaś w 2014 – 98.179 co oznacza, iż liczba osób zarejestrowanych w roku 2014 zmniejszyła się o 15,3% w (17.694 osób). Zmniejszyła się również **liczba osób długotrwale bezrobotnych** z 63.186 osób w 2013 roku do 57.562 w 2014 roku (tj. o 8,9%) oraz **liczba bezrobotnych ogółem z prawem do zasiłku** z 19.803 w 2013 roku do 16.348 w 2014 roku.

Strukturę bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim cechuje silny poziom zróżnicowania z uwagi na różne czynniki, tj. płeć, wiek bezrobotnych, miejsce zamieszkania i inne. Poniżej przedstawiono udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2013-2014.

Tabela nr 1. Udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2013-2014.

Wyszczególnienie	2013		2014	
	woj. warmińsko-mazurskie	Polska	woj. warmińsko-mazurskie	Polska
kobiety	51,7%	51%	52,0%	51,5%
zamieszkali na wsi	49,8%	44,2%	50,6%	44,5%
bezrobotni z prawem do zasiłku	16,7%	13,8%	16,7%	13,3%
bezrobotni do 25 roku życia	19,2%	19,9%	17,2%	16,5%
długotrwale bezrobotni	54,5%	53,7%	58,7%	57,7%
bezrobotni 50+	23,9%	24,3%	25,5%	26,0%
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	29,9%	29,9%	30,9%	30,2%
bezrobotni niepełnosprawni	5,6%	5,4%	6,0%	6,0%

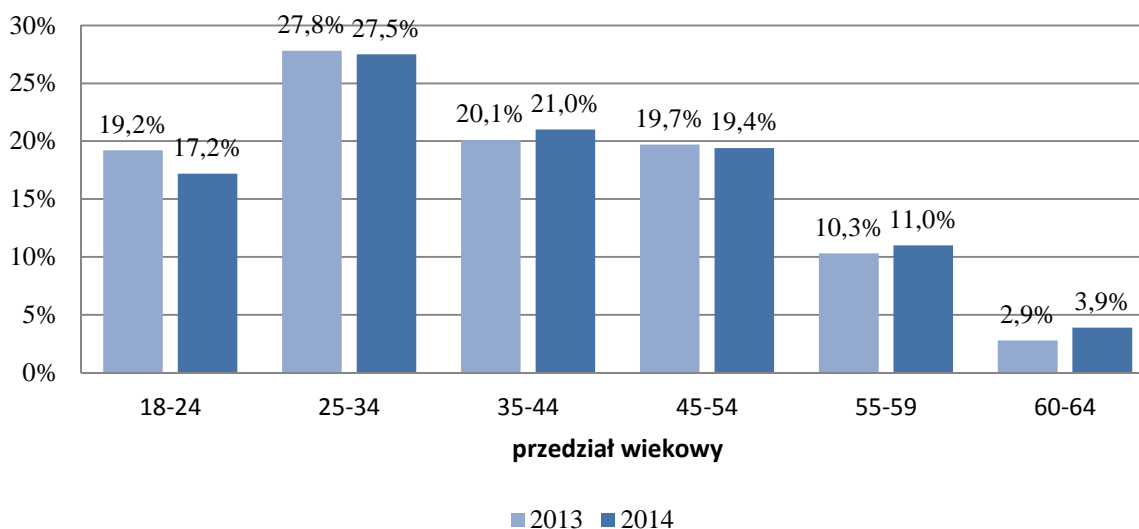
Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli większość osób pozostających bez pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku stanowiły osoby długotrwale bezrobotne tj. zdolne do pracy oraz deklarujące chęć jej podjęcia, które w ciągu ostatnich dwóch lat będąc

zarejestrowane w urzędzie pracy nie podjęły zatrudnienia na okres dłuższy niż 12 miesięcy. Grupa ta w 2014 roku stanowiła 58,7% ogółu osób bezrobotnych i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 4,2 punktu procentowego. Większość osób bezrobotnych stanowiły kobiety 52,0%, co więcej w porównaniu do roku 2013 odsetek ten zwiększył się o 0,3 punktu procentowego. Dużą grupę osób bezrobotnych stanowią także osoby zamieszkałe na wsi – 50,6 %. Spośród wszystkich grup społecznych przedstawionych w tabeli odsetek osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi w województwie warmińsko-mazurskim najbardziej odbiega od wartości przyjętych dla Polski – 44,5%.

Analizując strukturę osób bezrobotnych ze względu na wiek na Warmii i Mazurach w 2014 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lat – 27,5% ogółu. Równie duży odsetek stanowiły także osoby w wieku 35-44 lat – 21% oraz 45-54 lat – 19,4%. Poniżej przedstawiono zmiany w strukturze bezrobotnych według grup wiekowych.

Wykres nr 1. Udział procentowy wybranych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2014.



Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

W trudnej sytuacji na rynku pracy pozostają osoby bezrobotne do 25 roku życia oraz osoby w wieku 50+, którym ciężko jest znaleźć zatrudnienie stąd wielość programów rynku pracy skierowanych do tych grup wiekowych

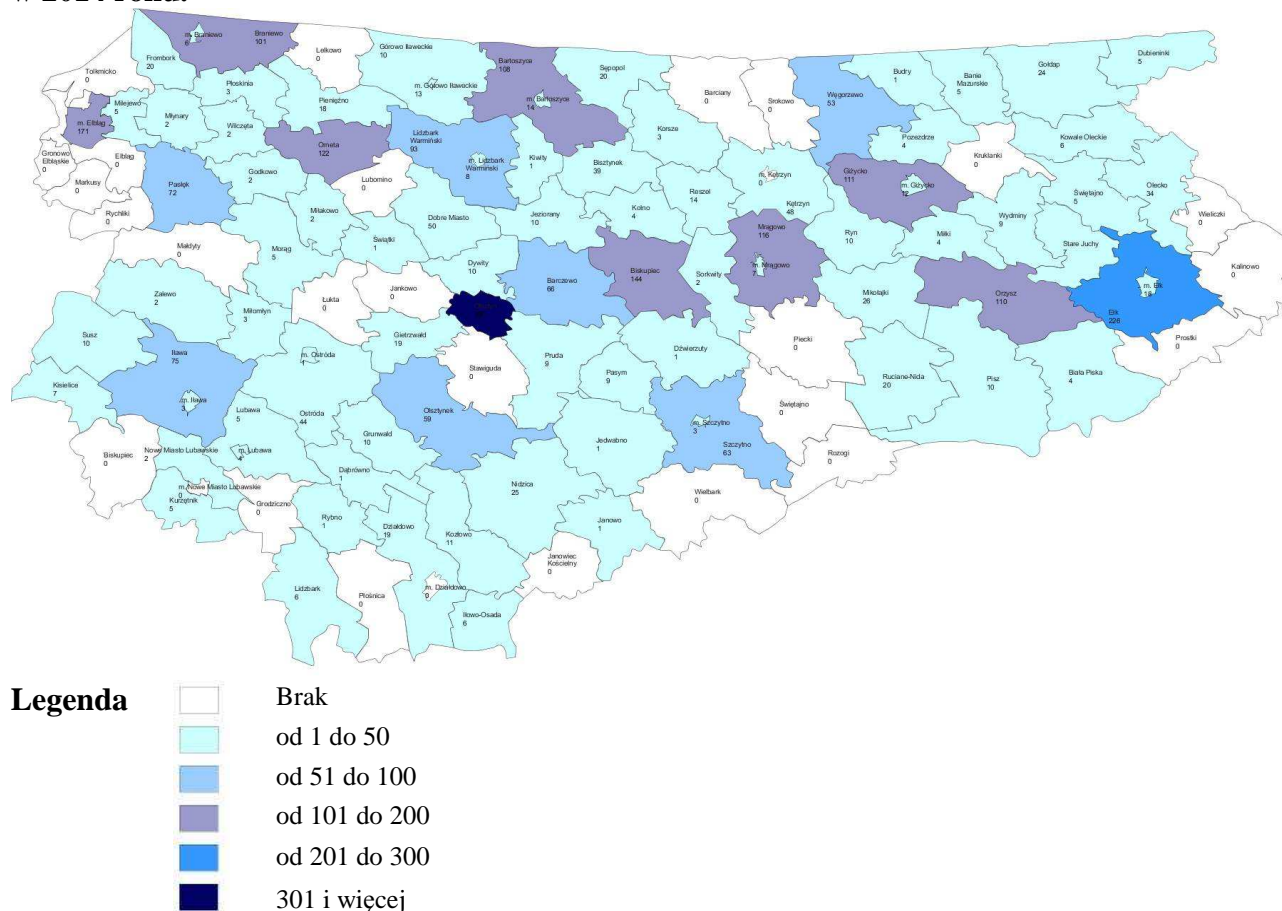
Infrastruktura społeczna

W 2014 roku w sprawozdaniu Oceny zasobów pomocy społecznej (tabela nr 2) wykazano funkcjonowanie **31.034 mieszkań komunalnych** w zasobach gmin (spadek w stosunku do roku poprzedniego o 1.475 lokali tj. o 4,5%). W większości gmin liczba mieszkań komunalnych zmalała (w 66 gminach łącznie o 1.869), największy spadek w liczbie dostępnych lokali komunalnych wykazało miasto Olsztyn (o 430 lokali) i miasto Elbląg (o 356 lokali). W 21 gminach liczba lokali komunalnych pozostała bez zmian, natomiast w 29 zwiększyła się łącznie o 394 lokale.

W 2014 roku województwie dostępnych było **2.741 mieszkań socjalnych** (lokali) tj. o 158 (6,1%) więcej niż w roku poprzednim. Ponadto w 2015 roku planuje się ponowne zwiększenie dostępnej ilości mieszkań socjalnych o 83 lokale. Liczba osób oczekujących na mieszkanie

socjalne w ciągu ostatnich dwóch lat systematycznie rosła (w 2012 – 3.460 osób, w 2013 – 3.562 osoby, w 2014 – 3.772 osoby), pomimo tworzenia nowych mieszkań socjalnych prognozuje się, iż w przyszłych latach liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne nadal będzie wysoka i utrzyma się na poziomie ponad 3.700 osób oczekujących w roku 2015 i 2016. W 28 gminach mieszkania socjalne w ogóle nie funkcjonują (w 27 gminach wiejskich i 1 miejsko-wiejskiej). Liczbę mieszkań socjalnych dostępnych w poszczególnych gminach województwa warmińsko-mazurskiego zaprezentowano na mapie poniżej.

Mapa nr 2. Liczba mieszkań socjalnych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.



Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

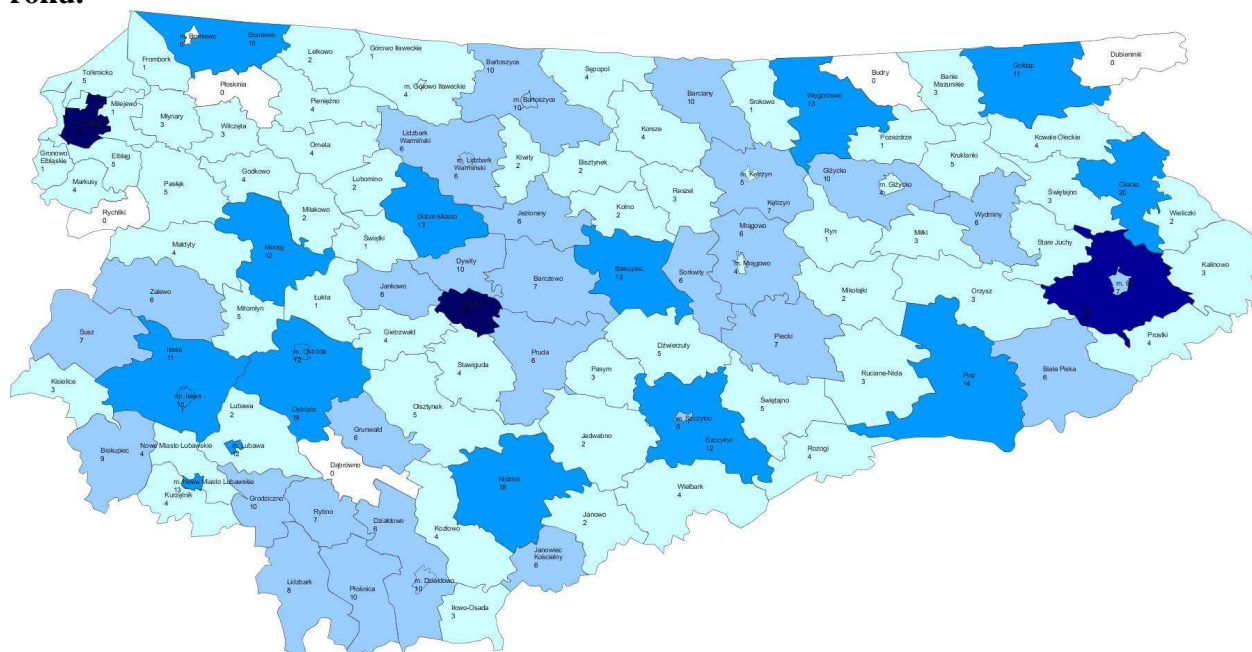
Jedną z możliwości pozyskania przez gminy środków finansowych na rozwój zasobów mieszkaniowych jest udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”. Na konkurs pod nazwą: „Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego” w roku 2014 Ministerstwo przeznaczyło 2 mln zł. Jednym z celów konkursu jest m.in. „poprawa i zwiększenie gminnego zasobu mieszkaniowego (mieszkania komunalne, lokale socjalne, mieszkania kontraktowe i chronione)”. W 2014 roku jedynie 4 gminy z województwa warmińsko-mazurskiego (gmina wiejska Wydminy, gmina miejska Działdowo, gmina wiejska Frombork oraz gmina miejska Kętrzyn) złożyły wnioski na powyższy konkurs. Dofinansowanie w łącznej kwocie 178.600 zł otrzymały gmina Wydminy i gmina Działdowo.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat liczba żłobków funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego systematycznie się powiększa. W 2012 roku działało 37 placówek, w 2013 – 51, zaś w **2014 – 61 żłobków** (łącznie z klubami dziecięcymi i oddziałami żłobkowymi w przedszkolach). W porównaniu z zeszłym rokiem liczba żłobków zwiększyła się o 10 placówek tj. 19,6% (utworzono 13 nowych, a zlikwidowano 3 – w gminie miejskiej Ostróda, w gminie miejskiej Działdowo oraz w gminie miejsko-wiejskiej Morąg). Utworzono żłobki w 3 gminach (po jednej jednostce w każdej gminie), w których placówki takie nie funkcjonowały w 2013 roku. Są to gminy wiejskie: Dąbrówno i Ostróda oraz gmina miejsko-wiejska Biskupiec.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w większości gmin żłobki w ogóle nie funkcjonują (89 gmin), a także to, iż istnieje duża liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w placówkach (667 dzieci). Głównym tego powodem był brak wolnych miejsc, przez co nie przyjęto 597 dzieci. Oznacza to, iż aby zapewnić wszystkim dzieciom przyjęcie do żłobka liczbę miejsc należałoby powiększyć o 34,6%. Warto zauważyć, iż planowana ilość żłobków w 2015 roku zwiększy się łącznie o 3 placówki. Otwarcie nowych placówek oraz utrzymanie istniejących jest możliwe m.in. dzięki funkcjonującemu od 2013 roku resortowemu programowi rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, który nosi nazwę „MALUCH”. Program pozwoli pokryć w części zapotrzebowanie na miejsca dla dzieci w żłobkach. W ramach konkursu MALUCH w 2015 roku dofinansuje się utworzenie nowych miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz zapewni funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 tworzonych przez gminy do dnia 31 grudnia 2014 z udziałem tego programu. O dofinansowanie w 2015 roku mogą starać się również uczelnie i podmioty z nimi współpracujące, dzięki czemu możliwe będzie utworzenie nowych miejsc w instytucjach opieki i oraz zapewnienie funkcjonowania nowych i istniejących miejsc opieki nad dziećmi studentów, doktorantów oraz osób zatrudnionych przez uczelnie lub wykonujących zadania na rzecz uczelni na podstawie umów cywilno-prawnych.

Podobnie jak liczba żłobków zwiększa się również liczba przedszkoli funkcjonujących w województwie. W 2014 roku liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach) wyniosła 763 placówki, przy czym w 2013 było 746 przedszkoli, a w 2012 – 685. W porównaniu z zeszłym rokiem liczba placówek przedszkolnych zwiększyła się o 17 tj. 2,3% (utworzono 44 nowe, a zlikwidowano 27). Przedszkola nie funkcjonują w 6 gminach są to gminy wiejskie Braniewo, Budry, Dubieninki, Dąbrówno, Płoskinia i Rychliki. Jediną gminą w województwie nieposiadającą żłobków i przedszkoli jest gmina Dąbrówno. Poniżej na mapie nr 3 zaprezentowano liczbę przedszkoli w poszczególnych gminach województwa warmińsko-mazurskiego.

Mapa nr 3. Liczba przedszkoli w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.



Legenda

	Brak
	od 1 do 5
	od 6 do 10
	od 11 do 20
	od 21 do 30
	31 i więcej

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Przedszkola w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku zapewniły miejsca dla 40.488 dzieci. 2.223 dzieciom nie przyznano miejsca w przedszkolu. Podobnie jak w przypadku żłobków, głównym powodem odmowy był brak wolnych miejsc, z tego powodu nie przyjęto 1.153 dzieci. Drugim z najczęściej wymienianych powodów był wiek dziecka, przez co odmówiono przyjęcia 948 dzieci. Aby wyeliminować problem braku miejsc w przedszkolach, ich liczbę należałoby zwiększyć o 2,9%.

Odnotowuje się wzrost **liczby świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży**, ich liczba w 2014 roku wyniosła 882. Oznacza to, iż zwiększyła się ona o 13 (1,5%) placówek w stosunku do roku 2013. Z tego przyszkolnych świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2014 roku było łącznie 337, a pozaszkolnych 545.

Systematycznie wzrasta również **liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów**. Tylko między 2013, a 2014 rokiem liczba takich miejsc zwiększyła się o 42 (24,7%).

Liczba hospicjów w 2014 roku wyniosła 17 placówek, w 2013 było ich 10, a w 2012 – 9, co oznacza, że ich liczba w ciągu ostatnich dwóch lat wzrosła niemal dwukrotnie.

Tabela nr 2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31 XII).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	1 450 697	1 446 915	1 446 915	1 445 509	1 444 944
KOBIETY						
Ogółem	2	740 195	738 437	738 437	740 245	740 097
Wiek 0-17	3	136 213	133 741	133 741	132 886	132 699
Wiek 18-59	4	442 997	438 662	438 662	440 662	440 467
Wiek 60 lat i więcej	5	160 985	166 034	166 034	166 697	166 931
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	710 502	708 478	708 478	705 264	704 847
Wiek 0-17	7	143 470	141 091	141 091	140 370	140 532
Wiek 18-64	8	499 870	497 082	497 082	491 630	491 019
Wiek 65 lat i więcej	9	67 162	70 305	70 305	73 264	73 296
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	113 057	115 873	98 179	97 350	97 003
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	58 460	63 186	57 562	57 511	57 737
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	22 335	19 803	16 348	16 276	16 093
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	38 936	32 509	31 034	30 206	29 309
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	5 034	4 467	3 917	4 015	4 028
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	2 626	2 583	2 741	2 824	2 986
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	3 460	3 562	3 772	3 709	3 780
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	337	386	469	457	478
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	37	51	61	64	67
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	5	13	12	8	8
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w	20	1 324	1 532	1 727	1 890	2 058

przedszkolach)						
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	858	676	667	482	391
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
X	22	0	0	0	0	0
brak wolnych miejsc	23	825	631	597	450	359
brak żłobków	24	0	0	0	0	0
brak możliwości technicznych / lokalowych, aby zwiększyć liczbę miejsc w żłobku	25	20	22	22	22	22
meldunek dziecka poza gminą	26	0	0	10	0	0
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	27	685	746	763	734	726
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	28	37 295	40 356	40 488	39 537	39 351
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	29	2 229	2 194	2 223	981	864
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
X	30	0	0	0	0	0
brak wolnych miejsc	31	1 287	1 015	1 153	560	449
brak przedszkoli / oddziałów przedszkolnych	32	0	0	0	0	0
brak możliwości technicznych / lokalowych, aby zwiększyć liczbę miejsc w żłobku	33	0	0	0	0	0
jedno z rodziców / opiekunów nie pracuje	34	0	0	20	20	20
rodzice / opiekunowie nie pracują	35	4	20	8	5	5
meldunek dziecka poza gminą	36	0	3	5	2	2
rezygnacja rodziców z powodów finansowych	37	0	8	23	0	0
wiek dziecka	38	598	769	948	335	335

wniosek złożony po terminie	39	0	0	3	3	3
brak pełnej wymaganej dokumentacji	40	0	0	2	2	2
inne - niespełnienie innych wymogów formalnych	41	12	18	15	7	7
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	42	846	869	882	874	877
Z tego: (wiersze „Przyszkolne” i „Pozaszkolne”)						
Przyszkolne	43	315	327	337	331	331
Pozaszkolne	44	531	542	545	543	546
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	45	144	170	212	216	222
Liczba hospicjów	46	9	10	17	18	109
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	47	1	1	1	1	1

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny „Rok oceny”.

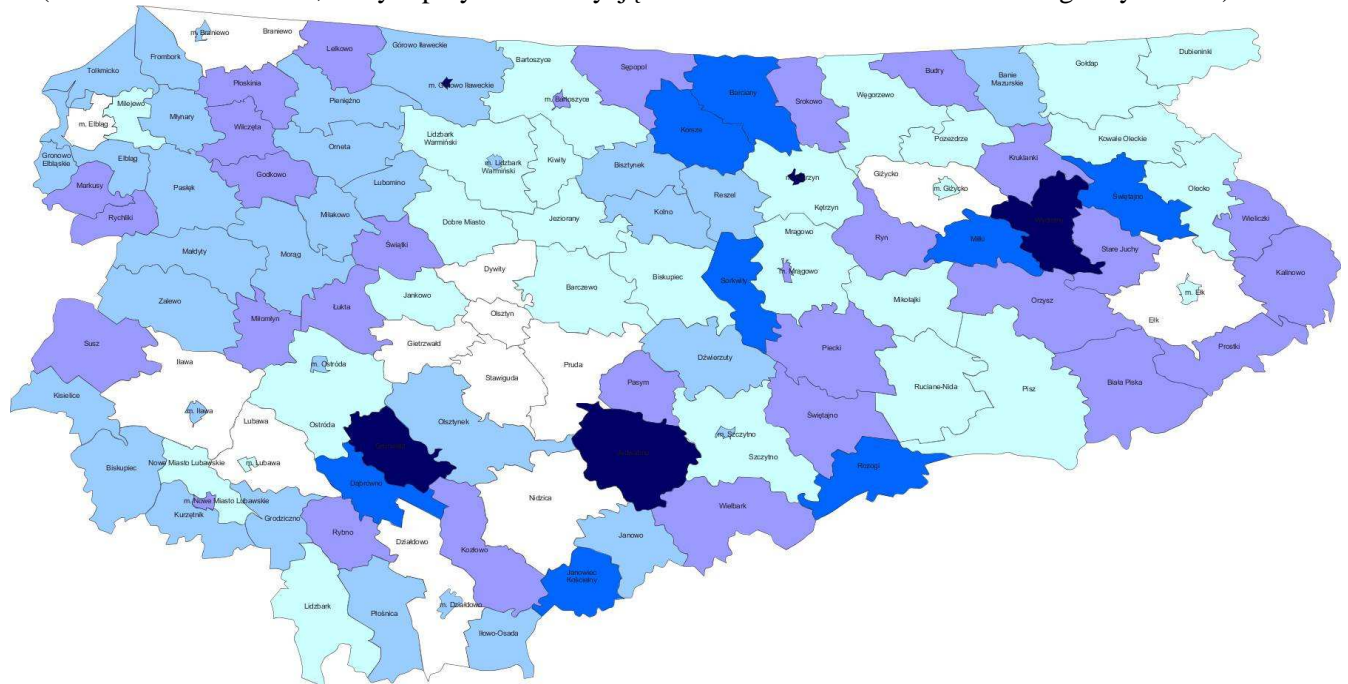
2.2 Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Głównymi realizatorami zadań w obszarze pomocy społecznej w gminach i powiatach województwa warmińsko-mazurskiego są ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie. W niniejszym rozdziale przedstawione zostały informacje dotyczące m.in. rodzajów i form świadczonej pomocy oraz liczby osób i rodzin nimi objętych.

W tabeli nr 3 zaprezentowano zbiorcze zestawienia dotyczące pomocy społecznej udzielonej w województwie warmińsko-mazurskim. **W roku 2014 różnorodną pomocą i wsparciem objęto 201.923 osób** i stanowiło to 13,9% mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego¹. Zakres niniejszego wsparcia obejmował pomoc udzieloną w ośrodkach pomocy społecznej oraz w powiatowych centrach pomocy rodzinie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (bez wyodrębniania rodzaju, formy, liczby świadczeń i źródła finansowania) z wyłączeniem ustawy o świadczeniach rodzinnych. W niniejszej kategorii ujęto osoby, którym przyznano pomoc m.in. w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji, jak również bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Ujęto tu także: osoby objęte pracą socjalną i wsparciem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w postaci zajęć w centrach i klubach integracji społecznej, osoby skierowane lub/i umieszczane w domach pomocy społecznej, osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń, dzieci przebywające w pieczy zastępczej oraz usamodzielnionych wychowanków, osoby korzystają z punktów interwencji kryzysowej, a także osoby skierowane do prac społecznie użytecznych oraz tych, którym udzielano pomocy w ramach środków EFS. Z prognoz zawartych w OZPS wynika, iż w roku 2015 liczba osób objętych pomocą i wsparciem nieznacznie wzrośnie do 204.234 osób (tj. o 1%).

¹ Liczba mieszkańców województwa 1.446.915 osób (stan na 31.12.2013 r.).

Mapa nr 4. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na 1000 mieszkańców w gminach i miastach na prawach powiatu w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r. (Wskaźnik: liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie / liczba mieszkańców gminy x 1000)



Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

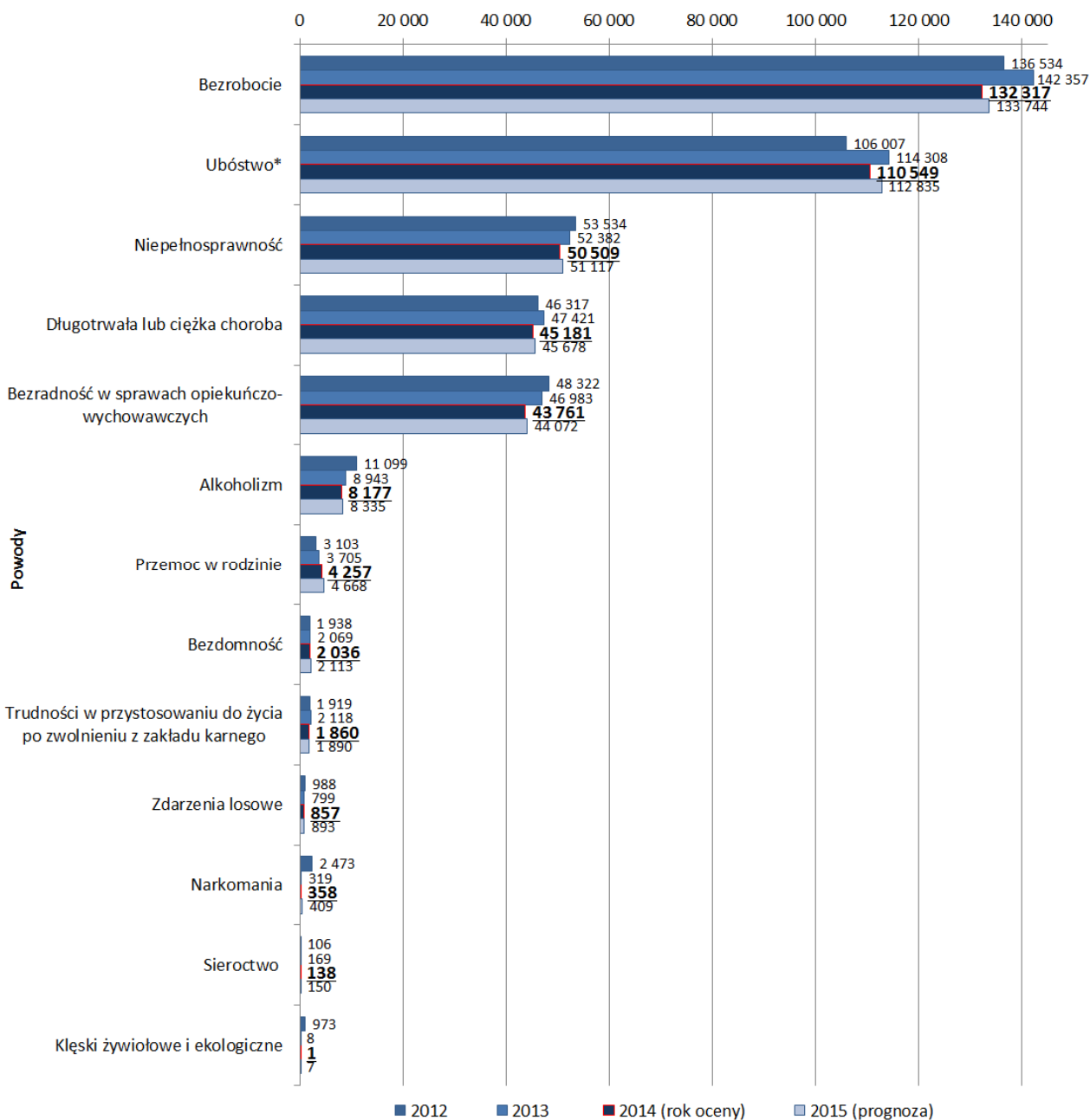
Świadczenia przyznane w formie decyzji administracyjnej (tylko i wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej), niezależnie od ich rodzaju, formy i źródła finansowania (mogły to być zarówno **świadczenia pieniężne, niepieniężne, jak i praca socjalna**) w 2014 roku otrzymało **119.714 osób w 75.345 rodzinach**, w których żyło **194.753 osoby**. Liczba świadczeń przyznawanych podopiecznym pomocy społecznej wynika bezpośrednio z ich indywidualnych sytuacji życiowych, stąd też niektóre rodziny otrzymują często w tym samym roku zarówno świadczenie finansowe, jak również pomoc w formie rzeczowej lub pracy socjalnej. W tabeli nr 3 zaprezentowano wiek, płeć osób korzystających z pomocy oraz wyodrębniono osoby długotrwale korzystające w ogólnej liczbie świadczeniobiorców.

Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej w roku 2014 objęto 62.658 rodzin, w których żyło 155.335 osób. W kolejnym roku prognozuje się niewielki (o 0,8%) wzrost liczby rodzin, które otrzymają świadczenie w tej formie. **Świadczeniami niepieniężnymi** przyznano 35.125 rodzinom, w których żyło 119.744 osoby. Planuje się, że rok 2015 będzie rokiem wzrostu liczby rodzin objętych tymi świadczeniami w stosunku do roku 2014 o 2,9%.

Pomocy społecznej udziela się z uwzględnieniem powodów wskazanych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej organizując pomoc społeczną na poziomie gminy, udzielają jej przede wszystkim z powodów: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, sieroctwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu lub narkomanii, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Powiatowe centra pomocy społecznej, realizując zadania z zakresu pomocy społecznej na poziomie powiatu, udzielają pomocy głównie z tytułu: niepełnosprawności, sieroctwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, dominującymi powodami przyznania pomocy i wsparcia były: bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność. Liczbę rodzin oraz liczbę osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc w formie decyzji administracyjnej w 2014 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 2. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w 2012, 2013 i 2014 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody* wraz z prognozą na 2015 rok.

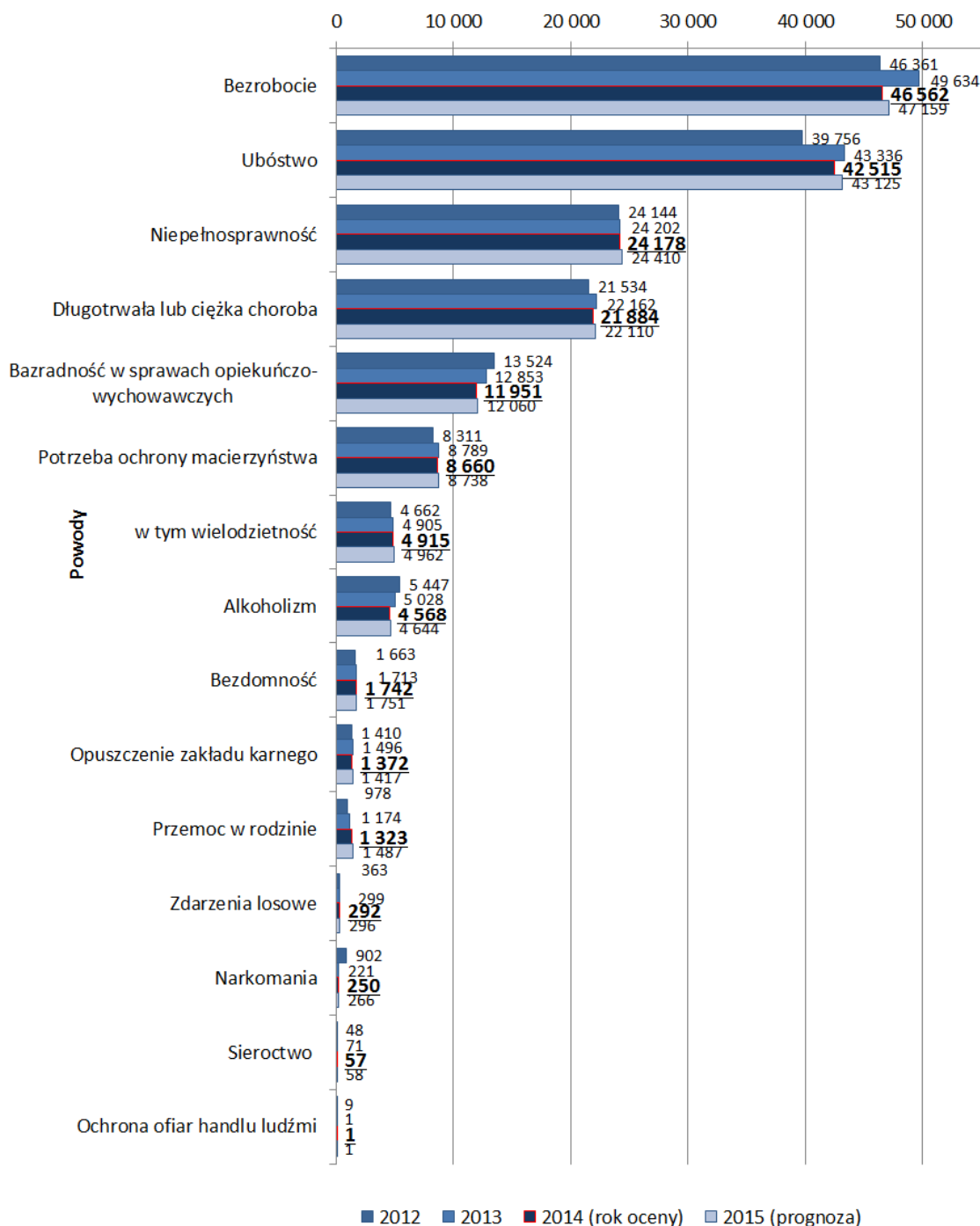


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS ze 116 ośrodków pomocy społecznej (w tym 2 miejskich ośrodków pomocy społecznej realizujących zadania powiatu – m. Olsztyn i m. Elbląg) i 19 powiatowych centrów pomocy społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego

* Powody przyznania pomocy w powyższym wykresie zostały zaprezentowane zgodnie podziałem i nazewnictwem zawartym w aplikacji CAS do sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej.

Ubóstwo, jako samodzielna przesłanka udzielenia pomocy społecznej nie występuje. Łącznie z ubóstwem musi wystąpić inna przesłanka udzielenia świadczenia, określona w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Wykres nr 3. Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2012, 2013 i 2014 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody* wraz z prognozą na 2015 rok.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS ze 116 ośrodków pomocy społecznej (w tym 2 miejskich ośrodków pomocy społecznej realizujących zadania powiatu – m. Olsztyn i m. Elbląg) i 19 powiatowych centrów pomocy społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego

* Powody przyznania pomocy w powyższym wykresie zostały zaprezentowane zgodnie podziałem i nazewnictwem zawartym w aplikacji CAS do sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej.

Ubóstwo, jako samodzielna przesłanka udzielenia pomocy społecznej nie występuje. Łącznie z ubóstwem musi wystąpić inna przesłanka udzielenia świadczenia, określona w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Powody przyznania pomocy w powyższym wykresie zostały zaprezentowane zgodnie podziałem i nazewnictwem zawartym w aplikacji

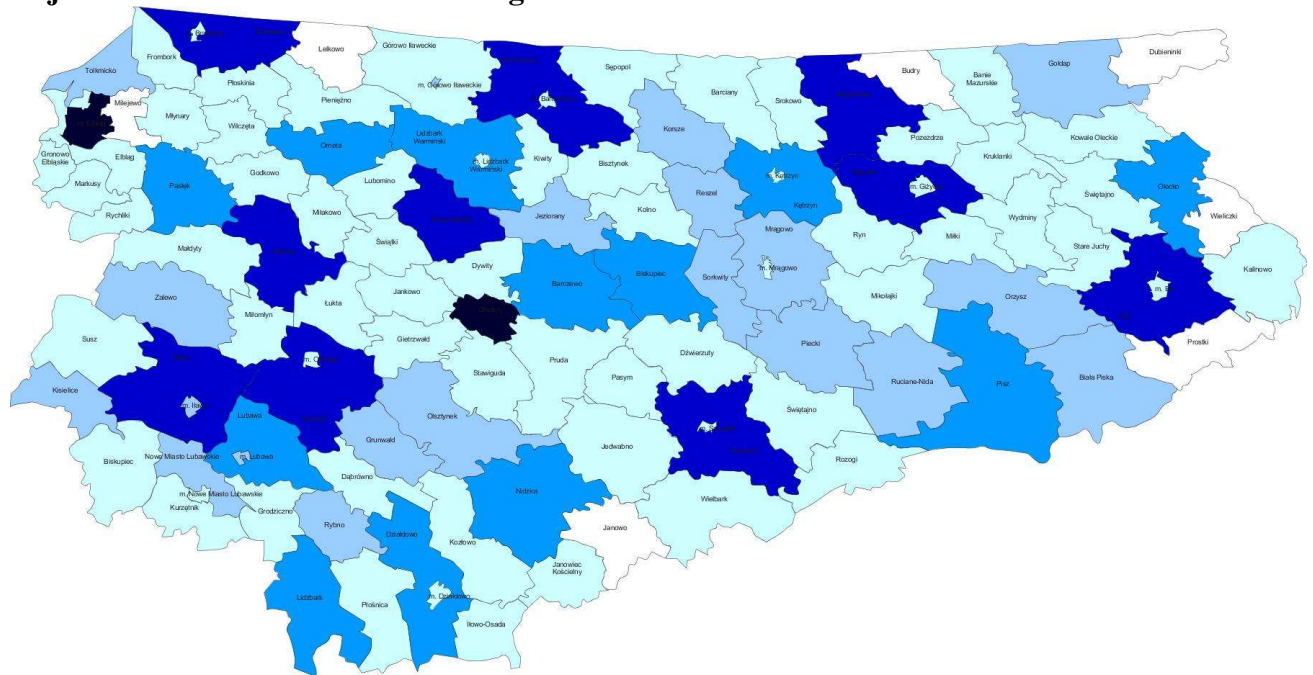
CAS do sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej.

Liczba rodzin – Charakteryzując rodzinę z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, podawano wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej, oznacza to, że w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, więc dana rodzina może być wskazana w kilku powodach.

Wielodzietność – za rodziny wielodzietne uznano rodziny posiadające 4 i więcej dzieci.

Usługi pomocy społecznej – świadczenia niepieniężne (tabela nr 4 od wiersza 35) udzielane są w różnych formach m.in. schronienia, posiłku, ubrania, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, sprawienia pogrzebu i in. **Usługi opiekuńcze** obejmują m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnację. W 2014 roku liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych ogółem wyniosła 4.732 na łączną kwotę 25.606 tys. zł. Prognozuje się, że liczba korzystających z usług opiekuńczych wzrośnie w 2015 roku do 4.915, a kwota przeznaczona na ten rodzaj świadczeń wzrośnie o ponad pół miliona złotych. Ze **specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi** w 2014 r. skorzystały 465 osoby, kwota udzielonych świadczeń wyniosła 3.328 tys. zł. Prognozuje się, że w 2015 r. z tego typu usług skorzysta 470 osób na łączną kwotę 3.336 tys. zł.

Mapa nr 5. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 r.



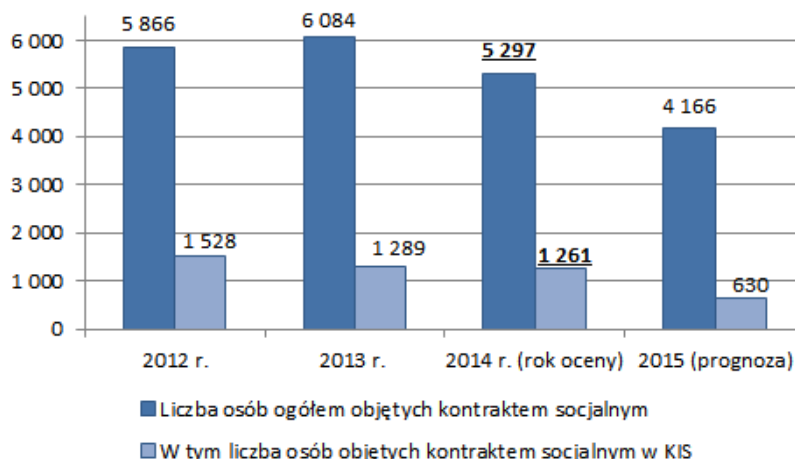
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej.

W 2014 roku z poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, rodzinnego skorzystało 8.950 rodzin i 23.454 osoby w tych rodzinach. Pracą socjalną, czyli wsparciem mającym na celu pomoc we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, objęto 70.372 rodziny i 176.394 osoby w rodzinach. Wsparciem w formie interwencji kryzysowej (działaniami podejmowanymi na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu mającymi na celu przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie) zostało objętych 660 rodzin i 2.128 osób w tych rodzinach. W 2015 roku prognozuje się wzrost liczby wszystkich wyżej wymienionych świadczeń niepieniężnych i objęcie ww. formami pomocy większej liczby osób i rodzin.

Jednym z narzędzi wsparcia udzielanym podopiecznym pomocy społecznej jest **kontrakt socjalny** będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc. Kontrakt określa uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Liczba kontraktów zawartych w roku 2014 wyniosła 4.428 i zmalała o 617 w stosunku do 2013 roku, co jest efektem końca realizacji projektów systemowych finansowanych z EFS w ramach PO KL

2007-2013 (koniec okresu programowania), w których kontrakt socjalny często stanowił jeden z warunków wzięcia udziału w projekcie. W 2015 roku prognozuje się dalszy spadek zawieranych kontraktów socjalnych. Blisko 24% wszystkich kontraktów zawartych było w ramach działalności Klubów Integracji Społecznej – jednostek mających na celu pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wykres nr 4. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w latach 2012, 2013 i 2014 wraz z prognozą na 2015 rok.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS ze 116 ośrodków pomocy społecznej (w tym 2 miejskich ośrodków pomocy społecznej realizujących zadania powiatu – m. Olsztyn i m. Elbląg) i 19 powiatowych centrów pomocy społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego

W tabeli nr 4 formularza Oceny zasobów pomocy społecznej zaprezentowano zadania realizowane w **gminie** przez ośrodki pomocy społecznej. **Świadczenia pieniężne** z pomocy społecznej udzielane były przez ośrodki m.in. w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie (w formie zasiłku lub pożyczki), pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki i in. Do najważniejszych z nich należały:

1. **zasiłek stały** – w 2014 r. otrzymało 13.336 **osób**, liczba świadczeń wyniosła 133.156, kwota wypłaconych świadczeń wynosiła 56.840 tys. zł. W 2015 r. prognozuje się wzrost liczby osób, którym zostanie przyznany zasiłek stały do 14.449 (wzrost o 0,8%), wzrost liczby świadczeń o 1,7% oraz kwoty, która będzie wydatkowana na ww. rodzaj zasiłku o 4,4%,
2. **zasiłek okresowy** – w 2014 r. otrzymały **41.303 osoby**, liczba świadczeń wyniosła 249.445 (ogólna kwota wypłaconych zasiłków okresowych wynosiła 84.686.651 tys. zł). W 2015 roku szacuje się wzrost liczby osób, które otrzymają zasiłek okresowy do 41.378 (wzrost o 0,2%), wzrost liczby świadczeń o 2,3% oraz zwiększenie ogólnej kwoty na zasiłki okresowe o 3,2%,
3. **zasiłek celowy** – w 2014 roku otrzymało 50.599 osób, kwota świadczeń wyniosła 35.424 tys. zł. W 2015 r. planuje się spadek liczby osób otrzymujących zasiłek celowy o 75 osób (o 0,2%) oraz spadek o kwoty wydatkowanej na ten cel o ponad 4% (wartość w wersji 29 tabeli OZPS wskazująca wzrost tej kwoty stanowi omyłkę pisarską, właściwa kwota prognozy kształtuje się na poziomie około 33.950 tys. zł.).

W 2014 roku gminy ponosiły koszty odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej za 2.445 osób na kwotę 53.616 tys. zł. Planuje się, że w 2015 r. tego typu wsparcie otrzyma 2.726 osób na łączną kwotę 60.324 tys. zł. Wartym zaznaczenia jest wzrost o 11,5% planowanej liczby

osób – podopiecznych DPS, którym będzie trzeba zapewnić dofinansowanie lub finansowanie pobytu ze środków budżetów gmin.

W 2014 r. **indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności** objęto 18 osób (osoby, które kontynuują program z poprzedniego roku oraz nowe osoby, z którymi zawarto kontakt socjalny w danym roku). Planuje się, że w 2015 r. liczba osób objętych tego typu wsparciem zwiększy się do 26 osób.

Z **indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego** w formie uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej (zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zatrudnieniu socjalnym) w 2014 r. skorzystało 837 osób. Prognozuje się, że liczba ta w 2015 roku spadnie do 814 osób.

Zadania związane ze wspieraniem rodziny i pieczą zastępczą na poziomie gminy realizowane są w szczególności przez asystentów rodziny. W 2014 roku **asystenci rodziny** objęli wsparciem 2.283 rodziny. Planuje się, że w 2015 roku plan pracy z rodziną zostanie sporządzony dla 2.256 rodzin. Liczba asystentów rodziny w 2014 roku wyniosła 235 osób. (Dla porównania: sprawozdawczość resortowa² podaje, że na koniec 2014 roku w gminach zatrudnionych było 216 asystentów rodziny, a liczba rodzin objętych pracą asystenta wyniosła 2.313.)

W tabeli nr 5 formularza Oceny zasobów pomocy społecznej zaprezentowano dane nt. działań realizowanych w powiecie przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Jednym z działań podejmowanych w powiatach jest **realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie** (zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). W 2014 roku w programach uczestniczyło 359 osób (osoby, które kontynuują program z poprzedniego roku oraz nowe osoby, z którymi zawarto kontakt socjalny w danym roku). Planuje się, że w 2015 roku w programach będzie uczestniczyć 439 osób.

W 2014 r. w województwie warmińsko-mazurskim było 2.161 **rodzin zastępczych**³, a **dzieci umieszczone w tych rodzinach** 3.513. W porównaniu z rokiem 2013 liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem zmalała o 58 rodzin, liczba rodzin zastępczych niezawodowych zmniejszyła się o 2 rodziny, natomiast liczba rodzin zastępczych zawodowych zwiększyła się o 10. W 2015 roku prognozuje się wzrost liczby rodzin zastępczych ogółem do 2.244. Prognozuje się też, że zwiększy się liczba dzieci umieszczanych w tych rodzinach do 3.653.

W 606 rodzinach zastępczych niezawodowych w 2014 roku było pod opieką 901 dzieci. Prognozuje się, że w 2015 roku zwiększy się liczba rodzin niezawodowych do 642 i liczba dzieci tam umieszczonych do 942. W 2014 r. w województwie funkcjonowało 128 rodzin zastępczych zawodowych. Miały one pod swoją opieką 581 dzieci. W 2015 r. planuje się zwiększenie liczby rodzin zawodowych do 142 i zwiększenie liczby dzieci do 589 kierowanych do pieczy zastępczej.

W 2014 roku funkcjonowały 23 rodzinne domy dziecka. Na rok 2015 zaplanowano zwiększenie tej liczby o 7. Zaplanowano także zwiększenie liczby dzieci korzystających z tej formy opieki z 182 do 248 dzieci.

W 2014 roku sporządzono 2.065 **planów pomocy dziecku**, zrealizowano **ocenę sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej** dla 3.439 dzieci (sporządzono 5.461 ocen) oraz **ocenę sytuacji dziecka w rodzinnym domu dziecka** dla 189 dzieci (292 ocen).

²W związku z tym, że dane do formularza Oceny zostały wstępnie zasilone danymi z półrocznego sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a Ocena powinna uwzględniać stan za oba półrocza, jednostki wypełniające formularz dokonywały uzupełnienia danych (zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami).

³ Jw.

W 2014 roku w województwie zatrudniano 57 koordynatorów pieczy zastępczej. Liczba osób zatrudnionych na tym stanowisku wrasta. Prognozuje się, że w 2015 r. funkcję koordynatora pieczy zastępczej będzie pełniło 90 osób.

Ocenie podlegały także rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz kandydaci na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka – szczegółowe informacje dotyczące liczby rodzin, liczby opinii (w tym liczby pozytywnych opinii dla kandydatów) znajdują się w wersach 30-35 w tabeli nr 5.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną po osiągnięciu pełnoletniości, przyznaje się **pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia**. W 2014 roku pomocy w ww. zakresie udzielono 862 pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze na łączną kwotę 4.257 tys. zł. Pomoc pieniężną przeznaczoną na usamodzielnienie udzielono 124 osobom. 486 pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze otrzymało w 2014 r. pomoc w wysokości na łączną kwotę 2.284 tys. zł. Planuje się, że w 2015 roku wzrośnie liczba osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze do 493 i, że wzrośnie kwota udzielonych świadczeń do 2.427 tys. zł.

Na podstawie art. 88 ust 1 ustawy o pomocy społecznej, pomocą obejmuje się także pełnoletnie osoby opuszczające domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Osobom tym przysługuje pomoc pieniężna na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki i pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w uzyskaniu zatrudnienia oraz na zagospodarowanie – w formie rzeczowej. W tabeli nr 5 w wierszach 55-62 zostały zamieszczone wybrane formy pomocy udzielonej w 2014 r. w tym zakresie wraz z prognozą na 2015 rok.

Ostatnią kategorią działań prezentowanych w tym rozdziale są działania na poziomie powiatu w zakresie **rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych**, które PCPR wykonuje na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz innych aktów prawnych. W 2014 roku ogólna kwota na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych (środki PRFON, środki własne powiatu) wyniosła 39.751 tys. zł. Kwota ta była o ponad 4 mln wyższa niż w roku 2013. Prognozuje się jednak, że w 2015 środki na rehabilitację zawodową i społeczną przeznaczone na ten cel na poziomie powiatu zmaleją o ok. 150.000 zł.

Dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się (dofinansowanie sprzętu mającego na celu likwidację barier) otrzymało w 2014 roku 1.061 osób na łączną kwotę 3.469 tys. zł. W 2015 r. planuje się spadek liczby osób objętych tego typu pomocą do 940 osób i przeznaczenie na ten cel kwoty 3.260 tys. zł.

Z **turnusów rehabilitacyjnych** oferowanych osobom z orzeczeniami o niepełnosprawności skorzystało w 2014 roku 3.101 osób na łączną kwotę 2.795 tys. zł. W 2015 r. zaplanowano zmniejszenie liczby osób, które skorzystają z turnusów rehabilitacyjnych do 2.009 i zmniejszenie kwoty przeznaczonej na ten cel do 2.131 tys. zł.

W 2014 roku zaopatrzone w **przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny 10.066** osób. W 2015 r. planuje się, że pomoc w tych zakresie otrzyma 9.717 osób na kwotę 6.280 tys. zł.

Samorządy powiatowe wnioskuje o przekazanie środków z PFRON z **Programu „Aktywny samorząd”**, na realizację zadań związanych z wyeliminowaniem lub zmniejszeniem

barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Od 2012 roku zarówno liczba świadczeń jak i wartość dofinansowania przekazana powiatom systematycznie rosła. W 2014 roku wyniosła 6.961 tys. zł. Prognozuje się, że 2015 r. wartość dofinansowania zmniejszy się o 1 mln zł.

Powiatowe centra pomocy rodzinie przekazują także **środki finansowe na dofinansowanie działań w obszarze sportu, kultury, rekreacji, turystyki** osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym bez osobowości prawnej. W 2014 roku dofinansowano 165 imprez. Wartość dofinansowania w 2014 roku wyniosła 798.190 zł. W 2015 roku planuje się dofinansowanie 161 imprez na kwotę 756.170 zł.

Tabela nr 3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA					
Liczba osób	1	194 357	201 374	201 923	204 234
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	2	123 288	126 479	119 714	121 106
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	68 928	70 774	69 299	69 516
Wiek 0-17	4	37 108	38 045	36 685	36 940
Wiek produkcyjny *	5	66 050	67 444	64 950	65 708
Wiek poprodukcyjny **	6	8 617	8 307	8 815	9 171
Liczba rodzin	7	76 836	78 734	75 345	76 428
Liczba osób w rodzinach	8	205 775	208 976	194 753	196 897
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)					
Ogółem	9	67 410	68 046	65 404	64 689
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	37 937	39 335	39 716	38 899
Wiek 0-17	11	17 770	18 359	17 632	17 422
Wiek 18-59	12	39 960	39 787	37 968	37 638
Wiek 60 lat i więcej	13	6 182	5 936	6 223	6 035
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)					
Ogółem	14	50 331	51 223	50 054	49 667
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	26 201	27 252	27 811	27 416
Wiek 0-17	16	18 434	18 484	18 215	17 919
Wiek 18-64	17	26 013	27 380	26 556	26 350
Wiek 65 lat i więcej	18	2 438	2 377	2 537	2 541
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	19	73 655	74 037	69 575	70 164
Liczba rodzin	20	63 272	66 162	62 658	63 174
Liczba osób w rodzinach	21	161 284	169 399	155 335	155 969
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	61 157	61 378	57 982	58 522

Liczba rodzin	23	36 379	37 307	35 125	36 153
Liczba osób w rodzinach	24	126 346	128 946	119 744	121 174
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					
Liczba osób ogółem	25	83 063	84 873	87 756	87 820
Liczba rodzin	26	80 540	80 864	75 565	75 755
Liczba osób w rodzinach	27	208 158	208 507	619 614	199 362
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	39 756	43 336	42 515	43 125
Liczba osób w rodzinach	29	106 007	114 308	110 549	112 835
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	46 361	49 634	46 562	47 159
Liczba osób w rodzinach	31	136 534	142 357	132 317	133 744
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	24 144	24 202	24 178	24 410
Liczba osób w rodzinach	33	53 387	52 382	50 509	51 117
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	21 534	22 162	21 884	22 110
Liczba osób w rodzinach	35	46 317	47 421	45 181	45 678
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	13 524	12 863	11 951	12 060
Liczba osób w rodzinach	37	48 322	46 983	43 761	44 072
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	5 447	5 028	4 568	4 644
Liczba osób w rodzinach	39	11 099	8 943	8 177	8 335
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	902	221	250	266
Liczba osób w rodzinach	41	2 473	319	358	409
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	8 311	8 789	8 660	8 738
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	4 662	4 905	4 915	4 962
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	1 633	1 713	1 742	1 751
Liczba osób w rodzinach	45	1 938	2 069	2 036	2 113
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin	46	1 410	1 496	1 372	1 417
Liczba osób w rodzinach	47	1 919	2 118	1 860	1 890
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	363	299	292	296
Liczba osób w rodzinach	49	988	799	857	893
KŁĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	973	8	1	7

SIEROCTWO					
Liczba rodzin	51	48	71	57	58
Liczba osób w rodzinach	52	106	169	138	150
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	978	1 171	1 323	1 487
Liczba osób w rodzinach	54	3 103	3 705	4 257	4 668
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI					
Liczba rodzin	55	9	1	1	1
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM					
Liczba osób	56	4 598	4 730	4 732	4 915
Liczba świadczeń	57	1 884 270	1 895 956	1 926 815	1 966 138
Kwota świadczeń w złotych	58	23 675 190	24 049 120	25 606 008	26 223 168
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	13	12	44	55
Liczba świadczeń	60	3 200	1 134	30 102	35 550
Kwota świadczeń w złotych	61	68 604	39 105	426 831	491 693
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Liczba osób	62	447	444	465	470
Liczba świadczeń	63	162 513	165 886	160 270	168 068
Kwota świadczeń w złotych	64	3 309 992	3 310 173	3 328 200	3 336 454
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	65	9 414	8 842	8 950	9 234
Liczba osób w rodzinach	66	25 093	22 882	23 454	24 258
PRACA SOCJALNA					
Liczba rodzin	67	69 767	69 003	70 372	71 486
Liczba osób w rodzinach	68	180 048	177 132	176 394	319 570
INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Liczba rodzin	69	1 003	790	660	667
Liczba osób w rodzinach	70	2 951	2 476	2 128	2 184
KONTRAKT SOCJALNY					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	71	4 717	5 045	4 428	3 348
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	72	5 866	6 084	5 297	4 166
W tym: liczba osób objętych kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	73	1 528	1 289	1 261	630
* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat					
** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej					

Tabela nr 4. Gmina – zadania OPS oraz MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIŁEK STAŁY					
Liczba osób	1	12 098	12 891	13 336	13 449
Liczba świadczeń	2	119 062	127 158	133 156	135 505
Kwota świadczeń w złotych	3	44 212 790	54 079 047	56 840 548	58 206 841
W tym: (wiersze 4-6)					
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących					
Liczba osób	4	9 220	9 729	10 072	10 179
Liczba świadczeń	5	93 100	98 232	103 007	104 689
Kwota świadczeń w złotych	6	37 967 028	45 528 214	47 976 530	48 795 794
W tym: (wiersze 7-9)					
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	7	2 993	3 257	3 356	3 992
Liczba świadczeń	8	25 962	28 926	30 149	30 816
Kwota świadczeń w złotych	9	6 245 762	8 550 833	8 864 018	9 411 047
ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	10	36 822	42 931	41 303	41 378
Liczba świadczeń	11	202 331	253 433	249 445	255 160
Kwota świadczeń w złotych	12	59 881 726	88 077 816	84 686 651	87 458 327
W tym: (wiersze 13-24)					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	13	31 253	36 669	34 512	33 579
Liczba świadczeń	14	172 051	215 583	207 235	208 594
Kwota świadczeń w złotych	15	52 193 914	77 134 915	72 627 017	74 151 120
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	16	1 877	2 271	2 443	2 383
Liczba świadczeń	17	5 970	7 612	8 288	8 799
Kwota świadczeń w złotych	18	1 380 324	2 085 003	2 199 921	2 436 735
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	19	2 996	3 466	3 522	3 559
Liczba świadczeń	20	13 448	16 250	17 887	17 842
Kwota świadczeń w złotych	21	2 886 440	4 105 949	4 377 346	4 447 733
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego					
Liczba osób	22	113	148	95	81
Liczba świadczeń	23	326	469	328	357
Kwota świadczeń w złotych	24	105 337	148 429	86 564	86 094
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b					
Liczba osób	25	0	14	2	0
Liczba świadczeń	26	0	38	4	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	10 769	1 321	0

ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM					
Liczba osób	28	55 809	55 219	50 599	50 484
Kwota świadczeń w złotych	29	39 566 119	37 901 023	35 424 073	79 927 145
W tym: ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”					
Liczba osób	30	38 275	37 345	34 196	31 713
Liczba świadczeń	31	180 160	173 591	139 587	136 731
Kwota świadczeń w złotych	32	23 085 040	20 919 618	19 862 585	18 489 691
ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2					
Liczba osób	33	291	256	194	123
Kwota świadczeń w złotych	34	219 993	204 979	179 890	77 760
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
POSIŁEK OGÓŁEM					
Liczba osób	35	52 024	53 507	51 203	52 069
Liczba świadczeń	36	7 130 897	7 520 564	7 042 925	7 298 060
Kwota świadczeń w złotych	37	26 699 268	28 694 603	27 977 055	32 155 461
W TYM: DLA DZIECI					
Liczba osób	38	47 698	49 208	45 985	46 593
Liczba świadczeń	39	6 513 558	6 878 076	6 387 696	6 487 023
Kwota świadczeń w złotych	40	23 992 347	25 998 295	24 722 571	25 607 531
W tym: (z wierszy 35-37) POSIŁEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”					
Liczba osób	41	51 525	52 940	49 617	50 580
Liczba świadczeń	42	7 061 060	7 446 116	6 925 766	7 180 187
Kwota świadczeń w złotych	43	26 243 004	28 236 690	27 188 617	31 260 677
W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)					
Liczba osób	44	47 779	48 909	45 648	46 296
Liczba świadczeń	45	6 474 383	6 829 416	6 319 774	6 415 226
Kwota świadczeń w złotych	46	23 619 175	25 563 337	24 185 720	24 835 045
SCHRONIENIE					
Liczba osób	47	1 088	1 069	1 132	1 134
Liczba świadczeń	48	181 024	169 920	198 859	201 452
Kwota świadczeń w złotych	49	1 497 946	1 306 405	1 698 425	1 813 952
UBRANIE					
Liczba osób	50	1 165	1 493	1 089	1 127
Liczba świadczeń	51	1 369	2 319	1 413	1 469
Kwota świadczeń w złotych	52	171 664	348 687	180 019	185 653
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	53	143	154	170	227
Liczba świadczeń	54	145	158	171	229
Kwota świadczeń w złotych	55	317 242	341 474	355 340	505 056
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	56	2 065	2 285	2 445	2 726

Liczba świadczeń	57	20 401	22 610	25 081	27 376
Kwota świadczeń w złotych	58	40 318 887	46 381 599	53 616 878	60 324 668
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY					
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI					
Liczba osób	59	20	28	18	26
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób	60	741	834	837	814
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	1 306	1 775	2 283	2 256
Liczba rodzin wspierających	62	40	0	48	957
Liczba asystentów rodziny	63	180	196	235	199
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	342 017	1 625 376	3 883 747	6 064 939

Tabela nr 5. Powiat – zadania PCPR oraz MOPR (w całym okresie sprawozdawczym).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)				
Liczba osób	1	0	0	0
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	2	333	322	359
INDYWIDUALNY PROGRAM INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW				
Liczba osób korzystających z usług	3	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA - OGÓŁEM				
Liczba rodzin	4	2 270	2 212	2 161
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	5	3 573	3 531	3 513
Kwota świadczeń w złotych	6	28 349 441	32 590 107	33 931 713
RODZINY SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM				
Liczba rodzin	7	1 526	1 466	1 408
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	8	2 022	1 967	1 849
Kwota świadczeń w złotych	9	15 573 819	14 897 744	14 610 773
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE				
Liczba rodzin	10	610	608	606
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	11	897	887	901
Kwota świadczeń w złotych	12	6 500 862	10 336 519	10 199 117
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE				
Liczba rodzin	13	118	118	128

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	14	546	543	581	589
Kwota świadczeń w złotych	15	5 544 303	6 067 442	7 034 467	7 204 793
W tym:					
RODZINY ZASTĘPCZE SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	16	7	7	8	8
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	17	10	14	14	13
Kwota świadczeń w złotych	18	167 176	210 895	193 694	187 739
RODZINY ZASTĘPCZE PEŁNIĄCE FUNKCJĘ POGOTOWIA RODZINNEGO					
Liczba rodzin	19	27	29	27	29
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	20	171	169	194	193
Kwota świadczeń w złotych	21	1 090 707	1 244 604	1 261 480	1 414 445
RODZINNY DOM DZIECKA					
Liczba rodzin	22	16	20	23	30
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	23	108	134	182	248
Kwota świadczeń w złotych	24	730 457	1 288 402	2 087 356	2 528 221
PLAN POMOCY DZIECKU					
Liczba dzieci	25	1 677	2 119	2 065	1 992
OCENA SYTUACJI DZIECKA W RODZINIE ZASTĘPCZEJ					
Liczba dzieci	26	2 924	3 560	3 439	3 499
Liczba sporządzonych ocen	27	4 246	5 356	5 461	5 929
OCENA SYTUACJI DZIECKA W RODZINNYM DOMU DZIECKA					
Liczba dzieci	28	76	125	189	251
Liczba sporządzonych ocen	29	167	253	292	400
OCENA RODZIN ZASTĘPCZYCH					
Liczba rodzin	30	1 528	1 674	1 574	1 650
Liczba sporządzonych ocen	31	1 252	1 391	775	667
OCENA RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA					
Liczba rodzinnych domów dziecka	32	7	17	17	21
Liczba sporządzonych ocen	33	7	16	14	19
OCENA W ZAKRESIE KWALIFIKACJI KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE I RODZINNE DOMY DZIECKA					
Liczba opinii	34	247	256	266	281
w tym: liczba pozytywnych opinii	35	162	172	217	233
KOORDYNATOR PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Liczba koordynatorów	36	38	41	57	90
RODZINY POMOCOWE					
Liczba rodzin	37	15	23	23	40
USAMODZIELNIENIE					
INDYWIDUALNY PROGRAM USAMODZIELNIENIA					

Liczba osób	38	1 126	1 023	1 275	1 314
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Liczba osób	39	876	849	862	858
Kwota świadczeń w złotych	40	4 273 219	4 192 218	4 257 021	4 520 025
W TYM: (od poz. 41 do poz. 46)					
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	41	120	135	124	147
Kwota świadczeń w złotych	42	538 034	646 423	565 430	654 058
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	43	740	700	751	720
Kwota świadczeń w złotych	44	3 382 755	3 262 378	3 403 130	3 496 767
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	45	120	112	130	143
Kwota świadczeń w złotych	46	347 930	275 317	287 971	341 783
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE PLACÓWKI OPIEKUNICZO - WYCHOWAWCZE					
Liczba osób	47	475	454	486	493
Kwota świadczeń w złotych	48	2 345 737	2 187 796	2 284 225	2 472 488
W TYM: (od poz. 49 do poz. 54)					
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	49	92	82	95	95
Kwota świadczeń w złotych	50	518 961	462 914	481 864	500 132
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	51	344	358	371	388
Kwota świadczeń w złotych	52	1 460 829	1 501 273	1 500 716	1 635 401
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	53	99	72	99	103
Kwota świadczeń w złotych	54	294 789	174 659	208 343	205 735
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	55	100	140	134	144
Kwota świadczeń w złotych	56	427 400	470 810	512 528	703 745
W TYM: (od poz. 57 do poz. 62)					
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	57	25	14	29	37
Kwota świadczeń w złotych	58	83 239	40 075	94 852	160 784
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	59	77	96	102	102
Kwota świadczeń w złotych	60	295 493	336 974	336 792	396 140
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	61	14	32	28	43
Kwota świadczeń w złotych	62	48 668	93 761	80 400	119 356
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne)	63	44 560 851	35 555 711	39 751 637	39 603 074

powiatu)					
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ					
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	64	1 848	767	1 061	940
Wartość dofinansowania w złotych	65	5 739 759	2 660 124	3 496 383	3 260 078
TURNUSY REHABILITACYJNE					
Liczba osób, które uzyskały pomoc	66	4 143	2 201	3 101	2 009
Wartość dofinansowania w złotych	67	3 628 622	1 905 827	2 795 744	2 131 467
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY					
Liczba osób, które uzyskały pomoc	68	10 356	8 645	10 066	9 717
Wartość dofinansowania w złotych	69	6 692 311	5 080 112	6 272 889	6 280 430
PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”					
Liczba świadczeń	70	328	1 980	2 278	2 134
Wartość dofinansowania w złotych	71	1 126 236	5 035 968	6 961 998	5 961 895
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI					
Liczba dofinansowanych imprez	72	166	122	165	161
Liczba niepełnosprawnych uczestników	73	12 367	10 686	14 682	14 184
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	74	901 217	597 771	798 190	756 170
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA					
Wartość dofinansowania w złotych	75	0	0	0	1

2.3 Inne rodzaje pomocy i świadczeń

W tegorocznej ocenie zasobów pomocy społecznej przedstawione zostaną inne rodzaje pomocy i świadczeń udzielanych przez gminy i powiaty na rzecz swych podopiecznych na mocy innych ustaw (tabela nr 6). Jedną z nich jest ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń. **Świadczeniami rodzinnymi** są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (w tym jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka; świadczenia opiekuńcze w tym: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, oraz zapomoga wypłacana przez gminy z tytułu urodzenia dziecka. Od listopada 2012 roku do 31 października 2014 roku wysokość dochodu uprawniającego do otrzymania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wynosiła 539 zł, natomiast w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne – 623 zł. Od listopada 2014 roku wynosi ono odpowiednio: 574 zł i 664 zł. W bieżącym okresie zasiłkowym nie uległa natomiast zmianie wysokość zasiłku rodzinnego ani dodatków do niego.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka; opiekunowi faktycznemu dziecka; osobie uczącej się. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom do ukończenia przez dziecko: 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Z przedstawionych danych (tabela nr 6) wynika, że w województwie warmińsko-mazurskim liczba rodzin uprawnionych do otrzymania zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w roku 2014 wynosiła 59.852, zaś kwota przeznaczona na te świadczenia wyniosła 187.312 tys. zł. W prognozie na rok 2015 przewiduje się nieznaczny wzrost liczby osób uprawnionych do tych świadczeń.

Liczba świadczeń **jednorazowego dodatku z tytułu urodzenia się dziecka** na przestrzeni lat 2012-2014 w województwie warmińsko-mazurskim systematycznie malała do 2014 roku (5.388 w roku 2014). W roku 2014 zaobserwowano w województwie wzrost liczby urodzeń i przewidując utrzymanie się tego trendu zaplanowano na rok 2015 zwiększenie środków finansowych na to świadczenie. Szacuje się, że nastąpi wzrost liczby uprawnionych – o 633 osoby, tj. o 11,7 %

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, którzy są uprawnieni do zasiłku rodzinnego, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922 zł. W województwie warmińsko-mazurskim średniomiesięczna liczba świadczeń w 2014 roku wyniosła 11.066, zaś kwota wydatkowana na ww. cel to 11.066 tys. zł.

Dodatkowym świadczeniem rodzinnym jest zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana ze środków własnych gminy (art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych). Na przestrzeni lat 2012-2014 widać nieznaczny wzrost liczby osób, którym przyznano ten rodzaj zapomogi.

W ostatnich latach w województwie obserwowany jest znaczny spadek liczby **świadczeń pielęgnacyjnych**. Związane jest to z nowelizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie 1 stycznia 2013 r. wprowadzając zmiany w zakresie świadczeń opiekuńczych. Przed nowelizacją ustawy do świadczeń tych należały: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne. Obecnie dołączono do nich tzw. specjalny zasiłek opiekuńczy, co wiąże się ze

zmianami w zasadach przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego. Nowe przepisy spowodowały wygaśnięcie z dniem 30 czerwca 2013 r. decyzji przyznających świadczenia pielęgnacyjne, przez co zmniejszył się krąg osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych. W roku oceny liczba świadczeń wyniosła 63.780, kwota przeznaczona na ten cel wynosiła 46.72 tys. zł. Świadczenie pielęgnacyjne jest świadczeniem pieniężnym, o które mogą ubiegać się osoby, które nie podejmują pracy lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu podjęcia opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: ojcu lub matce lub opiekunowi faktycznemu, jeśli rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji, edukacji, albo orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Przyznanie przedmiotowego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego rodziny. Od 1 lipca 2013r. do kwietnia 2014r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wyniosła 620 zł, a od 1 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. wynosiła 800 zł. Obecnie (tj. od 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.) wynosi 1200 zł miesięcznie.

Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego – było to specjalne wsparcie finansowe dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne przyznawane w oparciu o art. 12 ust.1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548). W okresie od stycznia do czerwca 2013 roku, tj. w półrocznym okresie przejściowym, dotyczył on osób (opiekunów), które spełniły warunki do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego. Wysokość dodatku wynosiła 100 zł miesięcznie. Ponadto od kwietnia do grudnia 2013 r. osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne otrzymały wsparcie w postaci pomocy finansowej, realizowanej w ramach rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia. Pomoc finansowa w tej kwocie (również w oparciu o programy rządowe) była kontynuowana także w 2014 r. W roku oceny liczba świadczeń wyniosła 58.249, natomiast kwota wydatkowana na to świadczenie w 2014 roku – 12.036 tys. zł.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, przysługuje ściśle określonym osobom: niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, ale tylko wówczas, gdy niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat. W 2014 roku liczba osób korzystających ze świadczeń wyniosła **623.239**, zaś kwota wydana na te świadczenia to **95.372 tys.** W związku z przybywającą liczbą osób powyżej 75 roku życia, które będą nabywały prawo do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu wieku, gminy zaplanowały środki finansowe na 5,5% wzrost liczby świadczeń w roku 2015.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, w sytuacji gdy rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 623 zł (od 1 listopada 2014 r. – 664 zł). Zasiłek opiekuńczy przysługuje

w wysokości 520 zł. miesięcznie, na okres zasiłkowy od 1 listopada do 31 października roku następnego. W roku 2014 na to świadczenie wydatkowano w województwie 5.344 tys. zł.

W dniu 4 kwietnia 2014 r. została uchwalona ustawa o ustaleniu i wypłacie **zasiłków dla opiekunów**. Przedmiotowa ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zaległy zasiłek wraz z ustawowymi odsetkami wypłacany był za okres od 1 lipca 2013 r. do 14 maja 2014 r., gdy po tej dacie opiekun nadal spełniał warunki do otrzymania świadczenia, otrzymał co miesiąc 520 zł. W roku 2014 sfinansowano 88.792 świadczenia z tego tytułu na łączną kwotę 46.009 tys. zł.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznawane zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zastąpiło zaliczkę alimentacyjną, która wcześniej przyznawana była osobom nieotrzymującym alimentów. Świadczenie mogą pobierać np. osoby, które ponownie zawarły związek małżeński czy też wychowują dzieci w konkubinacie. Pomoc wypłacana jest, podobnie jak świadczenia rodzinne, przez gminy tzn. urzędy gmin lub ośrodki pomocy społecznej na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli jego egzystencja jest bezskuteczna. Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie może być wyższy niż 725 zł. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. W roku 2014 świadczeniem objęto 19.601 osób, których liczba w roku 2015 nie powinna ulec większym zmianom.

Dodatek mieszkaniowy jest kolejnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie niezamożnych mieszkańców w zakresie wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje na zasadach określonych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje: najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkaniowych; członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego; osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych; innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem; osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, o których mowa powyżej, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego, w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego, nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury (obowiązującej w dniu złożenia wniosku) – w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty – w gospodarstwie wieloosobowym. Wysokość najniższej emerytury od 1 marca 2014 roku wynosi 844,45 zł.

Przez gospodarstwo domowe rozumie się lokatora samodzielnie zajmującego lokal lub lokatora, jego małżonka i inne osoby, wspólnie z nim stale zamieszkujące i gospodarujące, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tego lokatora. Liczba osób, które otrzymały taki dodatek w 2014 roku wyniosła 28.115, zaś kwota wydana przez gminy to 51.410 tys. zł. Prognozuje się, że w 2015 roku nieznacznie wzrośnie ilość świadczeń z tego tytułu.

Z dniem 1 stycznia 2014 roku weszła w życie ustawa z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 984), która wprowadziła dodatek energetyczny dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej. **Dodatek energetyczny** przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Kryteria uprawniające do otrzymania dodatku energetycznego: przyznanie dodatku mieszkaniowego, posiadanie stroną kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej, zamieszkanie w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Wysokość dodatku energetycznego ogłaszana jest przez ministra właściwego

do spraw gospodarki, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku. Wysokość świadczenia uzależniona jest od liczby osób w gospodarstwie domowym. Liczba osób, które otrzymały taki dodatek na obszarze województwa w 2014 roku wyniosła **8.364 gospodarstw domowych, poniesiona kwota wydatków to 722.915 zł.**

W celu uzyskania dostępu do bezpłatnych **świadczeń zdrowotnych** osoby nieubezpieczone mogą starać się o wydanie decyzji, potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres do 90 dni na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, podlegają m.in.: osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; osoby bezdomne wychodzące z bezdomności niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego lub realizujące kontrakt socjalny w wyniku zastosowania procedury, o której mowa w art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Za wyżej wymienione osoby składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacają ośrodki pomocy społecznej. Na terenie województwa w roku oceny opłacono składki za 19.789 osób, poniesiona kwota wydatków to 8.077 tys. zł.

Natomiast składki na **ubezpieczenie społeczne** (emerytalne i rentowe) przysługują osobie, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny, wówczas gmina opłaca składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w wysokości określonej przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Jest ona opłacana przez okres sprawowania opieki. W 2014 roku 13.185 osób, otrzymało takie świadczenie w łącznej kwocie 18.721 tys. zł.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym szczegółowo definiuje m.in. osoby będące podmiotem działań oraz opisuje specjalnie dla tych osób stworzone formy pomocy. Jednym z ważniejszych form wsparcia jest centrum integracji społecznej. W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje na dzień 31 grudnia 2014 roku 7 centrów integracji społecznej. Uczestnicy CIS biorą udział w pracach centrum i otrzymują świadczenia integracyjne. W województwie w roku 2014 z takich świadczeń skorzystało 648 osób, zaś kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 4.185 tys. zł

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o **promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy**, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej organizowane są przez gminę prace społecznie użyteczne wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Prace społecznie użyteczne mogą odbywać się w wymiarze 10 godzin tygodniowo jedynie w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby uprawnionej. Prace społecznie użyteczne to forma aktywizacji osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz będących jednocześnie osobami bezrobotnymi bez prawa do zasiłku. Do prac społecznie użytecznych w 2014 roku skierowano 4.583 osoby, kwota wydatków na ten cel wyniosła 4.739 tys. zł.

W celu zmniejszenia różnic w dostępie do **edukacji** oraz umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, udzielana jest

uczniom pomoc materialna tj. stypendium szkolne oraz zasiłek szkolny zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Stypendium szkolne mogą otrzymać uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, zaś zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym. Zasiłek szkolny może być przyznany w przypadku zdarzenia losowego – z tej formy pomocy w województwie w roku 2014 skorzystało 43.046 uczniów, na ten cel wydatkowano w gminach kwotę w wysokości 37.003 tys. zł. W roku 2015 liczba uczniów objętych tymi świadczeniami nie ulegnie większym zmianom.

Tabela nr 6. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	1	67 481	68 350	59 852	60 228
Kwota świadczeń w złotych	2	209 688 147	208 041 178	187 312 130	192 633 804
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji „Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych”)					
Liczba świadczeń	3	7 443	5 810	5 388	6 021
Kwota świadczeń w złotych	4	6 360 000	5 810 000	5 388 000	6 021 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	5	13 269	10 564	11 066	11 492
Kwota świadczeń w złotych	6	13 269 000	10 464 000	11 066 000	11 421 800
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	7	175 191	116 693	63 780	66 471
Kwota świadczeń w złotych	8	90 525 717	64 641 838	46 872 886	79 649 383
DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO					
Liczba świadczeń	9	27 013	51 137	58 249	282
Kwota świadczeń w złotych	10	2 896 200	7 712 500	12 036 606	55 800
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	620 884	628 192	623 239	628 496
Kwota świadczeń w złotych	12	95 292 430	96 266 318	95 372 663	96 160 183
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	162 779	150 134	146 766	148 786
Kwota świadczeń w złotych	14	24 727 280	23 083 104	22 473 198	22 764 191
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					
Liczba świadczeń	15	279 736	284 159	279 764	282 381
Kwota świadczeń w złotych	16	42 759 353	43 365 335	42 803 766	43 204 305
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	166 839	183 268	186 727	186 800

Kwota świadczeń w złotych	18	25 972 652	27 878 591	28 568 453	28 580 441
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	11 530	10 631	9 982	10 529
Kwota świadczeń w złotych	20	1 833 145	1 939 288	1 527 246	1 611 246
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	21	0	4 675	10 430	18 849
Kwota świadczeń w złotych	22	0	2 306 168	5 344 021	9 785 482
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	X	X	88 792	57 814
Kwota świadczeń w złotych	24	X	X	46 009 709	30 001 089
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	19 843	19 685	19 601	19 827
Liczba rodzin	26	13 168	13 036	12 715	12 949
Kwota świadczeń w złotych	27	77 072 624	82 658 463	83 399 841	85 111 650
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	32 197	31 063	28 115	28 891
Kwota świadczeń w złotych	29	50 620 740	53 859 351	51 410 293	51 584 914
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	X	X	8 364	9 284
Kwota świadczeń w złotych	31	X	X	722 915	900 558
OPLACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	17 998	18 653	19 789	19 864
Kwota świadczeń w złotych	33	7 420 871	7 424 190	8 077 111	9 296 208
OPLACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	11 101	12 472	13 185	13 522
Kwota świadczeń w złotych	35	15 019 954	17 318 948	18 721 588	22 604 261
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	520	670	648	711
Kwota świadczeń w złotych	37	2 749 192	3 054 304	4 185 095	4 009 697
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	4 451	4 885	4 583	4 688
Kwota świadczeń w złotych	39	4 234 387	4 791 336	4 739 258	4 973 132
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	44 691	43 945	43 046	43 366
Kwota świadczeń w złotych	41	31 062 700	35 271 697	37 003 173	37 823 555

2.4 Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

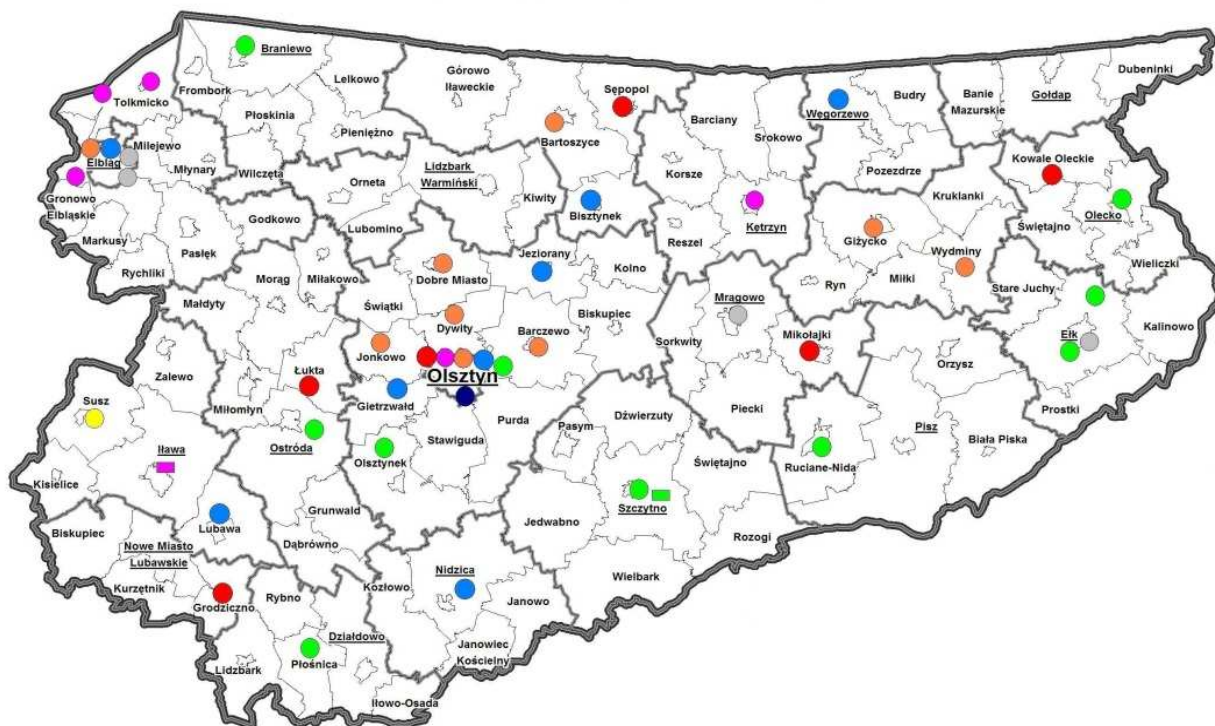
Zadaniem pomocy społecznej jest, między innymi, tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym niezbędnej infrastruktury socjalnej. W systemie pomocy społecznej funkcjonują, więc instytucje i placówki, umożliwiające pełną realizację zadań wynikających przede wszystkim z ustawy o pomocy społecznej. Uzupełnieniem infrastruktury socjalnej w obszarze wsparcia mieszkańców województwa są także podmioty powoływane w myśl ustawy o zatrudnieniu socjalnym, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej, a także ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W niniejszym rozdziale przedstawione zostały najważniejsze jednostki funkcjonujące w roku 2014 w województwie warmińsko-mazurskim świadczące pomoc i wsparcie osobom takiego wsparcia potrzebującym.

W ostatnich latach można zaobserwować wzrost liczby placówek świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom województwa warmińsko-mazurskiego, jak również liczby dostępnych w nich miejsc.

Domy pomocy społecznej (DPS) to najliczniej reprezentowane podmioty świadczące swym mieszkańcom całodobową opiekę tj. usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. W celu zachowania wysokiej jakości zaspokajania potrzeb mieszkańców DPS istotną rolę odgrywa zapewnienie odpowiedniej opieki, wsparcia, poszanowania praw, godnego traktowania, aktywizacji i rehabilitacji leczniczej i społecznej.

Mapa nr 6. Domy pomocy społecznej funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

Domy pomocy społecznej (44+2 filie); 3778 miejsc:

- dla osób w podeszłym wieku (6); 314 miejsc
- dla osób przewlekle somatycznie chorych (5+1 filia); 384 miejsca filia
- dla osób przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku (9); 761 miejsc
- dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych (10+1 filia); 1142 miejsca filia
- dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (8); 690 miejsc
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (4) 297 miejsc
- dla osób niepełnosprawnych fizycznie (1); 100 miejsc
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla dorosłych (1); 90 miejsc

Na podstawie „Infrastruktury społecznej województwa warmińsko-mazurskiego” opracowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej oraz Rejestru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku, w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 44 domy pomocy społecznej na łączną liczbę miejsc 3.778, w tym DPS dla:

1. osób w podeszłym wieku – 6 DPS z 314 miejscami,
 2. osób przewlekle somatycznie chorych – 5 DPS z 384 miejscami,
 3. dorosłych przewlekle psychicznie chorych – 10 DPS z 1142 miejscami,
 4. dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 8 DPS z 690 miejscami,
 5. dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – 4 DPS z 297 miejscami,
 6. osób niepełnosprawnych fizycznie – 1 DPS z 100 miejscami
- oraz 10 jednostek w typie mieszanym, tj. 9 DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku (łącznie 761 miejsc) oraz 1 DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla dorosłych (90 miejsc).

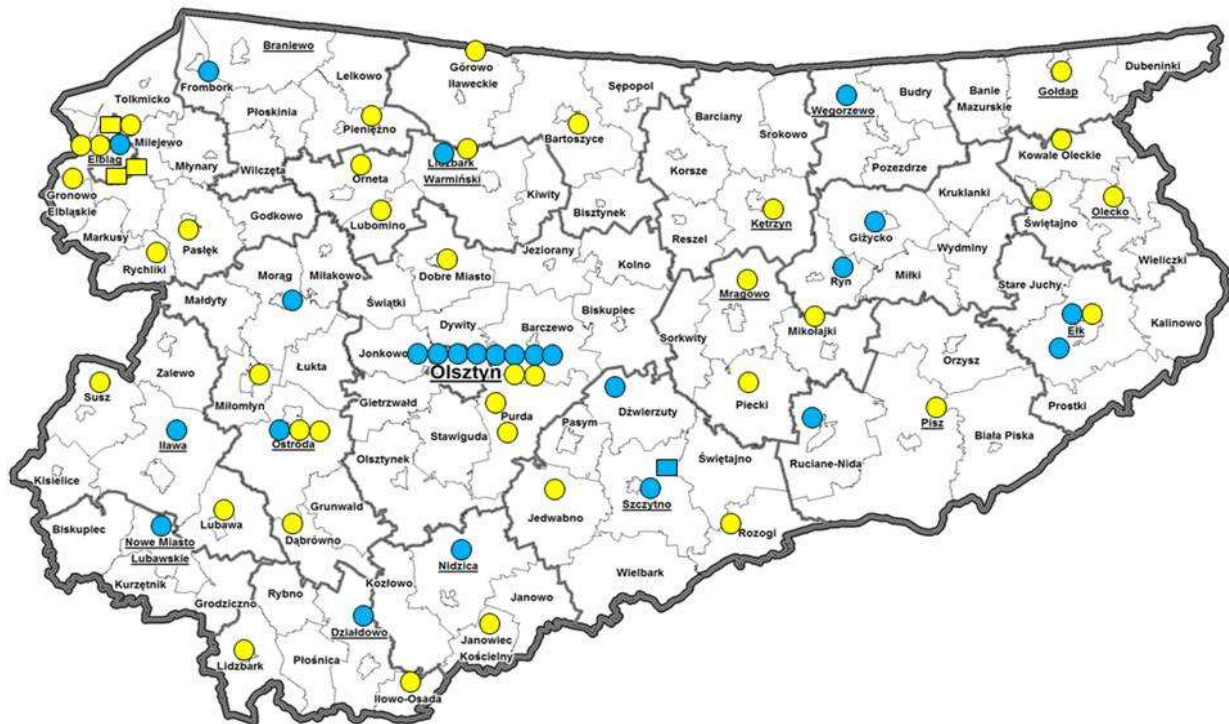
Liczba domów pomocy społecznej w województwie na przestrzeni ostatnich lat znacząco się nie zmieniła. Ponadto wszystkie DPS osiągnęły standardy funkcjonowania określone w rozporządzeniach wykonawczych do ustawy o pomocy społecznej. Z prognoz demograficznych dla kraju, jak również województwa warmińsko-mazurskiego wynika jednoznacznie, że w niedługim czasie przyspieszenia nabierze proces starzenia się społeczeństwa, co pociągnie za sobą potrzebę zapewnienia opieki instytucjonalnej coraz większej liczbie seniorów. Będzie konieczność tworzenia nowych placówek opieki całodobowej, w tym domów pomocy społecznej oraz innych form wsparcia. Pomimo takich perspektyw demograficznych z zestawień szczegółowych OZPS wynika, że aktualnie tylko w dwóch powiatach (bartoszyckim i iławskim) planuje się uruchomienie w przyszłości nowego DPS.

Opiekę może również zapewnić seniorom **rodzinny dom pomocy (RDP)**, który jest całodobową placówką opiekuńczą świadczącą usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dla ludzi w podeszłym wieku, wymagających całodobowej opieki oraz pomocy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wg standardów określonych w rozporządzeniu MPiPS w sprawie rodzinnych domów pomocy. RDP mogą być prowadzone przez osoby fizyczne lub organizacje pożytku publicznego. Według danych z gmin, w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku funkcjonowało 10 tego typu placówek na łączną liczbę 59 miejsc – wszystkie prowadzone przez osoby fizyczne. Decyzję o skierowaniu podopiecznego do RDP wydaje ośrodek pomocy społecznej.

Innymi placówkami z katalogu instytucji pomocy społecznej są ośrodki wsparcia, czyli jednostki organizacyjne pomocy społecznej dziennego pobytu. Należą do nich m.in.: **środowiskowe domy samopomocy (ŚDS)**, **dzielne domy pomocy (DDP)**, **noclegownie**, **schroniska i domy dla osób bezdomnych oraz kluby samopomocy**.

Do zadań ŚDS-ów należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. W ostatnich latach na szczególną uwagę zasługuje dynamiczny wzrost liczby środowiskowych domów samopomocy w województwie warmińsko-mazurskim zarówno o zasięgu lokalnym, jak i ponadlokalnym.

Mapa nr 7. Środowiskowe domy samopomocy funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

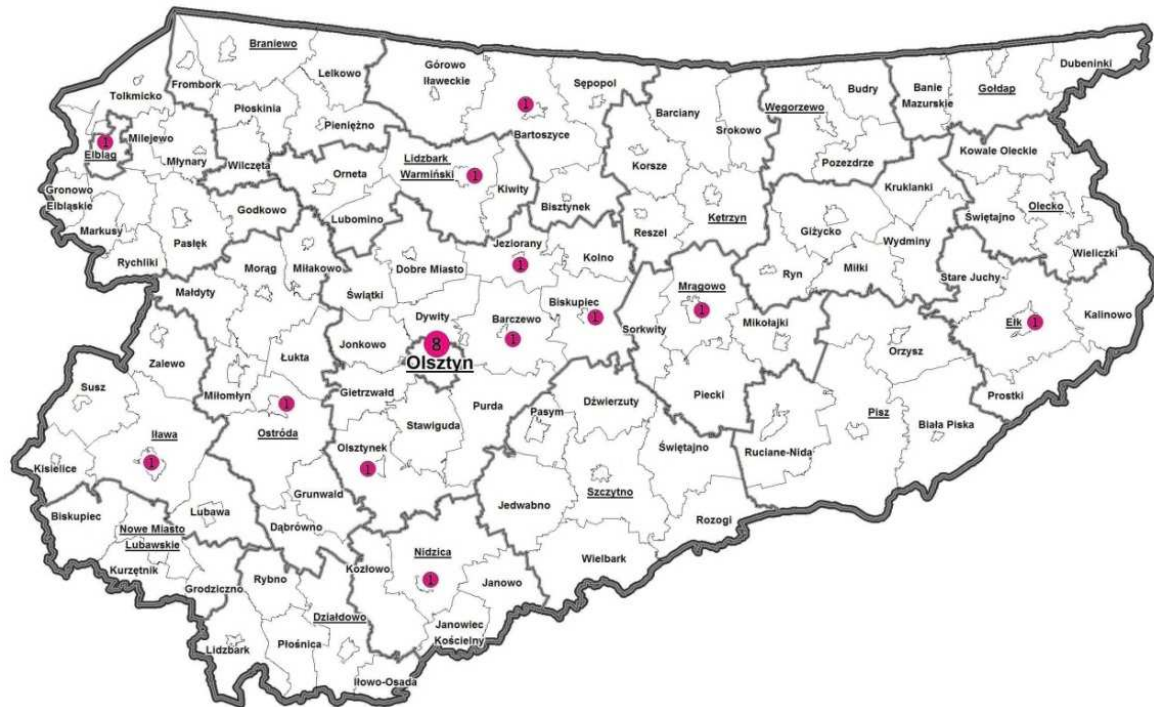
Łącznie: 3049 miejsc (2991 miejsc dziennych + 58 miejsc całodobowych)

- Gminne środowiskowe domy samopomocy 38 3 filie
- Powiatowe środowiskowe domy samopomocy 25 1 filia

W roku 2014 na obszarze naszego województwa funkcjonowały **63 ŚDS**, a 4 z nich posiadały własne filie. Łączna liczba miejsc, jakimi dysponowały te placówki to 3049. Z danych wojewódzkiej OZPS wynika, iż gminy Ełk, Wielbark, Orzysz oraz powiaty mrągowski i piski widzą potrzebę utworzenia na swym terenie nowego ŚDS. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy z grudnia 2010 r. dało możliwość prowadzenia w ŚDS miejsc całodobowych okresowego pobytu. Dzięki temu stało się możliwe zapewnienie krótkotrwałej całodobowej opieki dla podopiecznych, których rodziny/opiekunowie z ważnych powodów życiowych nie mogą tej opieki przez krótki okres sprawować. Miejsca całodobowego pobytu aktualnie posiada 10 ŚDS (w Bartoszacach 6 miejsc, w Elblągu 5 miejsc, w Ełku 4 miejsca, w Giżycku 4 miejsc, w Gołdapi 2 miejsc, w Nidzicy 6 miejsc, w Purdzie 6 miejsc, w Wygodzie 4 miejsca i w Olsztynie ŚDS „Barka” 10 miejsc oraz ŚDS Centrum Alzheimer’a „Dar serca” 6 miejsc; łącznie 58 miejsc).

Wsparcie osobom starszym w miejscu zamieszkania oferują również **dzielne domy pomocy społecznej**. Są to ośrodki wsparcia przeznaczone dla samotnych osób lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina tej pomocy nie może zapewnić. Ich celem jest zorganizowanie czasu wolnego pensjonariuszom – osobom w wieku poprodukcyjnym.

Mapa nr 8. Dienne domy pomocy funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

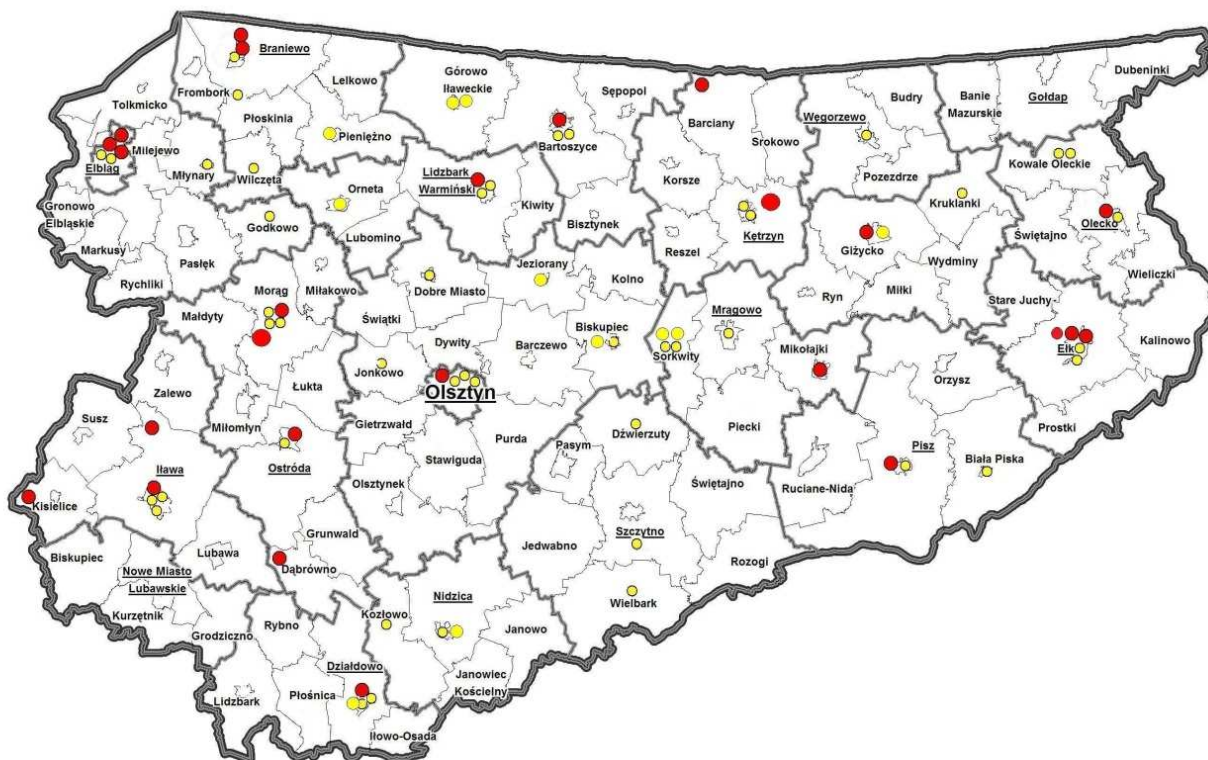
● Dienne domy pomocy – 20; 845 miejsc

Dane z ośrodków pomocy społecznej dotyczące dziennych domów pomocy wykazały, iż w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku funkcjonowało 20 tego typu podmiotów. W kolejnych latach cztery gminy (Górowo Iławeckie, Płośnica, Pisz i Kętrzyn) planują utworzenie kolejnych Dziennych Domów Pomocy.

Inną formą wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest **klub samopomocy**, którego zakres usług określa właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej klub samopomocy w uzgodnieniu z wojewodą. W województwie warmińsko-mazurskim w roku 2014 funkcjonowała 1 tego typu jednostka. Samorządy nie planują w kolejnych latach uruchamiać tego typu podmiotów.

W oparciu o informacje z gmin wynika, iż w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku funkcjonowało 18 placówek (noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych) świadczących usługi dla osób bezdomnych, z których korzystały 1632 osoby. Z danych zaczerpniętych z „Informacji dotyczącej problematyki bezdomności na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku, opracowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wynika, że na terenie województwa istniało 25 tego typu podmiotów. Rozbieżność ta wynika z faktu, iż ponad połowa ww. podmiotów prowadzona jest przez organizacje pozarządowe i kościelne. Jak można zaobserwować na poniższej mapie, podmioty świadczące usługi na rzecz osób bezdomnych funkcjonują zazwyczaj w większych ośrodkach miejskich. Powodem jest koncentrowanie się życia osób bezdomnych w tych środowiskach z powodu łatwiejszego dostępu do tymczasowego lokum oraz zdobycia żywności czy ubrania.

Mapa nr 9. Instytucje świadczące usługi na rzecz osób bezdomnych w województwie warmińsko-mazurskim – stan na dzień 31 grudnia 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

● schroniska i noclegownie – 25

● inne podmioty świadczące pomoc, m.in. jadłodajnie, punkty wydawania żywności, punkty wydawania odzieży, pralnia, łaźnia, punkt pomocy medycznej – 55

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia albo zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione ma zapewniać warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz integrację ze społecznością lokalną. W województwie warmińsko-mazurskim, według sprawozdania OZPS, w 2014 roku funkcjonowało 46 mieszkań chronionych znajdujących się na terenie gmin, w których zamieszkiwało 131 osób. W kolejnych latach 12 gmin i jeden powiat planuje uruchomienie nowych mieszkań chronionych (Ełk, Zalewo, Pisz, Barciany, Jedwabno, Nowe Miasto Lubawskie, Wielbark, Grodziczno, Rybno, Purda, Mrągowo, Płońska oraz powiat mrągowski).

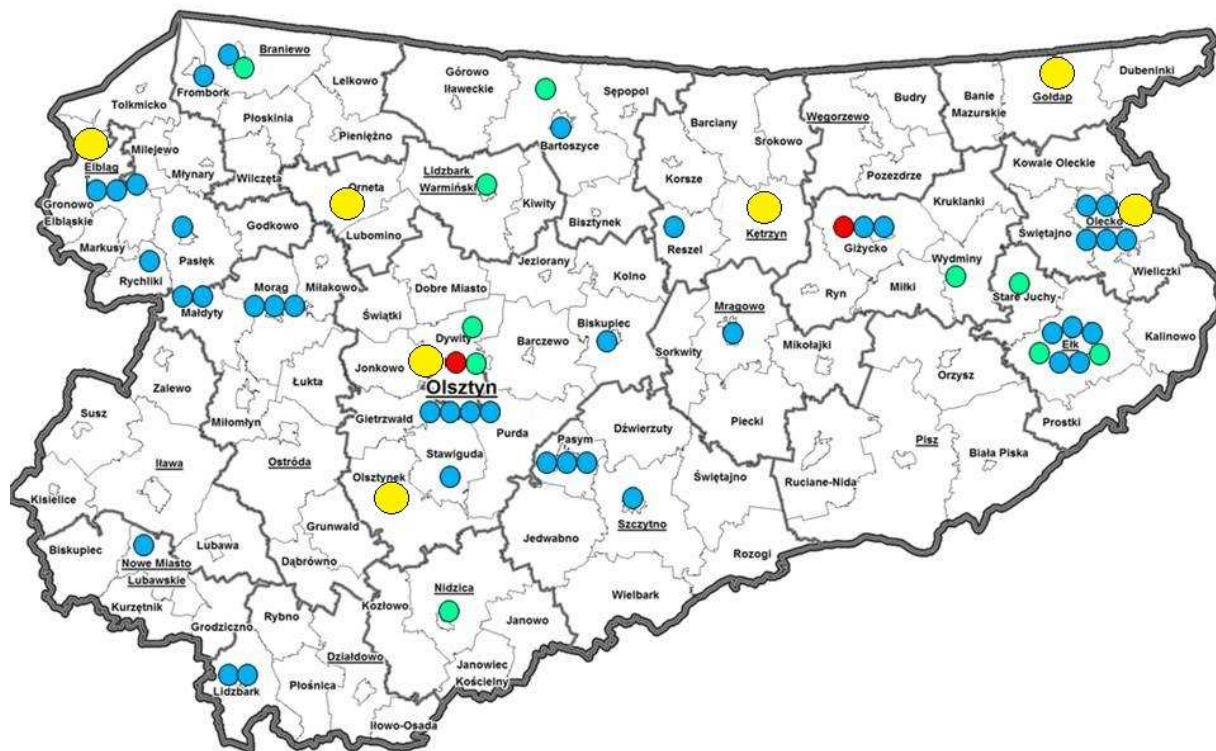
Zgodnie z danymi OZPS, w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku funkcjonowały 4 jednostki specjalistycznego poradnictwa (gmina Zalewo, gmina wiejska Lubawa, powiat kętrzyński, miasto Olsztyn) z porad których korzystało łącznie 3.191 osób. Należy nadmienić, że gminy i powiaty wykazały w sprawozdaniu funkcjonowanie jednostek, jednakże nie są to samodzielne podmioty, a jedynie wyodrębnione w strukturze OPS czy PCPR działy/specjaliści świadczący usługi poradnictwa podopiecznym. Wg danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, **jednostek i punktów świadczących usługi poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, było 30 w roku 2014 w województwie.**

Obok poradnictwa specjalistycznego, mieszkańcom będącym w stanie kryzysu udzielana jest również pomoc w formie interwencji kryzysowej. Celem tej interwencji jest przywrócenie

równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemami przez całe rodziny lub poszczególnych ich członków. Ponieważ nie jest określony definicyjnie standard placówki określanej mianem „ośrodek interwencji kryzysowej”, stąd dowolność nazywania w ten sposób różnorodnych podmiotów świadczących usługi w tym zakresie. Wg OZPS w 2014 r. na obszarze województwa działało 7 takich podmiotów, natomiast dane zebrane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej stwierdziły działalność **20 jednostek świadczących usługi w zakresie interwencji kryzysowej**.

Istotne znaczenie dla obszaru polityki społecznej miało wejście w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wyłączającej z dniem 1 stycznia 2012 roku z systemu pomocy społecznej zadania związane z funkcjonowaniem ośrodków adopcyjnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Ośrodki adopcyjne zgodnie z ustawą przeszły od roku 2012 do kompetencji marszałków, stąd informacja na temat ich działalności znajduje się w części dokumentu poświęconej działalności samorządu na poziomie województwa.

Mapa nr 10. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- socjalizacyjne – 40; 802 miejsca
- socjalizacyjne z miejscami interwencyjnymi – 7; 156 miejsc
- interwencyjne – 3; 35 miejsc
- rodzinne 10; 75 miejsc

Jak wynika z informacji zawartej w OZPS, w 2014 roku w województwie **funkcjonowało 60 placówek opiekuńczo-wychowawczych**, o łącznej liczbie 1.068 miejsc. Wśród nich 10 to podmioty typu rodzinnego z liczbą 75 miejsc.

Pozorny wzrost liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych wynika z faktu, iż w roku 2014 kolejne placówki z województwa warmińsko-mazurskiego dochodziły do standardów opieki określonych w art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.149 poz. 887), często poprzez podział dotychczas funkcjonujących podmiotów na kilka mniejszych.

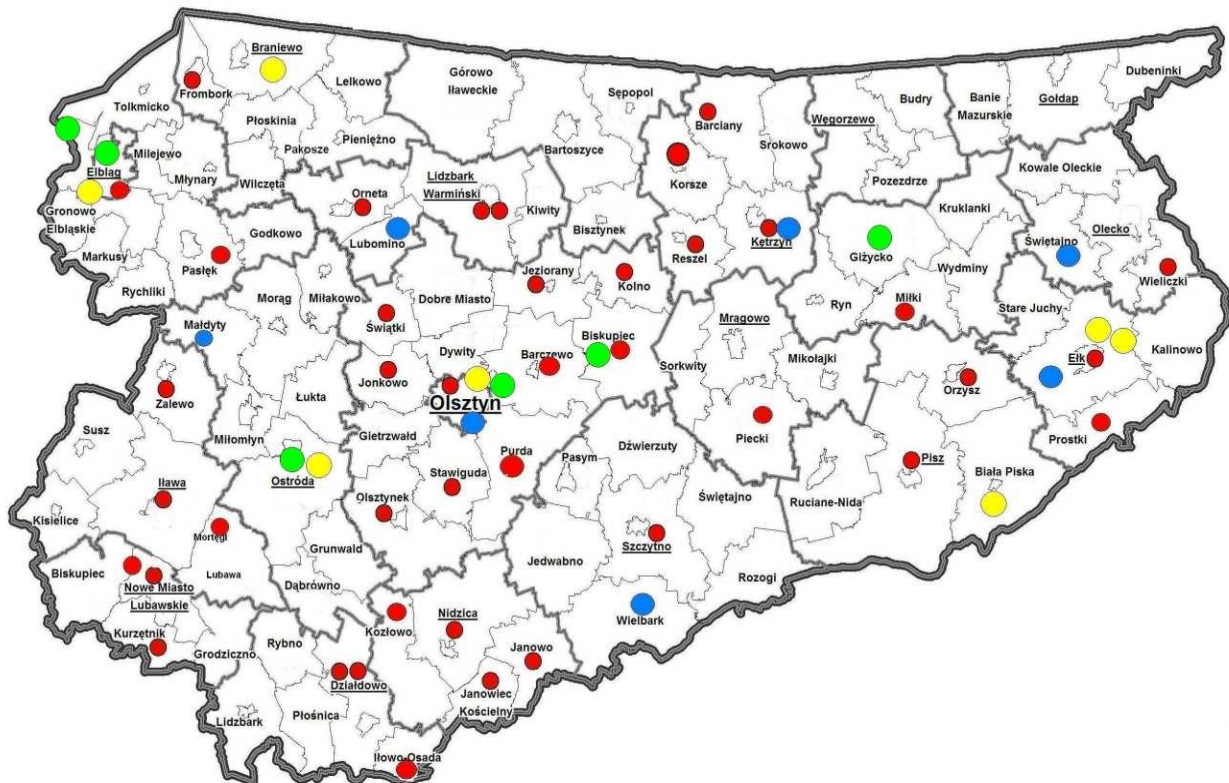
W kolejnych latach trzy powiaty (mrągowski, olsztyński i szczycieński) planują utworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej działają również podmioty tworzone na mocy ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Należą do nich m.in. **centra integracji społecznej**, które prowadzą działania reintegracji społeczno-zawodowej pozwalające przede wszystkim zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe lub przyczynić się do przekwalifikowania zawodowego. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego wpisanych było siedem takich podmiotów, tj.:

1. CIS w Olsztynie – będący Samorządowym Zakładem Budżetowym miasta Olsztyn,
2. CIS w Ostródzie – prowadzony przez Polski Komitetu Pomocy Społecznej Zarząd w Ostródzie,
3. CIS w Braniewie – prowadzony przez Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie,
4. CIS w Ełku – prowadzony przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Ełku,
5. CIS AlterCIS w Ełku – prowadzony przez Stowarzyszenie Adelfi,
6. CIS w Białej Piskiej – prowadzony przez Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Ełku – Parafialny Oddział Akcji Katolickiej Św. Andrzej Boboli w Białej Piskiej,
7. CIS w Elblągu – prowadzony przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Elblągu.

W kolejnych latach gmina Pasym planuje uruchomienie nowego Centrum Integracji Społecznej.

Mapa nr 11. Wybrane podmioty ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim – stan na dzień 31 grudnia 2014 r.



Źródło: opracowanie własne ROPS

- Centra Integracji Społecznej – 7
- Zakłady Aktywności Zawodowej – 6
- Kluby Integracji Społecznej prowadzące działalność w rozumieniu ustawy o zatrudnieniu socjalnym – 41
- Kluby Integracji Społecznej funkcjonujące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – 7

Innym instrumentem zapobiegania procesom wykluczenia społecznego osób i rodzin jest **klub integracji społecznej** (KIS), którego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy.

Zgodnie ze zmianą, jaką wprowadziła ustawa z dnia 19 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw, klub integracji społecznej może rozpocząć działalność dopiero po dokonaniu wpisu w rejestrze Wojewody. Wg powyższego rejestru w 2014 roku funkcjonowało **41 KIS-ów**. Z infrastruktury ROPS dodatkowo wiemy, iż na dzień 31 grudnia 2014 r. funkcjonowało jeszcze 7 KIS-ów niezgłoszonych do ww. rejestru. Można przypuszczać, że w roku 2015 wszystkie jednostki, które będą chciały kontynuować swą działalność, jako klub integracji społecznej, dokonają wymaganego wpisu podmiotu do rejestru Wojewody. W roku 2014 (styczeń) utworzono Klub Integracji Społecznej w Miłkach, natomiast **3 kluby zawiesiły działalność**, tj.: KIS w Szczytnie, KIS w Dąbrównie oraz KIS w Olecku. Wśród powodów zawieszania działalności KIS-y wskazywały: brak środków na prowadzenie działalności, brak osób do prowadzenia KIS-u, trudności organizacyjne.

Podmiotami mającymi na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej są **warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)**, których w województwie warmińsko-mazurskim wg OZPS w 2014 roku było 35. W zajęciach terapii uczestniczyło w danym okresie 1.419 osób. Według prognoz na kolejny rok nie zakłada się uruchomienia nowych warsztatów terapii zajęciowej.

Z analizy danych nadesłanych przez gminy i powiaty do OZPS wynika, iż w 2014 roku na terenie województwa działało **7 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ)**, tj. w Olsztynie, Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim k/Elbląga, Biskupcu, Bartoszycach oraz w Ostródzie. Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami ZAZ-ów to 187.

W kolejnych latach powiat piski planuje uruchomienie na terenie gminy Orzysz kolejnego Zakładu Aktywności Zawodowej.

Oprócz wyszczególnionych powyżej zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują ponadto inne podmioty, zabezpieczające potrzeby społeczne w tym zakresie, np. centra aktywności lokalnej, uniwersytety III wieku, kluby seniora, koła gospodyń wiejskich, młodzieżowe kluby integracji społecznej, świetlice socjoterapeutyczne oraz środowiskowe i in.

Tabela nr 7. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM						
Liczba placówek	1	101	103	105	112	132
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	67	66	66	70	75
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	34	37	39	42	57
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	4 245	4 401	4 698	4 919	5 322
Liczba osób korzystających	5	6 955	7 424	7 474	7 520	7 925
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	69	125	47	65	77
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	2	5	19	17	19
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	1 004	1 083	1 090	1 156	1 196
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	49 587 577	48 806 312	58 392 156	58 141 629	56 452 177
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						

Liczba placówek	10	57	62	63	67	70
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	28	31	30	31	31
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	29	31	33	36	39
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	2 559	2 785	3 049	3 256	3 518
Liczba osób korzystających	14	2 876	3 099	3 362	3 491	3 757
Liczba osób umieszczonych	15	465	577	520	596	584
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	69	125	47	65	77
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	701	779	782	844	873
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	37 833 655	36 926 563	46 551 740	45 905 688	43 301 736
DZIENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	19	19	19	19	23
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	19	19	19	19	22
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	1
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	832	812	812	812	917
Liczba osób korzystających	23	1 323	1 350	1 356	1 417	1 517
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	135	133	131	131	139
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	7 408 446	7 429 964	7 526 950	7 715 744	8 283 420
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH						
Liczba placówek	27	9	9	9	10	11
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek	28	6	5	5	6	6

prowadzonych przez JST						
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	3	4	4	4	5
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	286	319	314	319	355
Liczba osób korzystających	31	927	883	854	848	877
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	39	54	65	72	85
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	33	34	34	36	40
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	2 088 886	2 232 222	2 279 747	2 352 094	2 657 226
KLUBY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	35	2	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	2	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	60	30	30	30	30
Liczba osób korzystających	39	79	27	27	27	27
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	3	2	2	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	122 309	82 121	83 721	82 645	82 645
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	1	40	41	41	43	46
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	28	28	28	29	30
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	12	13	13	14	16
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	3 594	3 763	3 629	3 723	3 753

Liczba osób korzystających	5	3 787	4 010	3 979	4 025	4 038
Liczba osób umieszczonych	6	650	683	718	771	772
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	415	385	337	292	290
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	31	22	25	21	23
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	2 258	2 331	2 341	2 366	2 370
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	122 879 483	122 579 078	130 898 320	134 403 903	133 833 863
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM						
Liczba placówek	11	27	44	46	56	60
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	26	31	32	42	45
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	1	13	14	14	15
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	105	131	131	144	161
Liczba osób korzystających	15	97	114	118	136	157
Liczba osób umieszczonych	16	85	94	86	96	111
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	4	8	6
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	6	5	3	4	8
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	183 589	237 884	281 132	383 486	625 500
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM						
Liczba placówek	20	7	7	7	6	7
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	6	6	6	5	6
Liczba placówek prowadzonych przez inny	22	1	1	1	1	1

podmiot						
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	53	51	51	46	46
Liczba osób korzystających	24	298	334	479	333	363
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	22	23	23	19	24
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	372 708	379 224	466 178	400 730	685 683
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	6	6	4	4	5
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	5	5	4	4	5
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	1	1	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	1 922	2 429	3 191	3 241	3 534
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	18	18	13	13	23
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	493 638	457 381	451 466	449 655	658 000
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	57	52	53	62	67
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	40	32	39	47	49
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	17	20	14	15	18
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	1 945	2 020	1 979	2 209	2 234
Liczba osób korzystających	37	2 054	2 189	1 955	2 179	2 194
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	126	132	138	150	148
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w	39	4 767 858	5 186 600	4 679 790	5 250 367	5 471 269

złoty)						
PLACÓWKI OPIEKUNTCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM						
Liczba placówek	40	49	49	60	61	63
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	38	33	40	40	42
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	11	16	20	21	21
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	1 327	1 047	1 068	1 082	1 094
Liczba osób korzystających	44	1 453	1 259	1 239	1 251	1 268
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	765	758	757	753	768
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	43 207 830	43 408 971	44 900 131	44 370 460	43 634 300
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO						
Liczba placówek	47	11	11	10	10	10
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	9	9	8	8	8
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	2	2	2	2	2
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	80	81	75	75	75
Liczba osób korzystających	51	81	76	71	70	70
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	21	23	21	21	21
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	2 061 230	2 151 020	2 126 285	2 147 952	1 783 590
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	54	4	6	7	8	8
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	1	1	1	2	2
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	3	5	6	6	6

Liczba uczestników zajęć	57	670	811	842	795	832
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	46	50	47	56	59
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	4 197 751	4 579 794	5 376 028	5 488 254	5 935 221
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	60	56	48	46	44	43
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	55	47	46	44	41
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	1	1	0	0	2
Liczba uczestników zajęć	63	4 511	3 855	3 330	2 576	2 547
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	85	65	65	50	47
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	2 525 416	2 161 479	2 474 088	1 275 792	1 293 707
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ						
Liczba placówek	66	36	35	35	35	35
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	4	4	4	4	4
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	32	31	31	31	31
Liczba uczestników zajęć	69	1 422	1 396	1 419	1 426	1 426
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	538	541	553	551	552
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	22 524 633	22 716 598	23 037 931	23 257 276	23 520 836
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	4	4	6	6	7
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	2	2	2	2	3
Liczba placówek	74	2	2	4	4	4

prowadzonych przez inny podmiot						
Liczba uczestników zajęć	75	123	133	187	187	217
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	75	78	126	126	122
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	5 066 220	5 440 826	6 304 479	9 004 784	7 805 130

Tabela nr 8. Inne instytucje pomocy i wsparcia.

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA							
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
			Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
X	Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	2	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - środowiskowy dom samopomocy	Liczba placówek	3	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	4	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - dzienny dom pomocy	Liczba placówek	5	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	6	0	0	0	0	0
ośrodek wsparcia - noclegownia, schronisko i dom dla osób bezdomnych	Liczba placówek	7	9	9	9	9	9
	Liczba osób korzystających / uczestników	8	724	873	778	794	794
ośrodek wsparcia - klub samopomocy	Liczba placówek	9	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	10	0	0	0	0	0
dom pomocy społecznej	Liczba placówek	11	1	2	3	4	4
	Liczba osób korzystających / uczestników	12	22	58	182	186	191
rodzinny dom pomocy	Liczba placówek	13	9	9	10	10	10

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA							
	Liczba osób korzystających / uczestników	14	56	46	59	56	56
mieszkanie chronione	Liczba placówek	15	0	0	0	0	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	16	0	0	0	0	5
ośrodek interwencji kryzysowej	Liczba placówek	17	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	18	0	0	0	0	0
jednostka specjalistycznego poradnictwa	Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	20	0	0	0	0	0
placówka wsparcia dziennego	Liczba placówek	21	3	3	3	3	3
	Liczba osób korzystających / uczestników	22	60	60	70	70	70
placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego	Liczba placówek	23	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	24	0	0	0	0	0
placówka opiekuńczo-wychowawcza	Liczba placówek	25	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	26	0	0	0	0	0
centrum integracji społecznej	Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	28	0	0	0	0	0
klub integracji społecznej	Liczba placówek	29	2	2	2	2	2
	Liczba osób korzystających / uczestników	30	64	80	25	55	65
warsztat terapii zajęciowej	Liczba placówek	31	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	32	0	0	0	0	0
zakład	Liczba	33	1	1	1	1	1

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA							
aktywności zawodowej	placówek						
	Liczba osób korzystających / uczestników	34	52	52	50	50	50
	Liczba placówek	35	0	0	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	36	0	0	0	0	0

2.5 Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

W województwie warmińsko-mazurskim w 116 ośrodkach pomocy społecznej oraz 19 powiatowych centrach pomocy rodzinie, według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku na umowę o pracę zatrudnionych było łącznie 3.333 osób (tabela nr 9). Wśród nich:

- 164 osoby sprawujące funkcje kierownicze (dyrektor jednostki i jego zastępcy),
- 950 pracowników socjalnych, w tym 94 osoby zatrudnione ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 2.219 pozostałych pracowników.

Wśród **kadry kierowniczej** zatrudnionej w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej 148 (90,2%) osób posiadało wykształcenie wyższe, a 158 (96,3%) osób specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Co więcej z roku na rok obserwuje się systematyczny wzrost wskaźników wykształcenia oraz profesjonalizacji kadry kierowniczej.

Wśród 950 **pracowników socjalnych** 640 (67,4%) osób posiadało wykształcenie wyższe, a 310 osób wykształcenie średnie. Pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, na przestrzeni lat zwiększyła się liczba osób posiadających specjalizację I lub II stopnia. W 2012 roku 302 osoby posiadały specjalizację I stopnia i 83 specjalizację II stopnia, w 2014 roku wartości te wynosiły odpowiednio 311 i 97 osób. Ponadto wzrasta liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej w 2012 roku było to 96 osób, zaś w 2014 – 109 osób.

Do końca 2014 r., zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku 2.000 mieszkańców przypadających na 1 pracownika socjalnego. Zgodnie z ustawą ośrodek pomocy społecznej powinien jednak zatrudniać co najmniej 3 pracowników socjalnych. W 2014 roku 11 gmin nie spełniło wymogu dotyczącego 2.000 mieszkańców przypadających na 1 pracownika socjalnego, zaś 4 gminy zatrudniały mniej niż 3 pracowników socjalnych (są to gminy wiejskie Dubieninki, Kruklanki, Miłki i Pozezdrze). Przedstawione dane mogą być w niektórych przypadkach obciążone błędem, gdyż nie zostali w nich uwzględnieni kierownicy ośrodków pomocy społecznej, którzy często w mniejszych ośrodkach pełnią rolę pracownika socjalnego.

Od 1 stycznia 2015 roku możliwe jest zatrudnianie pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną, w stosunku 1 pracownik socjalny przypadający na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Zmiany wynikają z wchodzącego w tej dacie przepisu nowelizującego (art. 1 pkt 18) ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. 2011 nr 81 poz. 440).

W 2014 roku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego działało **11 zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej**. Zespoły te powstały na mocy artykułu 110 a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym w ramach struktury organizacyjnej jednostki może zostać wyodrębniony zespół realizujący zadania ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej. W skład zespołu wchodzi co najmniej 3 pracowników socjalnych, a także inni specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej. W województwie warmińsko-mazurskim w skład zespołów pracujących w 9 ośrodkach pomocy społecznej wchodziło łącznie 36 pracowników socjalnych oraz 7 innych specjalistów. W ostatnich 3 latach liczba zespołów pozostawała bez zmian, natomiast w przyszłym roku planuje się utworzenie 2 nowych (w gminie wiejskiej Piecki oraz w gminie miejskiej Ełk).

Tabela nr 9. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (w osobach, stan na 31 grudnia).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	3 275	3 305	3 333	3 326	3 257
KADRA KIEROWNICZA						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	163	163	164	165	163
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)						
Wykształcenie wyższe	3	142	147	148	150	147
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	152	156	158	160	160
PRACOWNICY SOCJALNI						
Ogółem	5	936	955	950	940	921
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	95	92	94	13	14
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)						
Wykształcenie wyższe	7	611	634	640	638	623
Wykształcenie średnie	8	325	321	310	302	298
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	302	303	311	306	318
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	83	95	97	121	132
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	96	106	109	116	115
POZOSTALI PRACOWNICY:						
Ogółem	12	2 176	2 187	2 219	2 221	2 173
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)						
Wykształcenie wyższe	13	1 036	1 076	1 157	1 184	1 180

Wykształcenie średnie	14	688	692	667	645	614
Inne	15	452	419	395	392	379

Tabela nr 10. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej (w osobach, w ciągu danego roku).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	273	198	172	206	204
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	368	326	255	316	306
Staże	3	218	243	228	212	210

Tabela nr 11. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej (w osobach, w ciągu danego roku).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	11	11	11	13	13
Liczba osób ogółem w zespole	2	51	52	51	84	85
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	37	36	36	56	52
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	7	6	7	19	24

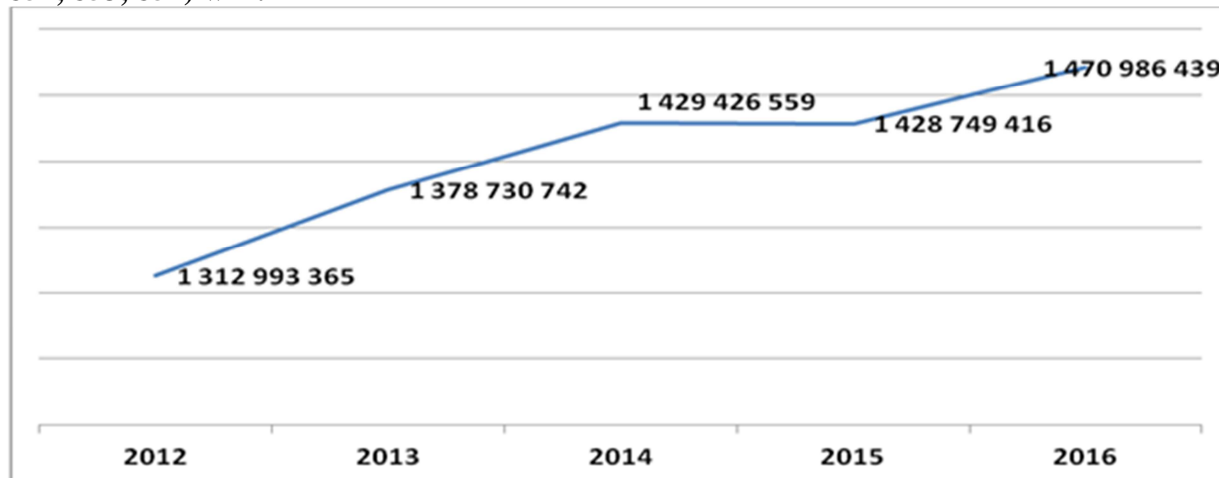
2.6 Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W niniejszej części dokumentu przedstawione zostały wydatki związane z realizacją zadań z obszaru szeroko rozumianej polityki społecznej, przypisanych gminom i powiatom w ramach m.in. ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i innych, co obrazuje tabela nr 12.

Zadania własne i zlecone gmin i powiatów w zakresie polityki społecznej zostały przedstawione zgodnie z klasyfikacją budżetową w następujących działach: **Dział 851** – Ochrona zdrowia, **Dział 852** – Pomoc społeczna, **Dział 853** – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej i **Dział 854** – Edukacyjna opieka wychowawcza.

W wierszach określonych jako rozdziały klasyfikacji budżetowej przedstawione zostały środki finansowe wydatkowane przez gminę lub powiat. Natomiast w wierszach określonych jako „budżet OPS/PCPR”, wykazane zostały dane odnoszące się tylko do środków finansowych, którymi w danym roku dysponował OPS/PCPR.

Wykres nr 5. Wydatki poniesione i planowane do poniesienia na zadania z zakresu polityki społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2016 (suma działów: 851, 852, 853, 854) w zł.



Źródło: opracowanie własne

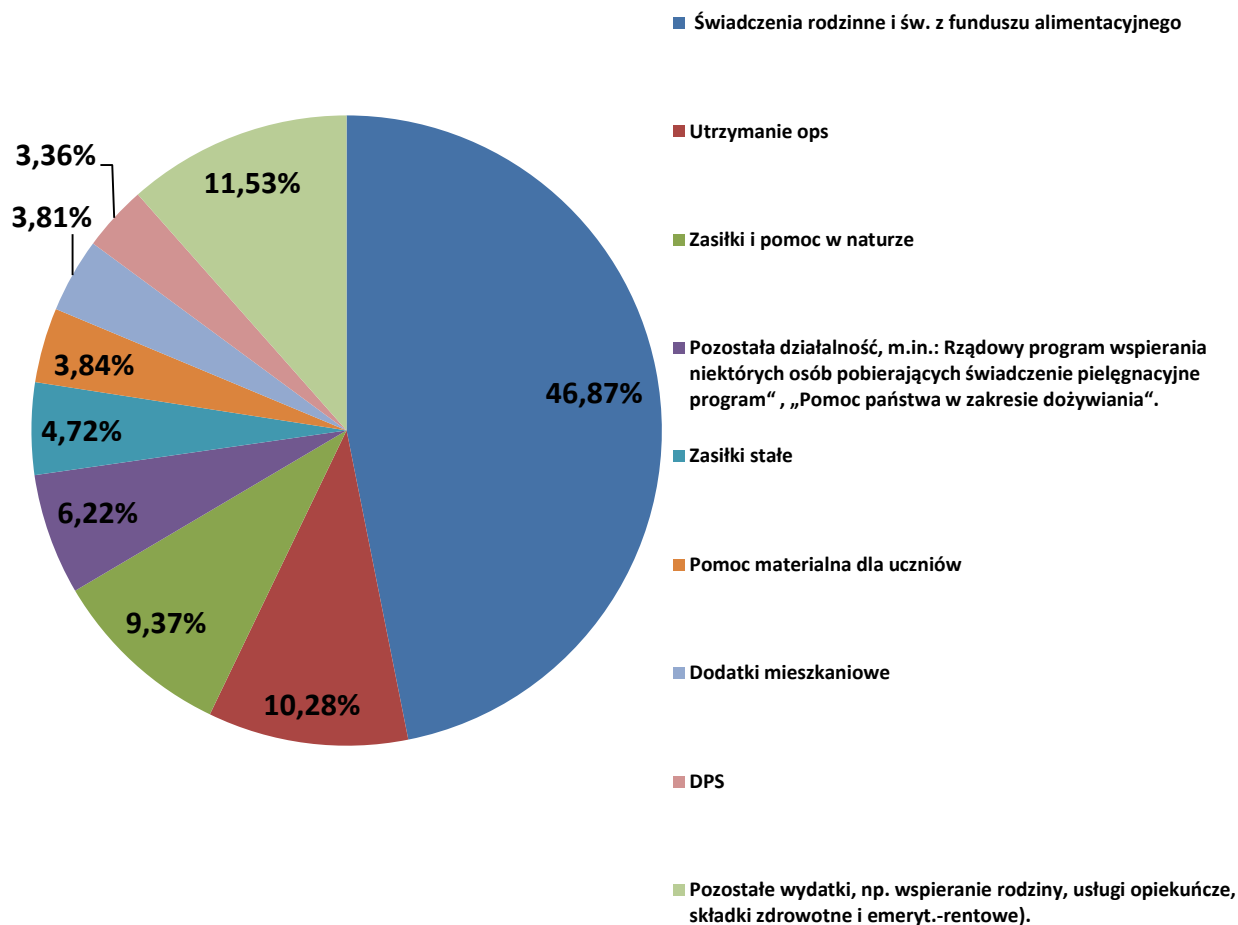
Jak widać z powyższego wykresu w województwie warmińsko-mazurskim wydatki na politykę społeczną wykazują tendencję wzrostową, za wyjątkiem 2015 r., kiedy to jednostki przewidują spadek wydatków. W 2014 roku łączna wysokość środków wydatkowanych przez samorządy gminne i powiatowe na zadania własne i zlecone w obszarze polityki społecznej wyniosła **1.429.426 tys. zł**, z czego **1.036.612 tys. zł** to wydatki poniesione przez OPS-y i PCPR-y. **Jest to 3,68% wzrost wydatków względem 2013 roku.** Jak wyżej wspomniano w prognozach na 2015 r. przewiduje się 0,05% spadek nakładów finansowych na politykę społeczną, co spowodowane jest zakończeniem przez gminy/powiaty realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL. Poskutkowało to 20 milionowym spadkiem planów wydatków w rozdziale 85395 – Pozostała działalność w 2015 r. (70% względem 2014 r.). Pierwsze konkursy z nowego okresu programowania 2014-2020 mają szansę ruszyć pod koniec 2015 roku. Z kolei rok 2016 to skok planowanych wydatków o 2,9% w stosunku do roku oceny.

W ogólnej kwocie środków wydatkowanych w 2014 roku na realizację ww. zadań **35,97%** stanowiły, podobnie jak w roku 2013, koszty świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Na drugim miejscu znalazł się **rozdział 85202**, gdzie znajdują się wydatki ponoszone przez gminy i powiaty na utrzymanie i prowadzenie domów pomocy społecznej – co stanowi **11,09%** wszystkich wydatków. **7,27%** kosztów pochłaniają środki przeznaczone na zasiłki i pomoc w naturze z pomocy społecznej. W dalszej kolejności znajdują się wydatki związane z **rozdziałem 85295 – Pozostała działalność**, na co składał się m.in. „Rządowy program wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne program” czy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pozostałe **40,89%** stanowiły wydatki gmin i powiatów przeznaczone m.in. na: ośrodki wsparcia, rodziny zastępcze, utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych (powiaty) i inne.

Szczegółowe informacje na temat wydatków w gminach, powiatach i miastach na prawach powiatów prezentują trzy poniższe wykresy.

ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE PRZEZ GMINY

Wykres nr 6. Struktura wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – gminy.



Źródło: opracowanie własne

Na powyższym wykresie przedstawiono najwyższe w wymiarze procentowym wydatki poniesione przez gminy w roku 2014 na politykę społeczną.

Prawie połowa środków finansowych spośród 958.697 tys. zł, przeznaczonych przez gminy na zadania z zakresu polityki społecznej, wydatkowana jest w rozdziale 85212, tj. na przyznawanie i wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 449.373 tys. zł.

Jednocześnie w stosunku do tej grupy wydatków obserwuje się najwyższy wzrost – o ponad 12 mln względem roku 2013 (2,82% wzrost). W roku 2015 gminy przewidują, iż wydatki na ten cel wzrosną o kolejne 1,29%. Zwiększenie wydatków gmin w rozdziale 85212 spowodowane jest poniższymi zmianami, jakie wprowadziły następujące ustawy: **o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów** (szersze informacje nt. zmian ustawowych zostały opisane w dziale 2.3 niniejszego dokumentu):

- przywrócono świadczenia opiekunom osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. na mocy ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw,
- podwyższono wysokość świadczenia pielęgnacyjnego z 620 zł do 800 zł w okresie od dnia 1 maja do 31 grudnia 2014 r. Od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. świadczenie pielęgnacyjne wynosi już 1.200 zł miesięcznie,
- podwyższono kryterium dochodowe dla osób ubiegających się o świadczenia rodzinne. Od dnia 1 listopada 2014 r. zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 574 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 664 zł.

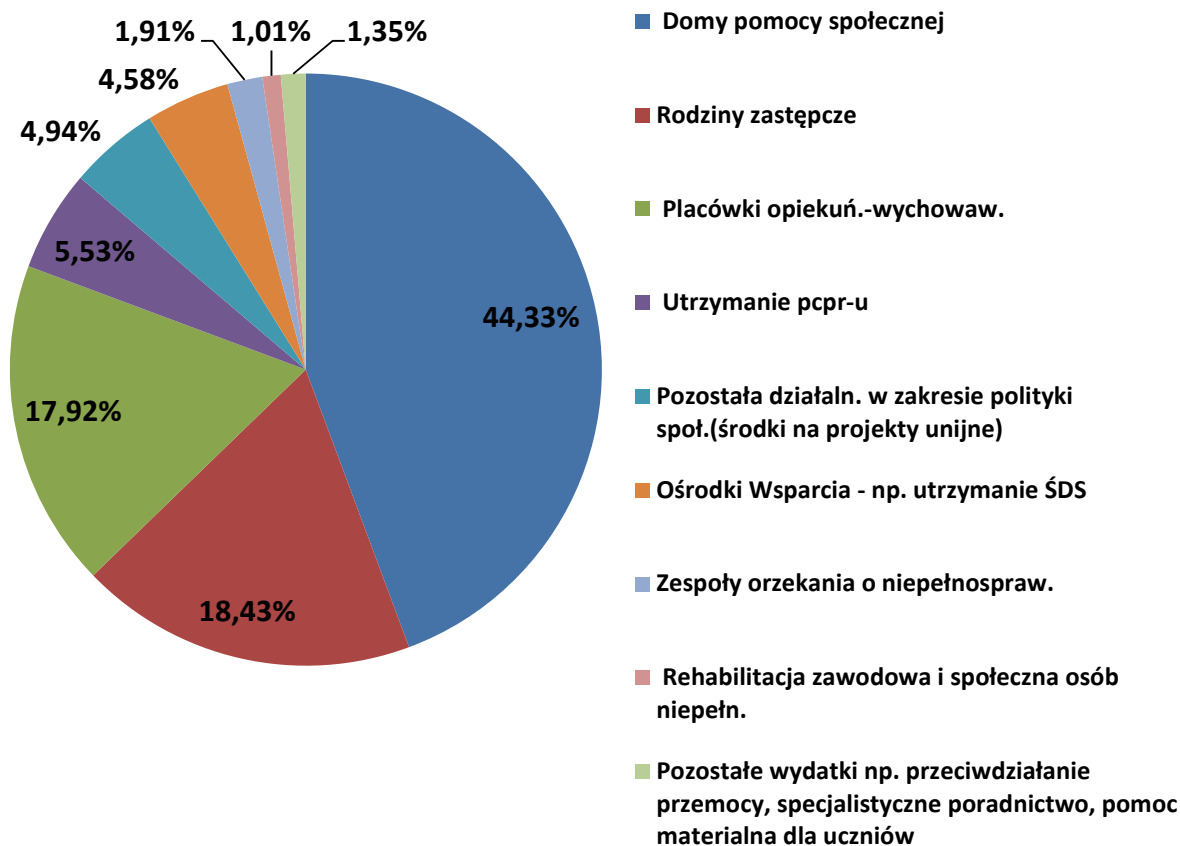
Spośród innych działań gmin istotne obciążenie dla ich budżetów stanowią wydatki na utrzymanie ośrodka pomocy społecznej – 98.565 tys. zł. W dalszej kolejności znalazły się wydatki na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne i emerytalne – 89.821 tys. zł, wydatki na pozostałą działalność 59.641 tys. zł i na zasiłki stałe 45.203 tys. zł. **Od 2012 roku gminy realizują nowe zadanie w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).** Przepisy ww. ustawy nałożyły na gminę szereg nowych obowiązków. Jednym z nich jest konieczność zatrudnienia asystentów rodziny oraz powoływanie rodzin wspierających. Ma to umożliwić funkcjonowanie w naturalnych rodzinach dzieci, które żyją w środowiskach z poważnymi problemami wychowawczymi, zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. Od 1 stycznia 2015 r. zatrudnianie asystentów rodzin, stało się zadaniem obligatoryjnym gminy. Na gminie ciąży także obowiązek partycypowania w wydatkach na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka bądź w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym. Dotyczy to dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 roku. **Od 2014 roku gminy ponoszą już 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.** W roku oceny ośrodki pomocy społecznej wydatkowały ponad 8 mln zł na zadania związane z pieczą zastępczą (m.in. asystent rodziny, wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka czy placówkach opiekuńczo-wychowawczych). Dla porównania w 2013 roku gminy wydatkowały zaledwie 5 mln zł a w 2012 roku 2 mln zł.

W roku 2014, podobnie jak w roku 2013, **wiele gmin wskazało na wzrost środków przeznaczanych na finansowanie kosztów pobytu osób umieszczanych w domach pomocy społecznej.** Koszt, jaki poniosły gminy w powyższym zakresie wzrósł aż o **12%** w stosunku do roku 2013. Obowiązek współfinansowania kosztów pobytu mieszkańców danej gminy w DPS wciąż powoduje rosnące wydatki na realizację tego zadania.

Najmniej środków finansowych w 2014 roku oceny wydatkowano na dziennych opiekunów (rozdział 85307), przeciwdziałanie narkomanii (rozdział 85153), centra integracji społecznej (rozdział 85232). W roku oceny gminy nie poniosły kosztów m.in. na pomoc cudzoziemcom, usuwanie skutków klęsk żywiołowych, kluby dziecięce.

ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE PRZEZ POWIATY

Wykres nr 7. Struktura wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – powiaty.



Źródło: opracowanie własne

Środki finansowe przeznaczone na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej, wydatkowane przez 19 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego wyniosły w 2014 r. 221.265 tys. zł. Z analizy wielkości tych wydatków w latach 2012-2016 wynika, że powiaty podobnie jak gminy przeznaczają na politykę społeczną coraz więcej środków finansowych. W porównaniu do 2012 roku wielkość tych nakładów wzrosła w roku oceny o kwotę 16 mln zł, tj. o prawie 8%.

Wśród kosztów powiatów w roku oceny dominują **wydatki na domy pomocy społecznej, stanowiąc niemal połowę ogółu kosztów przeznaczanych na politykę społeczną** – 98.091 tys. zł. Największe wydatki na prowadzenie domów pomocy społecznej w wysokości 22.279 tys. zł, podobnie jak w roku ubiegłym, wykazał powiat olsztyński, który prowadzi 6 domów pomocy społecznej dla 649 osób. Wzrost wydatków na utrzymanie i prowadzenie domów pomocy społecznej spowodowany jest stałym zwiększaniem się liczby osób przebywających w domach pomocy społecznej, co wynika z zachodzących przemian demograficznych, a także z corocznego wzrostu kosztów utrzymania mieszkańców.

Do zadań własnych powiatu nałożonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m.in.: zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, organizowanie

wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, finansowanie: świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach pomocowych, pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka lub placówki opiekuńczo-wychowawcze. **Ustawa z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** od dnia 19 września 2014 r. nałożyła na powiaty kolejny obowiązek związany z ponoszeniem odpłatności za dziecko umieszczone w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym. Koszty wyżywienia i zakwaterowania ponosi starosta, jeśli dziecko jest umieszczone w rodzinie zastępczej oraz odpowiednia placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna albo interwencyjny ośrodek preadopcyjny, jeśli dziecko jest umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Koszty za zakwaterowanie i wyżywienie dzieci poniesie powiat właściwy ze względu na miejsce urodzenia dziecka, w wysokości nie niższej niż 200% najniższej emerytury, zaś gmina właściwa ze względu na miejsce urodzenia dziecka zobowiązana będzie do współfinansowania tej opłaty. **Wśród wydatków ponoszonych przez powiaty koszty związane z organizacją pieczy zastępczej znalazły się na drugim miejscu:**

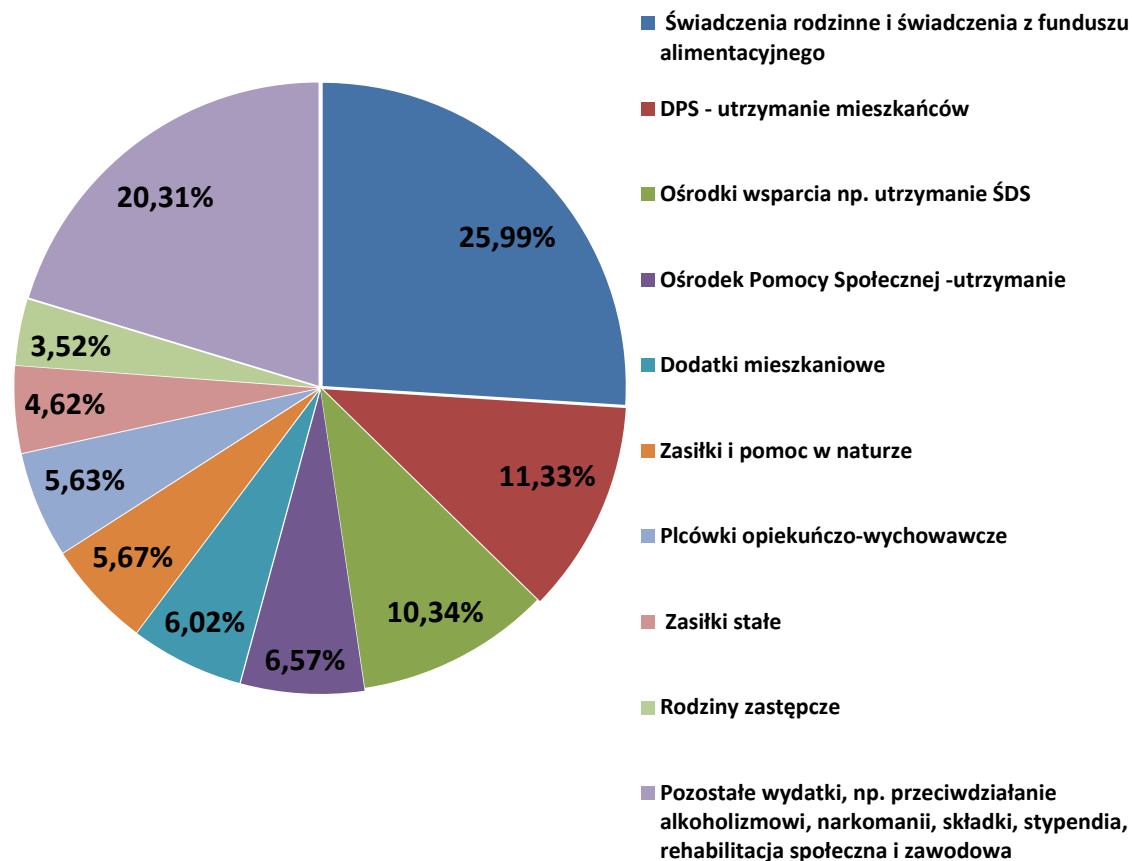
- rodziny zastępcze (40.778 tys. zł),
- placówki opiekuńczo-wychowawcze (39.647 tys. zł),
- wspieranie rodziny (132.380 zł).

W stosunku do roku 2013 roku wydatki na wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej wzrosły o prawie 3 mln zł.

W dalszej kolejności znalazły się wydatki na: utrzymanie powiatowych centrów pomocy rodzinie (12.237 tys. zł), pozostała działalność w zakresie polityki społecznej (10.929 tys. zł) utrzymanie ośrodków wsparcia (10.129 tys. zł), funkcjonowanie zespołów orzekania o niepełnosprawności (3.980 tys. zł). Koszty rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych pokrywane są w zdecydowanej większości ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jednak ze względu na to, iż nie wchodzi one do budżetu powiatu, nie zostały wykazane w wyżej prezentowanym wykresie. Środki PFRON zostały wykazane w tabeli nr 5.

ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE PRZEZ MIASTA NA PRAWACH POWIATU

Wykres nr 8. Struktura najważniejszych wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – miasta na prawach powiatu.



Źródło: opracowanie własne

W roku oceny dwa miasta na prawach powiatu (Olsztyn i Elbląg) na zadania z zakresu polityki społecznej wydatkowały łącznie kwotę 249 463 tys. zł. Wśród wydatków Miasta Olsztyn i Miasta Elbląg w 2014 roku dominują wydatki na świadczenia rodzinne (podobnie jak w gminach), stanowiąc ponad 64 835 tys. zł. Kolejną pozycję zajmują wydatki na prowadzenie i utrzymanie domów pomocy społecznej 28.265 tys. zł. Budżet tych jednostek obciążają również wydatki na prowadzenie i utrzymanie ośrodków wsparcia 25.788 tys. zł, placówki opiekuńczo-wychowawcze 16.221 tys. zł.

Tabela nr 12. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone) w zł.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	1 312 993 365	1 378 730 742	1 429 426 559	1 428 749 416	1 470 986 439
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	948 911 691	1 005 730 490	1 036 612 842	1 039 403 537	1 086 248 211
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	870 032	879 031	884 246	1 090 149	1 095 433
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	124 373	150 201	133 362	154 822	155 622
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	20 655 701	21 838 416	22 506 554	23 047 122	22 974 452
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	3 580 593	3 280 976	3 353 961	3 508 572	3 542 365
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	53 143 917	55 114 084	54 382 226	56 850 785	58 192 151
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	9 629 583	12 103 967	12 226 876	14 157 316	15 563 976
85202 - Domy pomocy społecznej	9	140 491 734	148 985 368	158 587 917	164 041 892	167 035 136
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	25 480 575	29 216 191	32 230 507	36 598 345	37 524 940
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	52 084 258	54 972 181	59 609 517	58 196 862	54 649 260
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	17 656 837	17 728 231	17 671 684	18 090 925	17 309 052
85204 - Rodziny zastępcze	13	46 967 284	49 193 115	52 324 269	58 086 209	61 788 853
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	45 895 117	48 491 124	51 248 110	56 919 259	60 654 903
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	1 921 853	1 846 207	2 176 802	2 135 153	2 487 209
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	1 447 170	1 389 272	1 574 291	1 593 968	1 933 065
85206 - Wspieranie rodziny (m.in.	17	1 714 500	4 903 371	7 199 081	8 697 758	8 885 621

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
asystenci rodziny i rodziny wspierające)						
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	1 636 795	3 785 546	5 869 136	7 413 796	7 639 506
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	516 925 199	499 767 467	514 208 582	520 301 694	560 094 876
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	438 564 739	425 949 344	435 072 595	442 955 137	482 037 570
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	7 479 996	7 458 509	8 141 343	9 341 676	9 502 145
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	6 816 690	6 943 019	7 593 828	8 647 145	8 803 645
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	78 909 842	108 084 333	103 962 649	106 611 394	104 706 654
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	78 902 017	108 079 813	103 937 349	106 583 305	104 550 754
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	50 751 418	53 928 299	51 549 810	52 646 172	52 293 582

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	37 262 995	42 722 644	41 135 623	41 664 993	41 876 572
85216 - Zasiłki stałe	27	44 124 979	53 966 862	56 735 358	57 701 923	58 123 394
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	44 113 616	53 939 747	56 714 650	57 700 923	58 123 394
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	11 629 794	11 567 385	12 237 961	12 983 661	13 303 837
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	11 560 902	11 505 653	12 189 382	12 837 721	13 283 837
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	97 797 712	109 721 805	114 961 897	119 279 101	119 839 220
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	97 797 712	109 721 805	114 956 852	119 279 101	119 839 219
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	1 059 776	1 162 809	1 291 322	1 519 096	2 068 915
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	952 210	1 003 838	1 081 678	1 310 350	1 727 266
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	26 237 129	26 869 920	27 815 579	29 326 188	29 841 357
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	24 773 132	25 315 102	26 225 116	27 664 652	28 204 207
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	24 500	18 100	18 800	26 400	27 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	24 500	18 100	18 800	26 400	27 000
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	39	4 000	2 500	0	0	0
w tym: w budżecie	40	4 000	2 500	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OPS / PCPR						
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	784 196	867 147	1 603 369	1 724 347	1 732 925
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	77 851	79 472	126 728	134 722	143 300
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	4 224 553	343 718	13 564	20 000	20 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	3 967 538	343 718	13 564	20 000	20 000
85295 - Pozostała działalność	45	62 282 855	66 321 743	68 270 119	61 595 993	60 858 724
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	59 253 192	63 134 578	64 479 358	59 571 042	59 079 366
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85305 - Żłobki	47	11 228 212	11 352 066	12 012 756	14 079 803	13 116 027
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	48 480	44 858	49 832	95 494	99 494
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	119 189	185 077	284 378	284 378
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	2 489 813	2 482 541	2 969 447	2 673 400	2 683 467
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	406 571	303 220	234 589	232 212	232 212
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	5 461 885	4 924 914	5 280 599	5 018 290	5 243 063
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	3 918 722	3 552 721	4 103 903	3 897 569	4 138 651
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	1 087 854	1 017 907	835 131	707 407	714 675

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
h						
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	413 191	396 779	504 521	426 616	433 884
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	38 427 997	40 934 046	48 429 641	19 838 201	19 657 493
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	27 118 225	27 006 556	33 231 525	6 476 929	7 718 378
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	34 167 896	40 045 351	41 183 111	40 828 868	39 667 098
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	7 536 845	9 568 873	10 684 854	11 537 717	11 685 527

2.7 Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Jednym z elementów sprawozdania Oceny zasobów pomocy społecznej było zdiagnozowanie poziomu aktywności projektowo-konkursowej jednostek pomocy społecznej. W niniejszym dziale przedstawiono informacje odnoszące się do projektów oraz programów realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe działające na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, jak również wykonywanych przez gminy, powiaty lub miasta na prawach powiatu zadań w zakresie pomocy i integracji społecznej.

Przedstawione dane odnoszą się do informacji o liczbie osób objętych działaniami w zakresie realizowanych w danym roku projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, aktywności instytucji pomocowych w zakresie udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, a także zainicjowanych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego programów osłonowych.

Poza ustawowymi zadaniami z zakresu pomocy społecznej, samorzady gminne i powiatowe województwa warmińsko-mazurskiego realizują wiele innych programów i projektów, których zasadniczym celem jest poprawa sytuacji zawodowej, społecznej i rodzinnej, w tym polepszenie warunków życia mieszkańców regionu zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Tego typu projekty realizowane są zwłaszcza przez instytucje pomocy społecznej, administrację samorządową, organizacje pozarządowe i instytucje rynku pracy.

PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE Z EFS

Dzięki wsparciu Unii Europejskiej ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie od roku 2008 pozyskują z Europejskiego Funduszu Społecznego środki finansowe na realizację projektów systemowych oraz projektów konkursowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Ich wdrażanie poszerzyło ofertę i katalog

pomocy OPS-ów i PCPR-ów o działania bardziej aktywne, które sprzyjają jednocześnie realizacji celów polityki spójności Unii Europejskiej.

Na podstawie danych z OZPS można stwierdzić, że gminy i powiaty z województwa warmińsko-mazurskiego charakteryzuje względnie wysoki poziom aktywności w zakresie realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Warto zaznaczyć, że sporządzenie tegorocznego dokumentu Oceny Zasobów Pomocy Społecznej odbywa się w przełomowym okresie, jakim jest zakończenie unijnej perspektywy finansowej na lata 2007-2013 i początek nowego okresu programowania. Zawarte w sprawozdaniu prognozy na 2015 rok wskazują na ostrożność gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w planowaniu dalszych działań, co można przypuszczać, wynika z niepewności w zakresie wdrażania projektów w nowej perspektywie finansowej.

Ponad 96% jednostek organizacyjnych pomocy społecznej tj. 130 podmiotów (ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie) realizowało własne projekty systemowe. Jest to jeden z lepszych wyników udziału OPS i PCPR w projektach systemowych realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013 w skali całego kraju. Z danych będących w zasobach ROPS wynika, że w latach 2007-2014 w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VII udział wzięło łącznie 61.658 osób (według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku).

W roku 2014 samorządy gminne i powiatowe wykazały 159 projektów, które dotyczyły szeroko rozumianego zwiększenia aktywności i mobilności społeczno-zawodowej mieszkańców województwa, w tym zwłaszcza: usamodzielnienia i wyjścia z kręgu osób korzystających ze wsparcia w obszarze pomocy i integracji społecznej, młodzieży, seniorów, osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i ich rodzin, jak również działań na rzecz promocji m.in. ekonomii społecznej, zdrowia, sportu.

Analizując dane z OZPS można zauważyć, że największą liczbę osób (6.536) objęto działaniami w ramach projektów współfinansowanych z EFS w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku. W roku oceny liczba beneficjentów wyniosła 5.796 osób tj. o 356 osób więcej niż w roku 2013.

W prognozie roku następnego po ocenie (2015) szacuje się zdecydowany spadek liczby osób uczestniczących – do 1.512. Jego przyczyną jest fakt, iż perspektywa wdrażania środków unijnych na lata 2007-2013 dobiega końca, co wpłynie na przejściowe zmniejszenie inwestycji publicznych w 2015 roku. Następuje proces zakończenia absorpcji środków europejskich – obecnie przebiegają prace związane z zamknięciem i rozliczeniem projektów realizowanych dzięki tym funduszom.

Wykorzystanie środków z perspektywy 2014-2020 będzie następowało stopniowo. Aktualnie trwają prace nad organizacją systemu wdrażania środków z nowego okresu programowania, tak by konkursy mogły być ogłaszane jak najszybciej. Można więc przypuszczać, że w kolejnych latach kształtowanie się liczby projektów oraz liczba ich beneficjentów ponownie nabierze dynamizmu w związku z rozpoczęciem wdrażania nowych projektów w ramach perspektywy 2014-2020.

Szczegółowe informacje w omawianym zakresie znajdują się w części dokumentu pn.: „Wdrażanie Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS

Oprócz funduszy europejskich, jednym ze źródeł pozyskiwania środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, jest możliwość uzyskania wsparcia w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Zgodnie z danymi zawartymi w formularzu OZPS można zaobserwować stosunkowy wzrost aktywności samorządów gminnych i powiatowych z województwa warmińsko-mazurskiego w realizacji projektów konkursowych ogłaszanych przez MPiPS – odpowiednio w latach 2012, 2013, 2014 zrealizowano 108, 123, 137 projektów w ramach ww. konkursów. Prognoza na rok po ocenie (2015) wskazuje na utrzymanie się wzrostowej tendencji udziału jednostek z terenu województwa w tego typu konkursach – szacuje się, że liczba planowanych do złożenia wniosków konkursowych wyniesie 138. Wpływ na zwiększone zainteresowanie środkami Ministra Pracy i Polityki Społecznej może mieć wymiana doświadczeń pomiędzy samorządami, które od lat z powodzeniem ubiegają się i otrzymują środki wspierające realizację istotnych zadań z zakresu polityki społecznej.

W projektach realizowanych w ramach konkursów ogłaszanych przez MPiPS w roku oceny brały udział 3.302 osoby, natomiast w prognozie roku następnego można zauważyć niewielki spadek liczby potencjalnych uczestników objętych tego rodzaju zadaniami – do 3.134 osób.

W roku 2014 największa ilość jednostek z terenu województwa warmińsko-mazurskiego dostała dofinansowanie w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014” oraz „Resortowego Programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 13. Informacja nt. podmiotów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały dofinansowanie w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w roku 2014.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	Łączna kwota przyznanych dotacji
Program	Konkurs		
„Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014”	„Asystent rodziny”	105	3.301.471 zł
	„Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	20	672.315 zł
„Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” – edycja 2014	„Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego – edycja 2014”	2	178.600 zł
	„Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych”	3	278.850 zł
„Program Wspierający Powrót Osób Bezdomnych do Społeczności”, Edycja 2014		2	265.000 zł
„Oparcie Społeczne dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi” w 2014 r.		2	122.000 zł
„Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”		20	861.992 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy, jak i powiatu należy m.in.: podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Najmniejszy zasięg dotyczył projektów osłonowych, w ramach których najczęściej podejmowano działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wsparcie społeczności romskiej.

Na podstawie danych z OZPS można stwierdzić, że programami osłonowymi w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2014 objętych było 60.997 osób. W latach 2012-2014 można zauważyć stosunkowo stały poziom liczby uczestników tych programów – wynoszący w 2012 r. 62.210 osób oraz 64.512 osób w roku 2013. Zgodnie z prognozą roku 2015 planuje się, że liczba ta zmniejszy się nieznacznie w stosunku do roku 2014, osiągając 60.054 osoby.

Najbardziej rozpowszechnionym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego programem rządowym jest „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

2.8 Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Realizując zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organy administracji publicznej mogą wspierać lub powierzać realizację zadań publicznych, mających charakter działalności pożytku publicznego, organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom. Sferę zadań mających charakter działalności pożytku publicznego, określa art. 4 ust. 1 ww. ustawy, który wymienia 33 rodzaje zadań możliwych do zlecenia organizacjom pozarządowym.

Podjętą w 2014 r. współpracę samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi w zakresie polityki społecznej obrazuje tabela nr 14.

Jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej w sporządzonych sprawozdaniach jednostkowych, wykazały następujące obszary współpracy (na podstawie danych uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego):

1. pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
2. wspieranie rodzin i systemu pieczy zastępczej,
3. działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
4. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
5. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

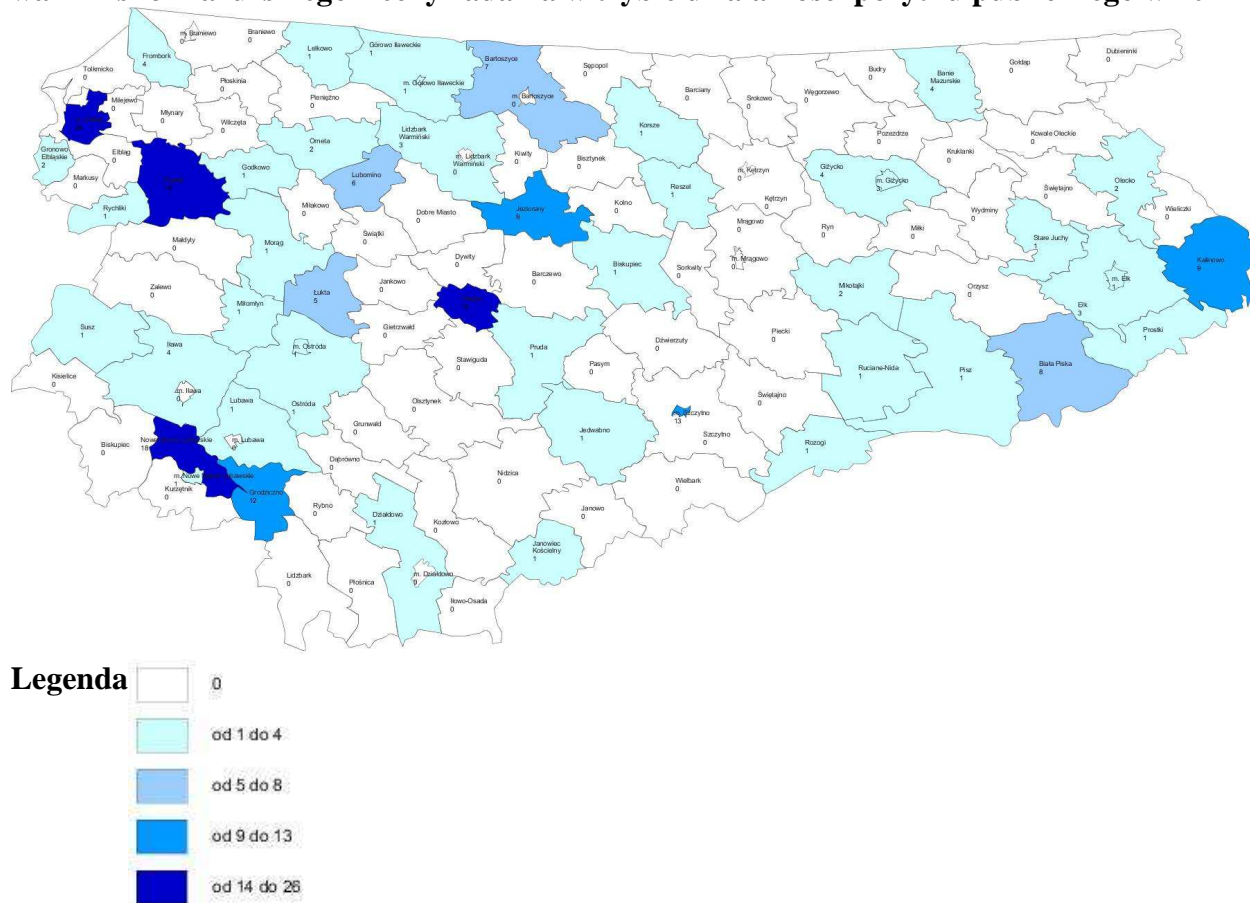
Zlecenie zadań w trybie działalności pożytku publicznego

Zlecenie realizacji ww. zadań w trybie działalności pożytku publicznego odbywa się najczęściej po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb.

Na 135 jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej 64 z nich wykazały współpracę ich samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi w formie zlecenia zadań w trybie działalności pożytku publicznego. Należy wyciągnąć wniosek, że w dalszym ciągu jest to

najczęściej stosowana forma współpracy samorządów terytorialnych (47% samorządów) z organizacjami pozarządowymi.

Mapa nr 13. Liczba organizacji pozarządowych, którym samorzady gminne województwa warmińsko-mazurskiego zleciły zadania w trybie działalności pożytku publicznego w 2014 r.



Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

W ubiegłym roku gminy i powiaty w województwie warmińsko-mazurskim zawarły 379 umów z 277 organizacjami pozarządowymi na realizację zadań w ww. obszarach. Liczba zawartych umów oraz organizacji, z którymi zostały one zawarte względem 2013 r. i 2015 r. pozostaje na zbliżonym poziomie. Z analizy sprawozdań jednoznacznie wynika, że te same jednostki samorządu terytorialnego, które zawarły umowy z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w 2014 roku i wcześniej, zaplanowały tego typu działania również w roku 2015 – planuje się zawarcie 370 umów z 279 organizacjami.

Największą aktywnością w tym zakresie wykazały się gminy miejskie: Elbląg (43 umowy – podobnie jak w roku poprzednim), Olsztyn (31 umów) oraz Nowe Miasto Lubawskie (26 umów).

Łączna kwota dotacji przekazanych w 2014 r. przez samorzady lokalne na zlecenie zadań w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w obszarze pomocy i wsparcia, wyniosła 62.676 tys. zł. Jest to wartość o ok. 10 mln wyższa niż w roku 2013. W prognozach na 2015 rok przewiduje się ok. 5 mln spadek przekazanych dotacji.

Wysokość środków przekazanych przez poszczególne samorzady lokalne w 2014 r. była bardzo zróżnicowana, przy czym najniższa suma przekazanych wówczas dotacji wyniosła 4 tys.

zł, a najwyższa 19.553 tys. zł. Powyższe dotacje przeznaczono m.in. na przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wsparcie osób bezdomnych, rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, prowadzenie noclegowni dla osób bezdomnych i najuboższych, aktywizację osób starszych, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, warsztaty terapii zajęciowej, a także na prowadzenie placówek pomocy społecznej. Informacja nt. zlecania zadań do realizacji NGO-som przez samorząd województwa znajduje się z rozdziale 2.8.

Zlecanie zadań trybie zamówień publicznych:

W 2014 r. jedynie trzynaście samorządów lokalnych (10%) zleciło **zadania w trybie zamówień publicznych** ogółem 25 pojedynczym organizacjom pozarządowym. Wyjątkiem jest tu miasto Olsztyn, które zleciło zadania w powyższym trybie trzynastu organizacjom pozarządowym. Zdecydowana większość zleconych zadań polegała na realizacji usług opiekuńczych.

W roku 2014, w stosunku do roku 2013 liczba organizacji (12), którym zlecono zadania w powyższym trybie uległa podwojeniu, a w prognozach na rok po ocenie liczba ta ulegnie zmniejszeniu do 10 podmiotów trzeciego sektora.

Wpływ na te znaczne wahanie ma miasto Olsztyn, które w 2013 r. w powyższym trybie zleciło realizację usług opiekuńczych 1 organizacji pozarządowej, a w 2014 r. – 13 organizacjom. Na dzień sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej w 2014 roku nie jest możliwe wskazanie ostatecznej liczby organizacji pozarządowych, którym zostaną zlecone zadania w omawianym trybie w roku 2015.

Łączna wartość dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym w trybie zamówień publicznych w 2014 roku wyniosła 5.780 tys. zł, z czego wartością najwyższą była dotacja przekazana przez gminę miejską Olsztyn w wysokości 3.143 tys. zł. Planuje się, że w roku 2015 dotacje przekazane podmiotom trzeciego sektora w omawianym trybie ulegną znacznemu zmniejszeniu tj. do kwoty 2.095 tys. zł, na co znaczący wpływ ma fakt, iż w 2015 r. miasto Olsztyn nie przewiduje zlecania zadań w trybie zamówień publicznych, o czym już wyżej była mowa.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

W roku 2014, podobnie jak w roku 2013, **dwadzieścia jeden samorządów** gminnych zleciło **usługi opiekuńcze** o łącznej wartości przekazanych **dotacji 10.022 tys. zł**. Zawarto w tym celu umowy z 25 podmiotami trzeciego sektora. Najwyższą wartość dotacji na zlecenie usług opiekuńczych wykazały miasta Olsztyn i Elbląg, odpowiednio 2.908 tys. zł i 1.734 tys. zł. Prognozy na 2015 r. są bardzo zbliżone do roku 2014, zarówno w kwestii liczby organizacji, którym zostaną zlecone usługi opiekuńcze jak i w kwestii wartości przekazanych na ten cel dotacji.

W dalszym ciągu tylko pojedyncze samorzady (3) zawierają umowy z organizacjami pozarządowymi na zlecenie **specjalistycznych usług opiekuńczych**. Od 2013 roku niezmienna jest liczba 3 podmiotów trzeciego sektora, z którymi zawierane są umowy na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. Najwyższą wartość przekazanych dotacji na powyższy cel zarówno w 2013 r. i 2014 r. wykazał powiat giżycki, tj. odpowiednio 692 tys. zł i 389 tys. zł. Jest to wartość dużo wyższa od pozostałych dwóch samorządów, tj. gmina wiejska Ełk w latach 2013 – 2014 przekazała dotację odpowiednio w wysokości 12 tys. zł i 10 tys. zł, a gmina miejska Bartoszyce w roku 2013 przekazała dotację w wysokości 1,9 tys. zł, zaś w roku oceny mimo zawartej umowy nie przekazała żadnych środków finansowych z powodu braku zgłoszeń zapotrzebowania na tego typu usługi. Sytuacja ta znajduje też odzwierciedlenie w ogólnej kwocie

dotacji przekazanych w województwie warmińsko-mazurskim na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych, na które w 2013 roku przeznaczono nieco ponad 705 tys. zł, a w roku oceny o ponad 300 tys. zł mniej, tj. 399 tys. zł.

W związku z tym, że formularz Oceny zasobów pomocy społecznej nie wymagał wskazania w jakim trybie samorządy zlecały usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze nie jest możliwe określenie czy był to tryb działalności pożytku publicznego czy zamówień publicznych.

Prowadzenie placówki pomocy społecznej:

Od 2012 r. corocznie ok. 30 samorządów zleca organizacjom pozarządowym **prowadzenie placówek pomocy społecznej**, w tym m.in. domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, noclegowni dla osób bezdomnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych o charakterze socjalizacyjnym oraz typu rodzinnego itp.

W roku 2014 prowadzenie placówek pomocy społecznej zlecono **69 organizacjom** pozarządowym na łączną kwotę przekazanych **dotacji 53.329 tys. zł**. Najwięcej środków, tj. 18.745 tys. zł wydatkowano w gminie miejskiej Olsztyn, gdzie w celu prowadzenia placówek pomocy społecznej zawarto umowy z 9 podmiotami trzeciego sektora. Prognozy na 2015 r. nie odbiegają znacząco od dotychczasowych tendencji.

W roku 2015 nie planuje się zwiększenia współpracy z organizacjami pozarządowymi, a raczej jej niewielki spadek, dotyczy to głównie wartości przekazywanych dotacji. Liczba organizacji, którym zostaną zlecone zadania pozostanie na zbliżonym poziomie. Na przestrzeni lat 2012-2015 widoczny jest niewielki, ale systematyczny wzrost liczby samorządów, które podmiotom trzeciego sektora zlecały i będą zlecać prowadzenie placówek pomocy społecznej, tj. od 27 samorządów w 2012 r. do 32 w roku 2015.

W częściach opisowych wypełnianych przez OPS-y i PCPR-y daje się zauważyć, że organizacje pozarządowe stopniowo zdobywają coraz większe znaczenie. Wraz ze wzrostem ich liczby, zasobności i profesjonalizmu stają się znaczącym partnerem dla samorządu, realizatorem zadań publicznych i pomysłodawcą wielu inicjatyw.

Wiele gmin miejskich, miejsko-wiejskich i powiatów (m.in. Elbląg, Olsztyn, Bartoszyce, Ełk, Giżycko, Mikołajki, Nidzica, Ostróda, Nowe Miasto Lubawskie) wykazało wieloletnią współpracę z organizacjami pozarządowymi, polegającą na zleceniu zadań w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego, zleceniu prowadzenia placówek pomocy społecznej oraz realizacji usług opiekuńczych. Największą aktywnością wśród gmin wiejskich wykazały się gminy: Grodziczno, Kalinowo, Szczytno. Choć występują również gminy (w większości wiejskie), w których brakuje podmiotów trzeciego sektora działających w obszarze pomocy społecznej (np. gminy wiejskie Giżycko, Pozezdrze oraz Świętajno)

W celu poprawy powyższej sytuacji jedna z gmin postuluje organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z przedstawicielami organizacji pozarządowych, mających na celu wypracowanie płaszczyzny stałej współpracy.

Należy zauważyć, że współpraca jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim z NGO często przybiera postać pozafinansową i polega m.in. na działaniach w zakresie dostarczania i dystrybucji żywności z programu PEAD, zabezpieczenia podopiecznych w odzież, leki, środki opatrunkowe i higieniczne, współorganizowaniu konferencji, szkoleń, spotkań integracyjnych, pikników, zbiórek żywności itp.

W kontekście zachodzących przemian demograficznych, skutkujących starzeniem się społeczeństwa, w kolejnych latach należy spodziewać się wzrostu zapotrzebowania na usługi

opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, a także rozwoju infrastruktury społecznej zapewniającej dzienne i całodobowe wsparcie osobom starszym. W tym obszarze należy upatrywać szans rozwoju dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej.

Tabela nr 14. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	289	298	362	366
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	249	264	277	279
Liczba zleceń / umów	3	330	355	379	370
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	49 849 585	53 007 562	62 676 294	57 465 181
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	16	12	25	10
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	7 646 223	4 802 701	5 780 489	2 095 061
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	26	23	25	24
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	8 565 996	8 455 229	10 022 347	10 418 264
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	5	3	3	3
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	1 057 052	705 872	399 080	491 500
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	61	67	69	71
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	39 642 318	45 917 508	53 328 868	45 769 427

2.9 Wskaźniki Oceny zasobów pomocy społecznej

Tabela nr 15. Wskaźnik wykształcenia kadry kierowniczej.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze posiadających wyższe wykształcenie	1	140	139	142	147	148	150	147
liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze	2	165	161	163	163	164	165	163
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	85	86	87	90	90	91	90
Dynamika (%)	4	X	101	101	103	100	101	99

Tabela nr 16. Wskaźnik profesjonalizacji kadry kierowniczej.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	148	144	152	156	158	160	160
liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze	2	165	161	163	163	164	165	163
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	90	89	93	96	96	97	98
Dynamika (%)	4	X	99	104	103	100	101	101

Tabela nr 17. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	545	583	611	634	640	638	623
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	939	927	936	955	950	940	921
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	58	63	65	66	67	68	68
Dynamika (%)	4	X	109	103	102	102	101	100

Tabela nr 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej – gmina i miasto na prawach powiatu.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	216 608	204 498	204 173	208 867	194 627	196 758
liczba mieszkańców	2	1 454 020	1 453 834	1 450 697	1 446 915	1 446 915	1 445 509
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	148,97	140,66	140,74	144,35	134,51	136
Dynamika (%)	4	X	94	100	103	93	101

Tabela nr 19. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy – gmina i miasto na prawach powiatu.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	64 324	65 109	68 673	70 763	69 279	69 493
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	135 336	122 009	121 917	126 393	119 637	121 016
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w1 / w2 x 100%	3	48	53	56	56	58	57
Dynamika (%)	4	X	110	106	100	104	98

Tabela nr 20. Wskaźnik pomocy pieniężnej

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	73 335	79 451	73 655	74 037	69 575	70 164
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	139 299	126 311	123 288	126 479	119 714	121 106
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	53	63	60	59	58	58
Dynamika (%)	4	X	119	95	98	98	100

Tabela nr 21. Wskaźnik pomocy niepieniężnej

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	55 602	61 977	61 157	61 378	57 982	58 522
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	139 299	126 311	123 288	126 479	119 714	121 106
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	40	49	50	49	48	48
Dynamika (%)	4	X	123	102	98	98	100

Tabela nr 22. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy.

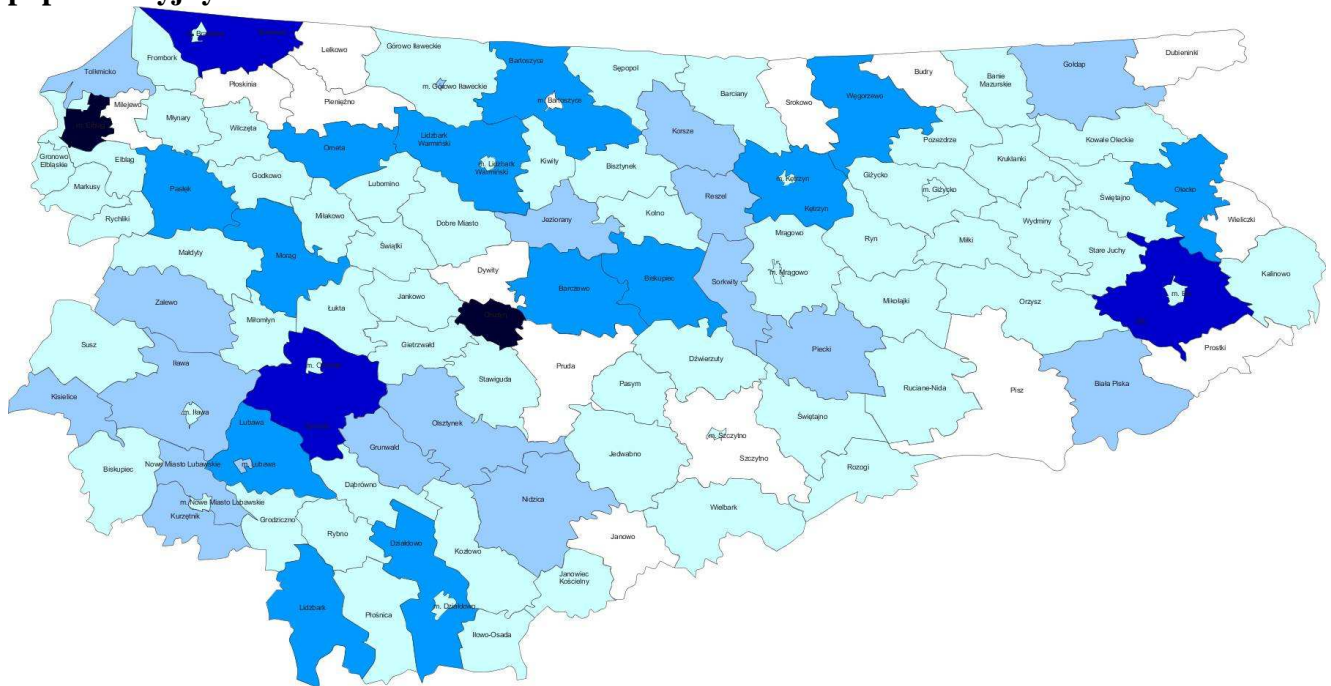
rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Ubóstwo (%)	1	49	50	52	55	56	56
Bezrobocie (%)	2	59	59	60	63	62	62
Niepełnosprawność (%)	3	32	32	31	31	32	32
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	26	26	28	28	29	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	18	17	18	16	16	16
Alkoholizm (%)	6	7	7	7	6	6	6
Narkomania (%)	7	0	0	1	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	10	11	11	11	11	11
Przemoc w rodzinie (%)	9	2	1	1	1	2	2

Tabela nr 23. Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych – gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	2 498	2 687	2 808	2 947	3 524	3 606
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	123 737	134 425	146 301	150 072	236 339	239 961
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	2	2	2	1	2
Dynamika(%)	4	X	100	100	100	50	200

* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Mapa nr 14. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym* w 2014 r.



* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej
 Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej.

Tabela nr 24. Wskaźnik kontraktu socjalnego.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	6 718	6 239	5 866	6 084	5 297	4 166
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	139 299	126 311	123 288	126 479	119 714	121 106
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	5	5	5	5	4	3
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	80	75

Tabela nr 25. Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej – gmina i miasto na prawach powiatu.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	1 925	2 183	2 269	2 123	2 098	1 444
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	52 532	55 673	61 165	65 243	59 743	60 251
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	4	4	4	3	4	2
Dynamika (%)	4	X	100	100	75	133	50

Tabela nr 26. Wskaźnik odmów – gmina i miasto na prawach powiatu.

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	8 778	9 183	8 397	8 162	7 176	6 209
liczba decyzji przyznających zasiłek / usługę	2	343 600	329 888	346 623	355 787	342 073	342 144
Wartość wskaźnika $w1/(w1+w2) \times 100\%$ (%)	3	2	3	2	2	2	2
Dynamika (%)	4	X	150	67	100	100	100

Tabela nr 27. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały).

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	1 312 993 365	100,00	1 378 730 742	100,00	1 429 426 559	100,00	1 428 749 416	100,00	1 470 986 439	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	870 032	0,07	879 031	0,06	884 246	0,06	1 090 149	0,08	1 095 433	0,07
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	20 655 701	1,57	21 838 416	1,58	22 506 554	1,57	23 047 122	1,61	22 974 452	1,56
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	53 143 917	4,05	55 114 084	4,00	54 382 226	3,80	56 850 785	3,98	58 192 151	3,96
85202 - Domy pomocy społecznej	5	140 491 734	10,70	148 985 368	10,81	158 587 917	11,09	164 041 892	11,48	167 035 136	11,36
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	52 084 258	3,97	54 972 181	3,99	59 609 517	4,17	58 196 862	4,07	54 649 260	3,72
85204 - Rodziny zastępcze	7	46 967 284	3,58	49 193 115	3,57	52 324 269	3,66	58 086 209	4,07	61 788 853	4,20
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	1 921 853	0,15	1 846 207	0,13	2 176 802	0,15	2 135 153	0,15	2 487 209	0,17
85206 - Wspieranie rodziny											
(m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	1 714 500	0,13	4 903 371	0,36	7 199 081	0,50	8 697 758	0,61	8 885 621	0,60
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	516 925 199	39,37	499 767 467	36,25	514 208 582	35,97	520 301 694	36,42	560 094 876	38,08
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	7 479 996	0,57	7 458 509	0,54	8 141 343	0,57	9 341 676	0,65	9 502 145	0,65
85214 - Zasiłki i pomoc w	12	78 909 842	6,01	108 084 333	7,84	103 962 649	7,27	106 611 394	7,46	104 706 654	7,12

naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe											
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	50 751 418	3,87	53 928 299	3,91	51 549 810	3,61	52 646 172	3,68	52 293 582	3,56
85216 - Zasiłki stałe	14	44 124 979	3,36	53 966 862	3,91	56 735 358	3,97	57 701 923	4,04	58 123 394	3,95
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	15	11 629 794	0,89	11 567 385	0,84	12 237 961	0,86	12 983 661	0,91	13 303 837	0,90
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	16	97 797 712	7,45	109 721 805	7,96	114 961 897	8,04	119 279 101	8,35	119 839 220	8,15
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	17	1 059 776	0,08	1 162 809	0,08	1 291 322	0,09	1 519 096	0,11	2 068 915	0,14
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	18	26 237 129	2,00	26 869 920	1,95	27 815 579	1,95	29 326 188	2,05	29 841 357	2,03
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	19	24 500	0,00	18 100	0,00	18 800	0,00	26 400	0,00	27 000	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	20	784 196	0,06	867 147	0,06	1 603 369	0,11	1 724 347	0,12	1 732 925	0,12
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	21	4 224 553	0,32	343 718	0,02	13 564	0,00	20 000	0,00	20 000	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wkład własny gminy"	22	62 282 855	4,74	66 321 743	4,81	68 270 119	4,78	61 595 993	4,31	60 858 724	4,14
85305 - Żłobki	23	11 228 212	0,86	11 352 066	0,82	12 012 756	0,84	14 079 803	0,99	13 116 027	0,89
85306 - Kluby dziecięce	24	48 480	0,00	44 858	0,00	49 832	0,00	95 494	0,01	99 494	0,01
85307 - Dzienni opiekunowie	25	0	0,00	119 189	0,01	185 077	0,01	284 378	0,02	284 378	0,02

85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	26	2 489 813	0,19	2 482 541	0,18	2 969 447	0,21	2 673 400	0,19	2 683 467	0,18
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	27	5 461 885	0,42	4 924 914	0,36	5 280 599	0,37	5 018 290	0,35	5 243 063	0,36
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	28	1 087 854	0,08	1 017 907	0,07	835 131	0,06	707 407	0,05	714 675	0,05
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	29	38 427 997	2,93	40 934 046	2,97	48 429 641	3,39	19 838 201	1,39	19 657 493	1,34
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	30	34 167 896	2,60	40 045 351	2,90	41 183 111	2,88	40 828 868	2,86	39 667 098	2,70

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Tabela nr 28. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – gmina.

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	878 724 683	100,00	929 401 937	100,00	958 697 787	100,00	958 312 454	100,00	996 476 053	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	793 161	0,09	818 766	0,09	820 289	0,09	1 021 987	0,11	1 026 271	0,10
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	14 726 373	1,68	16 190 622	1,74	16 742 630	1,75	17 410 287	1,82	17 337 617	1,74
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	534 761	0,06	621 409	0,07	691 960	0,07	1 146 326	0,12	1 252 533	0,13
85202 - Domy pomocy społecznej	5	25 073 644	2,85	28 756 319	3,09	32 230 840	3,36	36 598 345	3,82	37 578 940	3,77
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	21 549 920	2,45	26 468 416	2,85	23 691 528	2,47	22 657 453	2,36	25 470 933	2,56
85204 - Rodziny zastępcze	7	316 291	0,04	1 088 787	0,12	2 768 951	0,29	4 222 455	0,44	4 647 090	0,47
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	365 636	0,04	366 816	0,04	396 224	0,04	534 153	0,06	569 847	0,06
85206 - Wspieranie rodziny											
(m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	1 348 546	0,15	3 451 781	0,37	4 795 498	0,50	6 403 161	0,67	6 554 081	0,66
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	454 037 769	51,67	437 039 161	47,02	449 373 367	46,87	455 169 247	47,50	493 005 380	49,47
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	6 216 208	0,71	6 145 731	0,66	6 729 510	0,70	7 784 733	0,81	7 850 145	0,79
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	67 301 602	7,66	92 423 065	9,94	89 821 982	9,37	92 683 194	9,67	90 559 354	9,09
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	35 681 743	4,06	37 789 946	4,07	36 530 464	3,81	38 638 968	4,03	38 265 582	3,84
85216 - Zasiłki stałe	14	35 081 572	3,99	43 051 459	4,63	45 203 584	4,72	46 019 923	4,80	46 373 394	4,65

85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	82 171 622	9,35	93 780 843	10,09	98 565 660	10,28	102 806 541	10,73	103 124 220	10,35
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	51 716	0,01	114 909	0,01	120 131	0,01	304 200	0,03	743 093	0,07
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	19 326 567	2,20	20 032 866	2,16	20 993 613	2,19	22 363 188	2,33	22 764 357	2,28
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	4 000	0,00	2 500	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	483 171	0,05	518 076	0,06	477 018	0,05	559 042	0,06	567 620	0,06
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	4 194 559	0,48	343 718	0,04	13 564	0,00	20 000	0,00	20 000	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie żywienia" wkład własny gminy"	21	53 055 243	6,04	57 881 031	6,23	59 641 466	6,22	53 735 533	5,61	52 611 768	5,28
85305 - Żłobki	22	1 578 729	0,18	1 873 210	0,20	2 216 119	0,23	2 933 943	0,31	2 915 934	0,29
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	4 730	0,00	6 380	0,00	17 110	0,00	21 110	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	119 189	0,01	185 077	0,02	284 378	0,03	284 378	0,03
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	119 847	0,01	123 855	0,01	298 400	0,03	171 591	0,02	160 390	0,02
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	13 101	0,00	5 500	0,00	13 484	0,00	10 000	0,00	10 000	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	24 332 964	2,77	24 791 840	2,67	29 572 031	3,08	8 582 940	0,90	7 656 766	0,77
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	30 365 938	3,46	35 597 392	3,83	36 798 017	3,84	36 233 756	3,78	35 105 250	3,52

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Tabela nr 29. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – miasto na prawach powiatu.

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	229 361 424	100,00	236 594 517	100,00	249 463 288	100,00	246 047 483	100,00	242 690 590	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	76 871	0,03	60 265	0,03	63 957	0,03	68 162	0,03	69 162	0,03
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	5 882 548	2,56	5 603 605	2,37	5 704 733	2,29	5 585 668	2,27	5 585 668	2,30
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	16 302 809	7,11	16 221 207	6,86	14 042 879	5,63	14 264 512	5,80	14 264 512	5,88
85202 - Domy pomocy społecznej	5	24 549 331	10,70	25 452 909	10,76	28 265 477	11,33	30 600 955	12,44	31 100 955	12,82
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	20 357 253	8,88	19 008 407	8,03	25 788 511	10,34	24 650 000	10,02	18 700 000	7,71
85204 - Rodziny zastępcze	7	8 495 622	3,70	8 726 036	3,69	8 776 650	3,52	9 346 300	3,80	9 590 000	3,95
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	812 784	0,35	767 533	0,32	874 986	0,35	788 604	0,32	802 144	0,33
85206 - Wspieranie rodziny											
(m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	365 954	0,16	1 331 381	0,56	2 298 427	0,92	2 162 217	0,88	2 196 115	0,90
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	62 887 430	27,42	62 728 306	26,51	64 835 215	25,99	65 132 447	26,47	67 089 496	27,64
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	1 263 788	0,55	1 312 778	0,55	1 411 833	0,57	1 556 943	0,63	1 652 000	0,68
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	11 608 240	5,06	15 661 268	6,62	14 140 667	5,67	13 928 200	5,66	14 147 300	5,83
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	15 069 675	6,57	16 138 353	6,82	15 019 346	6,02	14 007 204	5,69	14 028 000	5,78
85216 - Zasiłki stałe	14	9 043 407	3,94	10 915 403	4,61	11 531 774	4,62	11 682 000	4,75	11 750 000	4,84

85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	15	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	16	15 626 090	6,81	15 940 962	6,74	16 396 237	6,57	16 472 560	6,69	16 715 000	6,89
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	17	313 007	0,14	348 571	0,15	409 617	0,16	410 303	0,17	410 303	0,17
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	18	6 910 562	3,01	6 837 054	2,89	6 821 966	2,73	6 963 000	2,83	7 077 000	2,92
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	19	20 500	0,01	15 600	0,01	18 800	0,01	26 400	0,01	27 000	0,01
85232 - Centra Integracji Społecznej	20	301 025	0,13	349 071	0,15	1 096 351	0,44	1 135 305	0,46	1 135 305	0,47
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	21	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wkład własny gminy	22	8 608 121	3,75	7 794 924	3,29	8 550 609	3,43	7 790 000	3,17	8 175 000	3,37
85305 - Żłobki	23	9 649 483	4,21	9 478 856	4,01	9 796 637	3,93	11 145 860	4,53	10 200 093	4,20
85306 - Kluby dziecięce	24	48 480	0,02	40 128	0,02	43 452	0,02	78 384	0,03	78 384	0,03
85307 - Dzienni opiekunowie	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	26	354 692	0,15	372 708	0,16	426 476	0,17	460 840	0,19	480 840	0,20
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	27	1 025 319	0,45	953 563	0,40	1 059 773	0,42	1 038 212	0,42	1 041 212	0,43
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	28	112 765	0,05	96 863	0,04	107 685	0,04	100 000	0,04	100 000	0,04
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	29	6 062 275	2,64	6 183 207	2,61	7 927 830	3,18	2 403 407	0,98	1 975 101	0,81
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	30	3 613 393	1,58	4 255 559	1,80	4 053 400	1,62	4 250 000	1,73	4 300 000	1,77

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Tabela nr 30. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – powiat

Wyszczególnienie		2012		2013		2014 Potrzeby		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	204 907 258	100,00	212 734 288	100,00	221 265 484	100,00	224 389 479	100,00	226 418 439	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	46 780	0,02	44 189	0,02	59 191	0,03	51 167	0,02	51 167	0,02
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	36 306 347	17,72	38 271 468	17,99	39 647 387	17,92	41 439 947	18,47	42 675 106	18,85
85202 - Domy pomocy społecznej	5	90 868 759	44,35	94 776 140	44,55	98 091 600	44,33	96 842 592	43,16	98 355 241	43,44
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	10 177 085	4,97	9 495 358	4,46	10 129 478	4,58	10 889 409	4,85	10 478 327	4,63
85204 - Rodziny zastępcze	7	38 155 371	18,62	39 378 292	18,51	40 778 668	18,43	44 517 454	19,84	47 551 763	21,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	743 433	0,36	711 858	0,33	905 592	0,41	812 396	0,36	1 115 218	0,49
85206 - Wspieranie rodziny(m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	120 209	0,06	105 156	0,05	132 380	0,06	135 425	0,06
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy	15	11 629 794	5,68	11 567 385	5,44	12 237 961	5,53	12 983 661	5,79	13 303 837	5,88

Rodzinie											
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	695 053	0,34	699 329	0,33	761 574	0,34	804 593	0,36	915 519	0,40
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	30 000	0,01	30 000	0,01	30 000	0,01
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	29 994	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej- prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wkład własny gminy	21	619 491	0,30	645 788	0,30	78 044	0,04	70 460	0,03	71 956	0,03
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	2 015 274	0,98	1 985 978	0,93	2 244 571	1,01	2 040 969	0,91	2 042 237	0,90
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	4 436 566	2,17	3 971 351	1,87	4 220 826	1,91	3 980 078	1,77	4 201 851	1,86
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	961 988	0,47	915 544	0,43	713 962	0,32	597 407	0,27	604 675	0,27
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	8 032 758	3,92	9 958 999	4,68	10 929 780	4,94	8 851 854	3,94	10 025 626	4,43
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	188 565	0,09	192 400	0,09	331 694	0,15	345 112	0,15	261 848	0,12

* procentowy udział w wydatkach ogółem

3. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Sporządzenie Oceny zasobów pomocy społecznej ma na celu analizowanie stanu skuteczności pomocy społecznej oraz wyznaczanie priorytetów w obszarze pomocy i integracji społecznej. Dokument powstaje w oparciu o diagnozę zagadnień demograficzno-społecznych oraz dane dotyczące pomocy społecznej i szerzej rozumianej polityki społecznej. Realizatorami OZPS są ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, a na poziomie wojewódzkim – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Przeprowadzenie szczegółowej analizy danych przedstawiających poziom, rodzaj i stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców ma identyfikować dominujące obszary interwencji i wsparcia, a także wyznaczać kierunki działania podejmowane na rzecz zwiększenia integracji społecznej oraz wzmocnienia rozwoju społecznego zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym.

Ocena zasobów pomocy społecznej za 2014 rok dla województwa warmińsko-mazurskiego sporządzona została w oparciu o oceny opracowane przez wszystkie gminy i powiaty. Aby dokument przedstawiał całościowo realizację działań w obszarze polityki społecznej, niezbędne jest przedstawienie informacji na temat zadań realizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Realizacja polityki społecznej na poziomie wojewódzkim odbywa się w oparciu o zapisy głównego dokumentu strategicznego województwa – **Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025**, zaktualizowaną i przyjętą przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2013 roku. Jednym z celów strategicznych tego dokumentu jest wzrost aktywności społecznej, realizowanej głównie poprzez rozwój kapitału społecznego oraz wzrost dostępności i jakości usług publicznych. Wzrost aktywności społecznej jest warunkiem rozwoju gospodarczego, likwidowania problemów społecznych, budowania nowych więzi, a także realizacji potrzeb i aspiracji poszczególnych jednostek. Akcent kładziony na aktywność społeczną przyczyniającą się do rozwoju społecznego pokrywa się również z celem głównym **Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku**, który brzmi: „Osoby i rodziny z województwa warmińsko-mazurskiego, ich środowiska lokalne i otoczenie instytucjonalne współdziałają ze sobą i są zaangażowane we wzmacnianie integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej”.

3.1 Opracowywanie i wdrażanie programów wojewódzkich

Realizacja zapisów Strategii polityki społecznej na poziomie wojewódzkim odbywa się m.in. w oparciu o programy wojewódzkie. Opracowywanie i wdrażanie tych programów przebiega przy aktywnym współdziałaniu jednostek samorządu terytorialnego, administracji rządowej, jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy, jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówek działających w obszarze oświaty, kultury i sportu, podmiotów ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych i in.

Szczegółowe informacje dotyczące wdrażania niżej wymienionych programów wojewódzkich znajdują się w corocznie opracowywanych i przyjmowanych przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego lub Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego **raportach i sprawozdaniach**. Dokumenty te **umieszczane są na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego**.

Poniżej zamieszczono wybrane informacje dotyczące wdrażania poszczególnych programów:

a. Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2012-2016

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizując zapisy ustawy o samorządzie województwa, dotyczące polityki prorodzinnej, przyjął i obecnie wdraża Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2012-2016. W ramach realizacji działań ww. programu będących odpowiedzią na potrzebę wzmocnienia rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu, istotnym przedsięwzięciem inicjowanym i organizowanym przez Samorząd Województwa są Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny. Odbywają się one corocznie od 1999 roku na przełomie maja i czerwca, służąc integracji rodzin i społeczności lokalnych. W 2014 roku odbyły się XVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które przebiegły pod hasłem „Rodzina fundamentem życia społecznego”.

Organizatorami Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny był Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz działająca przy Marszałku Województwa Rada ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przy współpracy z Warmińsko-Mazurskim Urzędem Wojewódzkim. W skład Komitetu Honorowego weszli: Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Wojewoda Warmińsko-Mazurski oraz Metropolita Warmiński.

Systematyczny kontakt z lokalnymi organizatorami oraz szeroka promocja przedsięwzięcia (m.in. poprzez biuletyn wydawany dwa razy do roku i plakat) sprawia, że każdym Warmińsko-Mazurskim Dniom Rodziny towarzyszy wiele różnorodnych inicjatyw m.in. konferencje, seminaria, warsztaty, festyny, pikniki, rajdy rowerowe, biegi uliczne, przedstawienia, koncerty, ale także konferencje, seminaria i warsztaty dla rodziców i specjalistów pracujących z rodzinami.

W ramach XVI Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny jak, co roku przeprowadzono konkursy na szczeblu wojewódzkim: Wojewódzki Konkurs Literacki, Wojewódzki Konkurs Plastyczny oraz Grafiki Komputerowej, promowano także Konkurs „Ośmiu Wspaniałych” dotyczący wolontariatu młodzieżowego.

Przedsięwzięcie to było szeroko upowszechniane i nagłaśniane dzięki mediom, tj. na łamach „Gazety Olsztyńskiej” i tygodnika „Nasz Olsztyniak”, za pośrednictwem Oddziału Terenowego TVP S.A. w Olsztynie, w Radiu Olsztyn i Radiu Plus, z którymi Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego współpracuje.

PROJEKT PN. „WARMIA I MAZURY DLA DUŻEJ RODZINY”

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2014 rozpoczął realizację projektu w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W dniu 30 września 2014 roku Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął uchwałę w sprawie zasadności podjęcia przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego działań zmierzających do wsparcia rodzin wielodzietnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W oparciu o ww. uchwałę, kontynuując idee Programu Polityki Rodzinnej Prezydenta RP „Dobry Klimat Dla Rodziny”, Zarząd Województwa w dniu 4 listopada 2014 roku przyjął projekt pn. „Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny”.

Projekt zakłada stworzenie katalogu miejsc przyjaznych rodzinie – placówek, instytucji, firm proponujących tańsze usługi, produkty i artykuły rodzinom wielodzietnym, których status został potwierdzony Ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny. Każdy członek rodziny wielodzietnej posiadający omawianą Kartę będzie mógł korzystać z tańszej oferty naszych Partnerów, których lista dostępna jest na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Udział w przedsięwzięciu mogą wziąć wszystkie instytucje i firmy otwarte na inicjatywy społeczne i przyjazne rodzinie. Podmioty, które przystąpią do projektu, będą mogły posługiwać

się, w szczególności w materiałach reklamowych oraz informacyjnych, znakiem Projektu: „Tu realizowany jest Projekt „Warmia i Mazury Dla Dużej Rodziny”.

b. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2013-2017

W związku z wejściem w życie od stycznia 2012 r. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizuje szereg zadań w tym zakresie. Jednym z nich jest m.in. opracowanie programu dotyczącego wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz promowanie nowych rozwiązań w tym obszarze.

Wyrazem tej polityki było m.in. przyjęcie Uchwałą Nr XXIV/473/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 lutego 2013 r. Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2013-2017. Program jest realizowany przy współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami i placówkami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny. W ramach realizacji ww. programu podjęto szereg działań i inicjatyw mających na celu szeroko rozumiane pojęcia wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Powołano Zespół ds. standaryzacji narzędzi pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który wypracował „Teczke koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej” (z kompletem dokumentacji pomocnej w pracy koordynatorów w PCPR). W czerwcu 2014 roku „Teczka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej” oraz „Teczka asystenta rodzinnego” (z 2013 roku) zostały przekazane w ramach „dobrej praktyki” do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, jako narzędzia szczególnie przydatne i skuteczne w pracy specjalistów. Zostały one upowszechnione w regionie, co umożliwiło ujednolicenie pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny w województwie warmińsko-mazurskim.

W roku 2014 wiele spotkań i seminariów poświęcono problemowi współpracy asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Wydarzenia te miały na celu podkreślenie wagi wspólnego działania tych dwóch profesji. Ważniejszym ze spotkań z tego cyklu było spotkanie dotyczące wypracowania zasad współpracy instytucji pomocy społecznej oraz sądów – pracujących na rzecz dziecka i rodziny w województwie warmińsko-mazurskim, które odbyło się w dniach 8-9 maja 2014 roku. Jednym z elementów spotkania było omówienie aktualnego stanu wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wzięło w nim udział ponad 60 osób – przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dyrektorzy PCPR z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, sędziowie sądów rodzinnych, przedstawiciele kuratorskiej służby sądowej, przedstawiciele konwentu ośrodków pomocy społecznej oraz Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

We współpracy z doradcami projektu systemowego ROPS organizowano w powiatach warsztaty współpracy asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i kuratorów zawodowych, podczas których ustalono wspólny system komunikacji dotyczący pracy na rzecz rodzin z różnymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W dniu 19 września 2014 roku w Olsztynie odbyła się konferencja poświęcona roli współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi przy tworzeniu kompleksowego, zintegrowanego systemu wspierania rodziny. Wśród zaproszonych gości byli m.in. przedstawiciele samorządów lokalnych, sądów, prokuratury, ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, organizacji pozarządowych, placówek wsparcia dziennego, placówek opiekuńczo-wychowawczych, opiekuńczo-terapeutycznych, przedstawiciele Rady ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Spotkanie miało na celu podkreślenie roli współpracy podmiotów działających na

rzecz dziecka oraz zaprezentowanie działalności jednostek i organizacji w ramach „dobrych praktyk” w tym obszarze.

W obszarze działań na rzecz rodziny w oparciu o zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Samorząd Województwa w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej powołał z dniem 31 grudnia 2011 roku nową jednostkę organizacyjną – Warmińsko-Mazurski Ośrodek Adopcyjny w Olsztynie. Funkcjonuje on od 1 stycznia 2012 roku wraz z filiami w Ełku i Elblągu. Ośrodek wraz z filiami kontynuuje wszystkie procedury przejęte ze zlikwidowanych ośrodków, prowadząc jednocześnie Wojewódzki Bank Danych o dzieciach z terenu województwa oczekujących na przysposobienie.

W ramach wsparcia pracy Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie, zorganizowano szereg spotkań mających na celu rozwój współpracy m.in. z asystentami rodziny, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, placówkami oświatowymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i policją w zakresie określania sytuacji prawnej dziecka, umożliwiającego skrócenie czasu przeprowadzenia procedury przysposabiania.

PRZYSPOSOBIENIA DZIECI W 2014 ROKU (KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE)

W roku 2014 do Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie zgłoszono 368 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Do przysposobienia zakwalifikowano 152 dzieci. Dla 137 dzieci pozyskano rodziny przysposabiające, w tym 92 dzieci to przysposobienie krajowe, 45 dzieci – przysposobienie międzynarodowe.

Tabela nr 31. Liczba przysposobionych dzieci w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r. w podziale na wiek, płeć oraz miejsce pobytu przed przysposobieniem.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci			
		Ełk	Elbląg	Olsztyn	Razem
1	Dzieci przysposobione, z tego w wieku:	22	31	84	137
	poniżej 1 roku	8	5	19	32
	od 1 roku do 4 lat	8	10	26	44
	od 5 do 9 lat	5	14	33	52
	10 i więcej lat	1	2	6	9
2	Dzieci przysposobione, z tego:	22	31	84	137
	dziewczęta	14	17	45	76
	chłopcy	8	14	39	61
3	Dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	2	5	6	13
4	Dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem, w tym:	22	31	84	137
	w pieczy instytucjonalnej	0	3	19	22
	w rodzinnej pieczy zastępczej	20	28	61	109
	w rodzinie biologicznej	2	0	4	6

KWALIFIKACJA KANDYDATÓW NA RODZINY ADOPCYJNE

W 2014 roku do Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie i jego filii zgłosiły się 134 rodziny i osoby samotne zainteresowane przysposobieniem dzieci. Gotowość do podjęcia procedury przysposobienia oraz spełnianie warunków formalnych prezentowało

56 rodzin. Zostały one zakwalifikowane na szkolenie i przeszkolone. 4 pary nie uzyskały kwalifikacji na przysposabiających (ciąża, niewystarczający poziom kompetencji osobistych, sytuacja rodzinna). Dodatkowo tzw. doszkolenie otrzymały 4 pary. Kwalifikacje na przysposabiających otrzymało w 2014 roku 50 małżeństw i 6 osób samotnych.

Od listopada 2014 roku Ośrodek zrealizował dodatkowe zadania wynikające z nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rozpoczęto promowanie idei adopcji: zamówiono materiały promocyjne, umieszczono informacje na portalach internetowych, w mediach lokalnych, na stronie internetowej. Są pierwsze efekty działań – do Ośrodka dzwoni więcej osób zainteresowanych niż w latach ubiegłych, a na spotkaniach w ramach „drzwi otwartych” pojawiło się 12 rodzin.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Adopcyjny zrealizował ponadto m.in następujące zadania:

- uczestniczono w 279 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i pieczy zastępczej, na których omówiono sytuację 2.193 dzieci;
- psychologowie Ośrodka udzielili wsparcia 52 kobietom sygnalizującym zamiar oddania dziecka do adopcji;
- kandydaci na przysposabiających otrzymali 337 porad, natomiast rodziny adopcyjne otrzymały pomoc 154 razy;
- prowadzenie Wojewódzkiego Banku Danych.

Analiza poziomu wykonania zadań Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie pozwala na stwierdzenie, że zgodnie z założeniami na rok 2014 plan zadań został w pełni zrealizowany.

c. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2012-2015

Wśród wielu problemów społecznych występujących w województwie warmińsko-mazurskim nadal do czołowych należą te związane z uzależnieniem od alkoholu. Konsumpcja alkoholu ma bowiem istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób nadużywających alkoholu, ale wpływają też na całe rodziny.

W roku 2014 w budżecie Województwa na realizację Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zabezpieczone zostały środki w wysokości 503.680 zł.

W ramach ogłoszonego przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego otwartego konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, przeznaczono 150.000 zł. W wyniku postępowania konkursowego 12 ofert otrzymało dofinansowanie z budżetu Województwa. Ogólna liczba uczestników wyniosła 15.400 osób.

W roku 2014 udzielano wsparcia publicznym zakładom opieki zdrowotnej, dla których Samorząd Województwa jest organem założycielskim, na podniesienie poziomu świadczonych usług, poprzez modernizacje, remonty oraz doposażenie w niezbędny sprzęt i materiały, przekazując następujące dotacje w wysokości łącznej 60.000 zł.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizując zadania zapisane w Wojewódzkim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współpracuje z samorządami lokalnymi. Jednym z elementów tej współpracy jest organizowanie spotkań, które są podstawą do tworzenia spójnej polityki profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Cykliczne narady przynoszą wymierne rezultaty przede wszystkim poprzez

wymianę „dobrych praktyk”, analizowanie bieżących problemów oraz przekazywanie najnowszych trendów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

W dniach 28-29 kwietnia 2014 roku miała miejsce wiosenna narada pełnomocników/koordynatorów ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, pod hasłem: „Nowoczesne podejście do rozwiązywania problemów alkoholowych”, przygotowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W naradzie udział wzięło łącznie 60 osób, głównie gminni pełnomocnicy/koordynatorzy ds. rozwiązywania problemów uzależnień, także kierownicy ośrodków pomocy społecznej, sekretarze gmin oraz przedstawiciele powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2014 przeznaczył środki finansowe w wysokości 76.040 zł na sfinansowanie zadania „Podnoszenie kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego w Województwie Warmińsko-Mazurskim”. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień wydatkował ją na: szkolenia indywidualne, staże kliniczne szkolenia grupowe, superwizje pracy terapeutycznej oraz programów terapeutycznych w placówkach, spotkanie kierowników placówek lecznictwa odwykowego.

W wyniku przekazanej dotacji, kwalifikacje zawodowe podwyższyło 12 pracowników lecznictwa uzależnień m.in. w następujących szkoleniach: Studium Terapii Uzależnień, Studium Pomocy Psychologicznej, Superwizja, Studium Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie, szkolenie ze stosowania testów psychologicznych MMPI/MMPI2.

Poza dofinansowaniem szkoleń indywidualnych zorganizowane zostały przez Ośrodek w Giżycku dwa moduły szkolenia grupowego „Praca z osobami uzależnionymi głuchoniemymi – język migowy. Kontynuacja po certyfikacie KSS”, w których uczestniczyło łącznie 20 osób. Odbyło się również szkolenie grupowe: „Sposoby konstruktywnego radzenia sobie ze stresem u osób uzależnionych”, w którym wzięło udział 18 osób.

Ponadto przeprowadzone zostały, wzorem lat ubiegłych, superwizje programów terapeutycznych i pracy członków zespołu interdyscyplinarnego w 12 placówkach lecznictwa odwykowego.

W 2014 r. udzielono dotacji celowej w wysokości 12.000 zł dla powiatu mrągowskiego na utworzenie „Niebieskiego Pokoju”.

d. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2014

W 2014 roku zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz określone w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy realizowane były w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim lata 2011-2014.

W ramach współpracy z trzecim sektorem, Samorząd Województwa zaproponował w 2014 roku w otwartym konkursie ofert z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, trzy zadania do realizacji organizacjom pozarządowym, o następującej treści:

- szkolenia przeznaczone dla osób pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie;
- zorganizowanie w dniach 25 listopada-10 grudnia wojewódzkich obchodów w ramach kampanii „Biała wstążka” poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz tzw. „Otwartych Drzwi” dla ofiar przemocy;
- zorganizowanie konferencji mającej na celu upowszechnianie „dobrych praktyk” w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Trzy ze zgłoszonych projektów otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę: 20.000 zł.

W roku 2014 przeprowadzono również szkolenia dotyczące niesienia pomocy i wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym sytuacji kryzysowych z powodu przemocy w rodzinie. Łącznie przeprowadzono siedem szkoleń, w których wzięło udział 279 osób m.in.: pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy, kuratorzy, psycholodzy oraz przedstawiciele innych zawodów.

W ramach Kampanii „Biała Wstążka” – przeciwko przemocy ze względu na płeć prowadzonej od lat w ponad 55 krajach świata, odbyły się 2 Wojewódzkie Konferencje.

Samorząd Województwa, w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Wspierania Działań na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „DROGA” w Olsztynku, włączył się w organizację konferencji” pod hasłem „Rola mężczyzn w przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet”, która odbyła się 24 listopada 2014 roku w pomieszczeniach Galerii Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku. Udział w niej wzięli m.in.: pracownicy samorządów gminnych i powiatowych, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, kuratorzy sądowi, terapeuci, członkowie zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracownicy specjalistycznych placówek zajmujących się pomocą ofiarom i sprawcom przemocy.

W dniu 10 grudnia 2014 roku w Ełku odbyła się IV Wojewódzka Konferencja w ramach kampanii „Białej Wstążki” pn.: „Reagujmy na przemoc – budujmy dobre relacje”. Spotkanie odbyło się w ramach projektu współfinansowanego ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zorganizowane zostało przez Stowarzyszenie „Razem Łatwiej” z siedzibą w Ełku wspólnie z Urzędem Miasta w Ełku oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ełku.

Na Warmii i Mazurach w dniu 29 listopada 2014 roku Samorząd Województwa, a także szereg samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych w ramach Ogólnopolskiej Kampanii mężczyzn, którzy sprzeciwiają się przemocy wobec kobiet, zorganizowało „Dzień Otwartych Drzwi”. W dniu tym placówki oraz instytucje niosące pomoc ofiarom przemocy w rodzinie były otwarte i służyły pomocą oraz informacją wszystkim zainteresowanym. Z informacji uzyskanych z instytucji, które włączyły się w kampanię wynika, że tego typu działania są potrzebne ze względu na uświadamianie ludziom faktu, iż są miejsca, w których zawsze otrzymają pomoc. W inicjatywę włączyło się 51 instytucji.

e. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2013-2017

Narkomania jest problemem społecznym, który podobnie jak alkoholizm, dotyka nie tylko osoby uzależnione, ale również ich otoczenie, rodzinę i najbliższych. W ostatnich latach uzależnienie od środków odurzających uległo zasadniczym przemianom zarówno w aspekcie jakościowym, jak i ilościowym. Stąd też Samorząd Województwa realizuje Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2013-2016, którego celem jest przeciwdziałanie narkomanii w województwie warmińsko-mazurskim. W ramach realizacji programu podejmowane są działania profilaktyczne zmierzające do zahamowania tempa wzrostu popytu na narkotyki. Osoby uzależnione obejmowane są leczeniem, rehabilitacją, postrehabilitacją. Ponadto prowadzone są badania i monitoring problemu narkomanii w celu zapewnienia dostępu do informacji dla budowania i prowadzenia racjonalnej polityki społecznej w tym obszarze.

W budżecie Województwa w 2014 roku na realizację Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zabezpieczone zostały środki w wysokości 185.000 zł. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2014 roku ogłosił otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w zakresie przeciwdziałania narkomanii, przeznaczając na ten cel 60.000 zł. Ze złożonych wniosków, które spełniały wymogi formalne

i podlegały rozpatrzeniu, wybrano 5 ofert do realizacji i dofinansowania w ramach budżetu Województwa. Ogólna liczba uczestników działań wyniosła 1.956.

W celu polepszenia jakości i poprawy dostępności do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej w roku 2014 Samorząd Województwa przychylił się do wniosku Ośrodka Rehabilitacji Uzależnionych „Doren” im. Berty Trusiewicz SPZOZ w Różewcu i przyjął do dofinansowania zadanie „pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań inwestycyjnych” o wartości 90.000 zł. Przyznaną dotację Ośrodek przeznaczył m.in. na wymianę podłóg i posadzek piętra i parteru, wymianę części instalacji elektrycznej, wymianę rur zasilających.

W 2014 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego kontynuował dofinansowanie pokrycia leczenia substytucyjnego metadonem, przekazując Przychodni Psychoterapii Profilaktyki i Leczenia Uzależnień NZOZ w Olsztynie w formie dotacji kwotę 15.000 zł na dalszą realizację programu readaptacji społecznej skierowanej do pacjentów leczonych substytucyjnie, długotrwale uzależnionych od opioidów.

f. Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015

W zapobieganiu niepełnosprawności i ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma informowanie społeczeństwa na temat głównych przyczyn niepełnosprawności oraz opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów sprzyjających zdrowemu stylowi życia. Działania w tym zakresie były realizowane w głównej mierze przez poszczególne Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz jednostki organizacyjne Samorządu Województwa.

W 2014 roku Samorząd Województwa dofinansował, na łączną kwotę 91.700 zł, zadania w zakresie profilaktyki niepełnosprawności i ograniczania jej skutków, w tym propagowanie zdrowego stylu życia, realizowane przez organizacje pozarządowe. W ramach tych działań zorganizowano m.in.: imprezy rekreacyjno-sportowe, zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne, spotkania, konferencje, turnusy, szkolenia, warsztaty edukacyjne. Łącznie w ww. projektach uczestniczyło ponad 20.500 beneficjentów, w tym ponad 1.900 stanowiły osoby z niepełnosprawnością. Ponadto opracowano „Przewodnik o dostępnych formach: opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, aktywizacji zawodowej, opieki w stanach kryzysu psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin oraz ofiar sytuacji kryzysowych w województwie warmińsko-mazurskim”.

Uznając znaczenie sportu w aktywizacji osób niepełnosprawnych, a także mając na uwadze korzyści psychiczne, zdrowotne, poznawcze wynikające z jego uprawiania, w 2014 roku dofinansowano 19 imprez sportowych na łączną kwotę 45.000 zł, w których uczestniczyło prawie 500 osób niepełnosprawnych. Dodatkowo, udzielono dotacji 6 klubom sportowym, na łączną kwotę 45.000 zł z przeznaczeniem na szkolenia sportowe i udział zawodników województwa w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich. Liczba osób niepełnosprawnych objętych tym działaniem wyniosła prawie 150 osób. Dziewięcioro niepełnosprawnych sportowców, reprezentujących kluby i stowarzyszenia sportowe województwa warmińsko-mazurskiego otrzymywało w 2014 roku stypendia sportowe za osiągnięcie wysokich wyników sportowych, na łączną kwotę 37.450 zł.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2014 roku zakupił również dwie usługi promocyjne: podczas Mistrzostw Świata w Piłce Siatkowej na siedząco, które odbyły się w Elblągu (w imprezie wzięło udział 28 najlepszych zespołów narodowych) oraz Mistrzostw Świata Żeglarzy Niepełnosprawnych w klasie Skud 18.

W 2014 roku Samorząd Województwa wraz z 22 jednostkami samorządu lokalnego oraz Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizacją Turystyczną realizował Projekt „Modernizacja i rozbudowa regionalnego systemu informacji turystycznej”, w ramach którego stworzono podjazdy, a także dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach inwalidzkich pomieszczenia centrów informacji turystycznej. W ramach projektu zakupiono również nowe zestawy komputerowe dostosowane do potrzeb tej grupy osób oraz stworzono specjalną aplikację do zwiedzania regionu Warmii i Mazur na urządzenia mobilne.

Wychodząc naprzeciw potrzebom środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie usług rehabilitacyjnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, realizując zapisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dofinansował w 2014 roku ze środków PFRON, roboty budowlane w obiektach służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych. W ramach tych działań przyznano dofinansowanie 8 podmiotom, na łączną kwotę ponad 3,7 mln zł.

Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie turnusów rehabilitacyjnych Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wydał 12 opinii o ośrodkach ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON, sporządzonych na podstawie wizytacji ośrodków pod kątem oceny ich możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym dogodnych warunków pobytu, jak również oceny zaplecza i jego wyposażenia do prowadzenia różnych form aktywnej rehabilitacji.

Podstawowym warunkiem sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych jest dostęp do informacji. W związku z tym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie opracował Bazę placówek, instytucji i ośrodków wsparcia umożliwiających rehabilitację osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim, która jest co roku aktualizowana na podstawie informacji zebranych z powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego. Na 31 grudnia 2014 roku baza zawierała 649 adresów podmiotów działających na terenie województwa na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.

Ponadto, w ramach Priorytetu IX PO KL w 2014 roku dofinansowywano łącznie 4 projekty na rzecz aktywizacji edukacyjnej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży na kwotę ponad 1,9 mln zł, dzięki czemu z pomocy skorzystało 135 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży (zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczne).

W ramach organizowania szkoleń merytorycznych i warsztatów dla kadry podmiotów wspierających aktywny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem, przeprowadzone zostały szkolenia:

- „Wypalenie zawodowe, trening umiejętności interpersonalnych i komunikacja. Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach, trening wspierający i aktywizujący”;
- „Socjoterapia jako proces i metoda pracy z mieszkańcami domów pomocy społecznej. Zachowanie odpowiedniego dystansu w relacjach personel – podopieczny”.

W ww. szkoleniach uczestniczyło 44 pracowników domów pomocy społecznej, ośrodków pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Ponadto, w ramach projektów systemowych POKL na lata 2007-2013 (Priorytet VII), współfinansowanych ze środków EFS, 230 osób (w tym pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie, środowiskowych domów samopomocy, domów pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, ośrodków pomocy społecznej, zakładów aktywności zawodowej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pozarządowych działających

na rzecz osób niepełnosprawnych) uczestniczyło w szkoleniach: „Praca z osobą z zaburzeniami psychicznymi” oraz „Strategia interwencji kryzysowej jako pierwsza pomoc psychologiczna”.

Dodatkowo, Warmińsko-Mazurskie Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie i Elblągu zorganizowały m.in. szkolenia, warsztaty i seminaria dla 360 osób. Działania te przyczyniły się do poszerzenia wiedzy w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych, a także do zwiększenia kompetencji nauczycieli i specjalistów w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Działania w tym zakresie podejmowane były także przez Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, które zorganizowało warsztaty dla nauczycieli pn.: „Arteterapia w edukacji wczesnoszkolnej”, z zakresu technik plastycznych dla 15 osób. Dzięki przeprowadzonym warsztatom uczestnicy zaznajomili się z takimi technikami jak: ceramika, szkło artystyczne, papieroplastyka oraz techniką tworzenia prac w drewnie przez co poszerzyli swoją wiedzę jak używać ww. techniki w pracy terapeutycznej

W ramach zapewnienia osobom z niepełnosprawnością pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, artystycznym oraz rekreacji i turystyce w 2014 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmował działania w zakresie organizacji imprez, wystaw, przeglądów artystycznych. W maju odbył się na Starym Mieście w Olsztynie Festyn Integracyjny pn. „Jesteśmy razem”. Głównym organizatorem tego przedsięwzięcia był Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, przy współorganizacji Urzędu Marszałkowskiego oraz dofinansowaniu z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Połączony był on z Targami Ekonomii Społecznej, organizowanymi w ramach Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną.

Podjmując działania mające na celu wsparcie projektów na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował w 2014 roku następujące przedsięwzięcia:

- 10 organizacjom pozarządowym zlecono realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON, na łączną kwotę dofinansowania 200.000 zł, w których uczestniczyło 399 osób niepełnosprawnych;
- 7 organizacjom pozarządowym zlecono ze środków z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, przyznając dotacje celowe w łącznej wysokości 64.800 zł – łączna liczba beneficjentów zadań wyniosła około 2.000 osób;
- w ramach PO KL (Priorytet VII) dofinansowano 19 projektów w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych na ponad 5,6 mln zł – dzięki temu wsparciem objęto ponad 614 osób niepełnosprawnych.

Istotną formą aktywności osób niepełnosprawnych wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej jest uczestnictwo w zakładach aktywności zawodowej. Samorząd Województwa dofinansował, ze środków PFRON, koszty działania 5 zakładów aktywności zawodowej, tj.: w Giżycku, Elblągu, Biskupcu, Kamionku Wielkim, Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie oraz koszty utworzenia i działania 2 nowopowstałych zakładów aktywności zawodowej w Bartoszycach i Ostródzie na kwotę ponad 3,8 mln zł, a także ze środków budżetu Województwa, koszty działania tych zakładów w kwocie ponad 310.000 zł.

Łącznie Zakłady te na koniec 2014 r. zatrudniały 311 osób, w tym 225 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

W 2014 r. współorganizowano także 2 spotkania Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych z przedstawicielami powiatowych społecznych rad ds. osób niepełnosprawnych. Poruszono m.in.: zagadnienia aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, założenia kolejnego okresu programowania funduszy europejskich na lata

2014-2020, zwiększenie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością i ich integracja ze środowiskiem poprzez sport.

g. Program „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”

Proces starzenia się ludności jest zaliczany do najważniejszych zjawisk społecznych Europy XXI wieku, a jego skutki stanowią i będą stanowić kluczowe wyzwania w sferze polityki społecznej w najbliższych latach. Zachodzące zmiany ilościowe w strukturze demograficznej ludności wywołują jakościowe zmiany we wszystkich niemal sferach życia społeczeństw. Celową i świadomą odpowiedzią wszystkich sektorów życia społecznego jest kreowanie polityki wobec starzenia się ludności.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, mając na uwadze rosnący odsetek mieszkańców województwa w wieku poprodukcyjnym (w roku 2009 – 14,44% do 16,33% w roku 2013) od wielu lat prowadzi, wraz z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa szereg działań na rzecz wsparcia i aktywizowania osób starszych w województwie warmińsko-mazurskim. Podejmowane działania służą przygotowaniu zarówno społeczeństwa, jak i samych seniorów, do życia w zmieniających się uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych.

W związku z powyższym uchwałą Zarządu Województwa z dnia 20 stycznia 2014 roku przyjęto do wdrażania program „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”, będący kontynuacją Wojewódzkiego programu na rzecz osób starszych na lata 2009-2013 „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”, przyjętego do realizacji w styczniu 2009 roku.

Zgodnie z programem na lata 2014-2020 polityka senioralna w województwie będzie realizowana w obszarach:

- Obszar I – Zdrowie (profilaktyka, rehabilitacja), infrastruktura i usługi socjalne;
- Obszar II – Aktywność społeczna, kulturalna i edukacyjna;
- Obszar III – Aktywność zawodowa;
- Obszar IV – Turystyka, sport i rekreacja.

W ramach realizacji powyższego programu, w 2014 roku w drodze otwartego konkursu ofert w obszarze pomocy społecznej dofinansowano działania organizacji pozarządowych polegające m.in. funkcjonowaniu Wojewódzkich Rzeczników Praw Osób Starszych, wydawaniu bezpłatnego czasopisma „GENERACJA”, aktywizowaniu seniorów, budowaniu i promowaniu ich pozytywnego wizerunku oraz integracji międzypokoleniowej. Na te zadania z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazano łącznie 9 dotacji o łącznej wartości 62.500 zł.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ufundował także nagrodę rzeczową dla Europejskiego Stowarzyszenia Edukacji i Rozwoju „PIONIER” z Olsztyna – laureata XI edycji konkursu Godni Naśladowania w kategorii: najlepsza inicjatywa na rzecz osób starszych – za całokształt działań na rzecz osób starszych.

W dniach 6-7 października 2014 roku odbyła się VII Wojewódzka Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych, organizowana przez FOSę w ramach zadania zleconego przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W październiku 2014 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął Raport z monitoringu wdrażania w latach 2009-2013 Wojewódzkiego programu na rzecz osób starszych na lata 2009-2013 „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach” oraz uchwałę w sprawie powołania Zespołu ds. monitorowania programu „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”. Ponadto na antenie TVP Olsztyn emitowano spot

promujący program „Polityka senioralna ...”, zlecony do realizacji i sfinansowany ze środków budżetu Województwa.

Należy również zaznaczyć, że Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się do prac grupy roboczej opracowującej założenia kampanii na rzecz bezpieczeństwa osób starszych, prowadzonej przez Federację FOSa.

3.2 Organizowanie kształcenia kadr pomocy społecznej

Ważnym zadaniem przyczyniającym się do wzmocnienia realizacji polityki społecznej w województwie, w oparciu o art. 21 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, jest organizowanie szkoleń zawodowych kadr pomocy społecznej. W 2014 roku w ramach realizacji tego zadania, ze środków budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zorganizowano i współorganizowano 7 szkoleń dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej (ośrodków pomocy społecznej, domów pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, placówek opiekuńczo-wychowawczych, środowiskowych domów samopomocy). Odbyły się one w formie szkoleń jedno- i trzydniowych, podczas których przeszkolono 256 osób. Organizowane szkolenia pozwoliły uczestnikom zdobyć wiedzę m.in. w zakresie rozpoznawania oraz przeciwdziałania przemocy seksualnej doświadczanej przez dzieci, technik radzenia sobie ze stresem i in. Ponadto uczestnicy szkoleń organizowanych w formie warsztatów mieli możliwość nabycia praktycznych umiejętności w pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, chorymi psychicznie, osobami starszymi oraz dziećmi i młodzieżą, jak i z zakresu wykorzystania technik socjoterapeutycznych

3.3 Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

Do zadań Samorządu Województwa, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, należy inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej. Realizując to zadanie, corocznie począwszy od 2001 roku Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyznaje nagrody oraz wyróżnienia pracownikom pomocy i integracji społecznej, a także aktywnym liderom organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego.

Od 2014 roku konkurs odbywa się w nowej formule. Nagrody i wyróżnienia mogą być przyznane w dwóch kategoriach:

- 1) **indywidualnej** – pracownikom pomocy i integracji społecznej oraz najbardziej aktywnym liderom organizacji pozarządowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego;
- 2) **zespołowej** – jednostkom organizacyjnym pomocy i integracji społecznej oraz organizacjom pozarządowym działającym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Celem przyznania nagród i wyróżnień jest promocja nowoczesnych oraz twórczych rozwiązań w dziedzinie pomocy i integracji społecznej, w szczególności za:

- działania w zakresie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom, prowadzącej do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie;
- wspieranie społecznej i zawodowej aktywności w zaspokajaniu potrzeb życiowych rodzin;
- wypracowywanie i wdrażanie innowacyjnych metod pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym;
- aktywizację społeczności lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w tym organizowanie przedsięwzięć mających na celu integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze środowiskiem lokalnym;

- inicjowanie i wdrażanie programów służących zapobieganiu problemom społecznym, w tym m.in. na rzecz wsparcia rodzin, aktywizacji osób starszych, wyrównywanie szans edukacyjnych i zawodowych młodzieży, osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych, rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, wychodzenia z bezdomności;
- realizowanie projektów integracji społecznej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wspieranie działalności sektora ekonomii społecznej;
- wdrażanie kompleksowych, nowatorskich rozwiązań we współpracy wielu podmiotów w dziedzinie pomocy i integracji społecznej.

W 2014 roku nagrody indywidualne otrzymało 6 osób, natomiast wyróżnienia – 8 osób. Przyznano również 3 nagrody zespołowe w formie szklanych statuetek. Wręczenie nagród i wyróżnień odbyło się podczas uroczystości z okazji Dnia Pracownika Socjalnego zorganizowanej 13 listopada 2014 r. w salach olsztyńskiego zamku.

3.4 Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z obszaru polityki społecznej

W ramach realizacji Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2014, w listopadzie 2013 roku ogłoszony został otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu pomocy społecznej oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2014 (Uchwała nr 59/773/13/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 listopada 2013 roku).

Ponadto, w marcu 2014 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację w 2014 roku zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, dofinansowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Uchwała Nr 17/194/14/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 marca 2014 roku).

Zgodnie z zapisami Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim powyższego Programu oraz na podstawie wskazanych wyżej ogłoszeń konkursowych organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty mogły ubiegać się o dofinansowanie realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Ogółem wpłynęło 108 ofert organizacji pozarządowych i innych podmiotów uprawnionych. Łączna kwota oczekiwanego dofinansowania wynosiła blisko 2,5 mln zł.

W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursów wsparto 45 organizacji pozarządowych, dofinansowano realizację 49 zleconych zadań publicznych o łącznej wartości przekazanych dotacji 579.000 zł, w tym:

- z zakresu pomocy społecznej dofinansowano realizację 19 zadań zleconych, o łącznej wartości przekazanych dotacji 149.000 zł;
- z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dofinansowano realizację 20 zadań zleconych, o łącznej wartości przekazanych dotacji 230.000 zł;

- z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, ze środków finansowych PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa, dofinansowano realizację 10 zadań zleconych o łącznej wartości przekazanych dotacji 200.000 zł.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów wyniosła 23 767 osób, w tym:

- liczba uczestników dofinansowanych projektów z zakresu pomocy społecznej wyniosła 5.993 osoby;
- liczba uczestników dofinansowanych projektów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosła 17.375 osób;
- liczba uczestników projektów, dofinansowanych ze środków PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa, z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wyniosła 399 osób.

W ramach dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w zakresie: pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2014 roku dofinansowano m.in.:

- 1) aktywizację osób starszych oraz promowanie pozytywnego wizerunku seniorów;
- 2) organizację w Olsztynie XVI Wojewódzkiego Festynu Integracyjnego, o zasięgu regionalnym, dla osób niepełnosprawnych pod hasłem „Jesteśmy Razem”;
- 3) wydanie dwóch numerów biuletynu promującego działania realizowane w ramach XVI Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny, tj. biuletynu inauguracyjnego i biuletynu podsumowującego XVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny;
- 4) działania na rzecz osób bezdomnych;
- 5) działania profilaktyczne przeciwdziałające przemocy w rodzinach dotkniętych chorobą alkoholową;
- 6) działania naprawcze nakierowane na prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu;
- 7) zajęcia i programy aktywizujące i wspierające młodzież realizowane w młodzieżowych klubach integracji społecznej;
- 8) działania profilaktyczno-edukacyjno-informacyjne dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym grup podwyższonego ryzyka;
- 9) prowadzenie działań naprawczych związanych z postrehabilitacją i readaptacją osób uzależnionych;
- 10) realizację programów nakierowanych na osoby osadzone w zakładach karnych dotknięte narkomanią;
- 11) działania wspierające, nakierowane na osoby będące ofiarami przemocy;
- 12) organizowanie w dniach 25 listopada – 10 grudnia wojewódzkich obchodów walki z przemocą wobec kobiet w ramach kampanii „Białej Wstążki”;
- 13) zajęcia rehabilitacyjne, warsztaty i kursy dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów;
- 14) poradnictwo psychologiczne, społeczno-prawne oraz porady na temat przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej;
- 15) treningi mieszkaniowe dla osób niepełnosprawnych.

3.5 Wdrażanie Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013

Działania realizowane w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej PO KL obejmują zakres polityki i integracji społecznej, których celem jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom wykluczonym, zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego poprzez przygotowanie do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Ważnym elementem wsparcia w ramach Priorytetu jest eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych), na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych czy opuszczających placówki wychowawcze i penitencjarne oraz kobiet, postrzeganych w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie społeczne, jako pracownicy mniej dyspozycyjni oraz mobilni zawodowo.

W 2014 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach Priorytetu VII PO KL kontynuował dofinansowanie 105 projektów systemowych, z tego 16 projektów w ramach Poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie oraz 89 projektów w ramach Poddziałania 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Łączna kwota zakontraktowanych środków na 2014 rok dla wszystkich 105 projektów wyniosła ponad 31 mln zł.

Według danych ROPS w roku 2014 r udział w projektach systemowych ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie zakończyło 3.538 osób, w tym 1.706 osób zamieszkujących tereny wiejskie. W ramach projektów zawarto 3.664 kontraktów socjalnych. W ramach projektów realizowane są staże zawodowe dla uczestników⁴.

Oprócz realizacji projektów systemowych wiele jednostek pomocy społecznej aplikowało również o środki finansowe w ramach projektów konkursowych, których istotnym celem jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi adaptacyjnych form zatrudnienia, w tym w sektorze ekonomii społecznej. W ramach Działania 7.2 łącznie dofinansowano w 2014 roku 2 projekty konkursowe złożonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na łączną kwotę ponad 1 mln zł. Ponadto w roku 2014 jednostki organizacyjne pomocy społecznej kontynuowały realizację 12 projektów konkursowych, które zostały dofinansowane w latach poprzednich. Do końca roku zakończonych zostało 4 z nich. Zgodnie z danymi wprowadzonymi do systemu KSI Simik 2007-2013 na dzień 27 marca 2014 roku udział w tych 4 projektach zakończyło łącznie 196 osób. Pozostałe 8 projektów będzie kontynuowane w następnych latach.

3.6 Realizacja Projektu systemowego ROPS pt. „Efektywnie, Fachowo, Skutecznie na Warmii i Mazurach”

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie realizował w 2014 roku własny Projekt systemowy pn. „Efektywnie, Fachowo, Skutecznie na Warmii i Mazurach” w ramach Działania 7.1, Poddziałania 7.1.3, Priorytet VII Promocja integracji społecznej PO KL. Celem Projektu było podniesienie kompetencji przedstawicieli instytucji działających na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Warmii i Mazur w zakresie aktywnej integracji. Jednym z głównych zadań realizowanych w ramach Projektu systemowego ROPS były specjalistyczne

⁴ Dane ze Sprawozdania z realizacji Działania 7.1 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki za 2014 r.

szkolenia skierowane do pracowników publicznych i niepublicznych instytucji pomocy i integracji społecznej przyczyniające się m.in. do rozwoju kierunków pracy socjalnej oraz rozwoju form aktywnej integracji w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2014 roku w ramach Projektu systemowego zorganizowano łącznie 15 modułów szkoleniowych, na łącznie 1.133 miejsc szkoleniowych, a także kontynuowano realizację 2 kierunków studiów podyplomowych: „Ekonomia Społeczna” i „Asystent rodziny oraz Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” dla łącznie 120 uczestników. Zrealizowano również 3 specjalistyczne kursy: „Specjalizacja II stopnia praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy”, „Organizacja pomocy społecznej” oraz „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie (I stopnia)” dla łącznie 100 osób. Zorganizowano „Warmińsko-Mazurskie Dni z Ekonomią Społeczną” w ramach kampanii informacyjno-promocyjnej Regionalnego Planu Działań na Rzecz Promocji i Upowszechnienia Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Drugim głównym zadaniem przewidzianym w Projekcie było specjalistyczne doradztwo indywidualne i grupowe dla powiatowych centrów pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej oraz innych instytucji pomocy i integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. W 2014 roku udzielono 1.362 usługi doradcze.

Ponadto ROPS zapewniał obsługę organizacyjną prac Zespołu ds. wdrażania i promocji ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim, do którego zadań należała w szczególności ocena stanu rozwoju ekonomii społecznej w województwie, tworzenie przyjaznego klimatu dla jej rozwoju w regionie, opiniowanie aktów prawnych dotyczących ekonomii społecznej, wypracowywanie i proponowanie nowych rozwiązań w tym zakresie. W skład Zespołu wchodzi m.in. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy, wyższych uczelni, biznesu oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze ekonomii społecznej. W 2014 roku odbyły się dwa posiedzenia ww. Zespołu.

3.7 Realizacja Regionalnego Planu Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015

W 2011 roku przyjęty został przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Regionalny Plan Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015 (RPDES). Celem głównym Planu jest zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem.

W 2014 roku rozpoczęto proces przekształcenia RPDES w Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020 – powołano Zespół ds. opracowania WPRES, który pracował nad priorytetami, celami oraz działaniami Programu.

Wdrażanie RPDES stanowiło jedno z zadań realizowanych w ramach Projektu systemowego ROPS pn. „Efektywnie, Fachowo, Skutecznie na Warmii i Mazurach”. Głównym działaniem zaplanowanym do realizacji w 2014 roku była kontynuacja regionalnej kampanii informacyjno-promocyjnej na temat ekonomii społecznej poprzez organizację „Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną”. W ramach tego wydarzenia 16 maja 2014 roku odbyła się konferencja wojewódzka pn. „Ekonomia społeczna w rozwoju lokalnym – doświadczenia krajowe i europejskie”, „drzwi otwarte” podmiotów ekonomii społecznej i Targi Ekonomii Społecznej. Wydano również dwa Biuletyny ROPS, w którym poruszane były tematy związane z rozwojem ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach.

W 2014 roku w województwie warmińsko-mazurskim zakończyła się druga edycja studiów podyplomowych na kierunku „Ekonomia społeczna”, które ukończyło 58 pracowników instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej (OPS, PCPR, KIS, CIS, ŚDS, WTZ, ZAZ, organizacje pozarządowe).

Ponadto 26 marca oraz 12 września 2014 roku odbyły się posiedzenia Zespołu ds. wdrażania i promocji ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim, zorganizowano pięć spotkań z przedstawicielami instytucji wspierających ekonomię społeczną w celu omówienia bieżących kwestii organizacyjnych oraz wyzwań, które pojawiają się w toku działania i rozwoju systemu wsparcia ES, w tym dwa spotkania w siedzibie powstałych Inkubatorów Przedsiębiorczości Społecznej.

W omawianym okresie powstało 27 spółdzielni socjalnych, w tym 12 spółdzielni socjalnych podmiotów prawnych, z czego 4 spółdzielnie socjalne założone przez samorząd lokalny. Na dzień 31 grudnia 2014 roku szacuje się, iż aktywnie działało 76 spółdzielni socjalnych (tylko na terenie 3 powiatów: oleckiego, braniewskiego i węgorzewskiego nie powstała żadna spółdzielnia socjalna). Na uwagę zasługuje fakt, iż w wyniku wsparcia dotacyjnego dla spółdzielni socjalnych w ramach Poddziałania 7.2.2 PO KL w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013 powstało 31, a w 2014 roku 18 spółdzielni socjalnych. Jest to z pewnością skutkiem szeroko zakrojonych działań instytucji wspierających ekonomię społeczną jak również kampanii informacyjno-promocyjnej na temat ekonomii społecznej prowadzonej w województwie warmińsko-mazurskim.

3.8 Obserwatorium Integracji Społecznej

Obserwatorium Integracji Społecznej (OIS) działało w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2014 roku stanowiąc element projektu 1.16 „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Celem funkcjonowania Obserwatorium była realizacja badań i analiz, które mają służyć jako narzędzie wspierające instytucje działające w obszarze polityki społecznej. Zadaniem OIS było badanie, monitoring oraz analiza zjawisk i problemów społecznych występujących w województwie, formułowanie rekomendacji zmian w prowadzonych działaniach lub proponowanie nowych działań, a także upowszechnianie wyników swoich prac badawczych i analitycznych.

Od początku swojej działalności OIS zrealizował ponad 35 badań i analiz (w tym opracowania realizowane cyklicznie) m.in. w takich obszarach, jak: wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży, sytuacja życiowa rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w województwie, sytuacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych, ubóstwo, piecza zastępcza, uwarunkowania aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, sytuacja osób uzależnionych od narkotyków, potrzeby osób starszych, funkcjonowanie Klubów Integracji Społecznej, sytuacja zawodowa pracowników socjalnych oraz inne diagnozy i analizy dominujących problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego. Od 2012 roku pracownicy OIS współtworzyli także „Ocenę zasobów pomocy społecznej dla województwa warmińsko-mazurskiego”.

W 2014 roku Obserwatorium przeprowadziło 2 badania regionalne: „Przemoc w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim – w poszukiwaniu rozwiązań problemu” i „Potrzeby

w zakresie badań społecznych w województwie warmińsko-mazurskim”. Zrealizowano także 4 badania regionalne których wyniki zostały zintegrowane na poziomie ogólnopolskim: „Efektywność pomocy społecznej w gminach wiejskich cz. 1 i cz. 2”, „Profilaktyka instytucjonalna”, „Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami na terenie gminy, powiatu, województwa zajmującymi się pomocą i wspieraniem rodzin i jej wpływ na skuteczność działań pomocy społecznej”, „Kontrakt socjalny w praktyce”. Ponadto opracowano „Bazę danych instytucji pomocy i integracji społecznej oraz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej województwa warmińsko-mazurskiego” oraz dokument pt. „Założenia do programów finansowanych ze środków własnych ROPS oraz projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej”. W 2014 roku wysłano drogą elektroniczną 3 newslettery upowszechniające informacje o bieżącej pracy zespołu OIS.

Wszystkie opracowane raporty i materiały są dostępne są na stronie internetowej OIS, będącej integralną częścią strony internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Obserwatorium kontynuuje swoją działalność pod nazwą Regionalne Obserwatorium Terytorialne – Obserwatorium Polityki Społecznej i w dalszym ciągu będzie zamieszczało efekty swoich prac na stronie internetowej.

3.9 Realizacja zapisów ustawy o świadczeniach rodzinnych

Samorząd Województwa realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, na podstawie art. 21 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114), w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej, Norwegii, Szwajcarii, Lichtensteinu i Islandii.

Załatwianie spraw odbywa się w oparciu o następujące przepisy:

1. Przepisy unijne:
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej Nr L 166/1 z 30 kwietnia 2004r. ze zm.);
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej Nr L 284/1 z 30 października 2009 roku ze zm.);
 - Przepisy wykonawcze do ww. rozporządzeń, w tym m.in. decyzje Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.
2. Przepisy polskie:
 - ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114);
 - Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.);
 - ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r., poz. 1619 ze zm.)
 - przepisy wykonawcze do ww. ustaw.

W ramach powyższego zadania do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wpływają dokumenty, które dotyczą m. in.:

- załatwiania formularzy z serii E 400 oraz standardowych dokumentów elektronicznych tzw. SED-ów stosowanych w korespondencji między instytucjami właściwymi ds. świadczeń rodzinnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Norwegii, Islandii, Lichtensteinu i Szwajcarii;
- prowadzenia postępowań dotyczących ustalania, czy w sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- prowadzenia spraw, opracowywania projektów decyzji i wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczeń społecznych;
- prowadzenia spraw, opracowywania projektów decyzji i wydawania decyzji w sprawach nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wypłaconych przez organ właściwy w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji świadczeń rodzinnych;
- dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, w tym wystawiania upomnień, a następnie tytułów wykonawczych do urzędów skarbowych;
- umarzania w całości lub w części kwot świadczeń nienależnie pobranych, w przypadku potrącenia nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wypłaconych zgodnie z przepisami koordynacyjnymi przez państwo pobytu klienta;
- sporządzania kwartalnych sprawozdań rzeczowo-finansowych dla Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zawierających informacje o realizacji zadań z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dotyczących świadczeń rodzinnych zgodnie z terminami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 kwietnia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 345).

W roku 2014 do Biura ds. koordynacji świadczeń rodzinnych ROPS wpłynęło 10.006 spraw osób indywidualnych.

W ramach realizacji powyższych zadań w 2014 roku:

- wydanych zostało w imieniu Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2.455 decyzji administracyjnych, w tym 312 decyzji ustalających nienależnie pobrane świadczenia rodzinne;
- załatwiono 3.021 formularzy z serii E 400 oraz SED-ów;
- ustalono, że w 3.339 sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego **dochodzi wypłaconych w Polsce nienależnie pobranych świadczeń** rodzinnych do 11 lat wstecz od momentu ich wypłaty. W związku z powyższym w wyżej wymienionych sprawach prowadzone są postępowania, które obejmują okresy zasiłkowe od 1 maja 2004 roku, tj. od dnia obowiązywania w Polsce przepisów wspólnotowych.

4. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM

Ocena zasobów pomocy społecznej na poziomie wojewódzkim została sporządzona m.in. w oparciu o dane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego oraz informacje dotyczące realizacji polityki społecznej na szczeblu wojewódzkim. Wnioski z Oceny zasobów pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim i wyznaczone w jej ramach dominujące problemy społeczne oraz potrzeby związane z zasobami kadrowymi i instytucjonalnymi pomocy społecznej, znajdują odzwierciedlenie w działaniach realizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym m.in. w zadaniach realizowanych w oparciu o art. 21 ustawy o pomocy społecznej.

1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

a) Ludność województwa warmińsko-mazurskiego

W województwie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności. W roku 2013 w stosunku do roku poprzedniego, liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 0,3%. Stan ten odzwierciedla ogólnokrajowy problem demograficzny. Według danych GUS pod koniec 2013 roku województwo zamieszkiwało 1.446.915 osób. Wśród mieszkańców przeważały kobiety (stanowiły 51 % populacji). Z analizy struktury ludności województwa wynika, że w 2013 roku 19% mieszkańców to osoby do 17 roku życia. Największą grupę osób – 64,7%, stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Z roku na rok wzrasta liczba osób starszych: w 2012 roku osoby te stanowiły 15,7% ogółu mieszkańców (228.147 osób), natomiast w 2013 roku liczba ta wzrosła do 16,3% (236.339 osób).

W województwie warmińsko-mazurskim, analogicznie jak na obszarze całego kraju, w roku 2014 nastąpił wzrost liczby urodzeń. Wyraźnie wskazuje na to liczba jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka, która wyniosła w 2014 roku 11.066 (wzrost o 4,7% względem 2013 roku), zaś kwota wydatkowana na ww. cel to 11.066 tys. zł. Ta pozytywna tendencja została również uwzględniona w planowaniu środków finansowych na rok 2015 na świadczenia związane z narodzinami i wychowaniem dzieci.

Rekomendacje:

- Realizowanie działań z zakresu polityki prorodzinnej, zarówno na poziomie lokalnym regionalnym oraz ogólnokrajowym np.:
 - karta dużej rodziny,
 - tworzenie żłobków i przedszkoli,
 - angażowanie pracodawców w działania prorodzinne,
 - korzystne regulacje prawne dla zakładających rodziny.
- Wspieranie osób starszych w celu utrzymania aktywności i jak najdłuższego funkcjonowania we własnym środowisku.
- Stosowanie zachęt dla młodych mieszkańców województwa do podejmowania pracy w regionie lub/i zakładania działalności gospodarczej.

b) Rynek pracy

W województwie warmińsko-mazurskim jednym z największych problemów społecznych jest utrzymująca się na wysokim poziomie stopa bezrobocia. W ciągu ostatniego roku stopa bezrobocia zmalała o 2,7 punktów procentowych (17.694 osób), jednakże wskaźnik ten nadal przekracza średnią wartość przyjętą dla Polski utrzymując się na najwyższym poziomie w kraju. Brak zatrudnienia przekłada się na niski poziom zamożności mieszkańców oraz powoduje, iż nie są oni w stanie samodzielnie zaspokoić niezbędnych potrzeb, co ma wpływ na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej zwracają również uwagę na zjawisko „dziedziczenia” bezrobocia, podczas którego dzieci osób bezrobotnych (naśladując wzorce rodziców) również stają się klientami urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej. Ważnym zjawiskiem społecznym jest również ubóstwo osób pracujących. Przyczynami tego zjawiska są m.in. niskie zarobki (najczęściej związane z wykonywaniem pracy na podstawie „umów śmieciowych”), niska mobilność, duży rozmiar rodzin.

Rekomendacje:

- Podejmowanie działań mających na zmniejszenie bezrobocia i podniesienie jakości życia w regionie poprzez zwiększenie liczby osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim m.in.:
 - tworzenie warunków dla pozyskiwania inwestorów i realizowania inwestycji w regionie,
 - tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie mobilności i aktywności osób bezrobotnych,
 - objęcie kompleksowym wsparciem całych rodzin, w których są osoby bezrobotne,
 - powiązanie szkolnictwa i kierunków kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy,
 - promowanie idei kształcenia przez całe życie,
 - wspieranie świadomości i gotowości do przekwalifikowania w sytuacji zmian na rynku pracy,
 - wspieranie samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej (w tym realizacja działań w zakresie ekonomii społecznej),
 - rozwijanie form zatrudnienia subsydiowanego takich jak: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne.

c) Infrastruktura społeczna

W 2014 roku w sprawozdaniu Oceny zasobów pomocy społecznej wykazano funkcjonowanie 31.034 mieszkań komunalnych w zasobach gmin (spadek w stosunku do roku poprzedniego o 1.475 lokali tj. o 4,5%). W większości gmin liczba mieszkań komunalnych zmalała (w 66 gminach łącznie o 1.869), największy spadek w liczbie dostępnych lokali komunalnych wykazało miasto Olsztyn (o 430 lokali) i miasto Elbląg (o 356 lokali). W 21 gminach liczba lokali komunalnych pozostała bez zmian, natomiast w 29 zwiększyła się łącznie o 394 lokale.

Zwiększyła się natomiast liczba mieszkań socjalnych, w stosunku do roku poprzedniego o 158 lokali, jednakże liczba oczekujących na mieszkanie socjalne wzrosła w analogicznym okresie o 210 osób. W 2015 roku planuje się utworzenie 83 nowych lokali w 23 gminach. Prognozuje się, iż liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne ulegnie jedynie niewielkiemu spadkowi i w dalszym ciągu będzie ponad 3.700 osób oczekujących. W 28 gminach w ogóle nie ma mieszkań socjalnych. Pomimo podjętych działań gminy nie są w stanie zaspokoić zapotrzebowania na mieszkania socjalne.

Rekomendacje:

- Należy rozwijać infrastrukturę mieszkaniową tj. zwiększać liczbę mieszkań chronionych i mieszkań socjalnych poprzez:
 - zakup kontenerów mieszkalnych dla osób unikających płacenia czynszu oraz dewastujących zasoby lokalowe gminy,
 - pozyskanie dodatkowych środków finansowych na rozwój infrastruktury mieszkaniowej dzięki udziałowi gmin w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Istotnym problemem większości gmin są **niewystarczające zasoby infrastruktury społecznej w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym**. Szczególnie dotkliwe są deficyty w opiece żłobkowej. Pomimo faktu, że liczba żłobków zwiększa się co roku (37 placówek w 2012 roku, 51 placówek w 2013 roku, 61 placówek w 2014 roku), niewystarczająca jest liczba miejsc w nich oraz fakt, że w większości gmin tego typu jednostki nie funkcjonują w ogóle (89 takich gmin).

Rekomendacje:

- Powstawanie nowych żłobków oraz ich oddziałów, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Wpieranie powstawania przyzakładowych żłobków.
- Rozwój i szeroka promocja instytucji dziennego opiekuna, klubów dziecięcych i in. (również w kontekście tworzenia nowych miejsc pracy).
- Rozbudowa infrastruktury w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne lub wykorzystanie możliwości poszerzenia infrastruktury w ramach środków będących do dyspozycji w Regionalnym Programie Operacyjnym oraz w Programie PO WER.

Systematycznie wzrasta **liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów**. Tylko między 2013, a 2014 rokiem liczba takich miejsc zwiększyła się o 42 (24,7%).

Rekomendacje:

- Rozwijanie infrastruktury ukierunkowanej na aktywizację i integrację seniorów, m.in. w formie klubów i świetlic.
- Upowszechnianie informacji o inicjatywach na rzecz seniorów oraz promowanie aktywności osób starszych zarówno w środowisku pracowników służb społecznych, jak i wśród lokalnej społeczności.
- Ubieganie się przez samorządy o dotację w ramach przyjętego w 2015 roku Programu Rządowego „Senior WIGOR” oraz innych programów i konkursów.

2. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

a) Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W roku oceny OPS-y wydatkowały **ogółem ponad 7 mln zł na zadania związane ze wspieraniem rodziny**. Dla porównania w **2013 roku jednostki wydatkowały ok. 5 mln zł, a w 2012 roku ok. 2 mln zł**. Wsparcie rodzin biologicznych opiera się głównie na pracy asystentów rodziny oraz rodzin wspierających. Pomimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia właśnie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej (o 6,9%) skala tego problemu wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie (liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tego powodu wyniosła 10,9% w 2014 roku).

Rekomendacje:

- W ramach kompleksowego wsparcia rodzin wieloproblemowych, proponuje się podjęcie następujących działań:
 - tworzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci, w tym świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży jak również pracy podwórkowej
 - dalszy rozwój i poprawę dostępności do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
 - realizację programów i projektów integrujących rodziny oraz wzmacniających więzi między poszczególnymi jej członkami,
 - wzmocnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny oraz tworzenie interdyscyplinarnych zespołów mających na celu kompleksowe podejście do wspierania i rozwiązywania problemów w rodzinach dysfunkcyjnych.
 - rozwijanie i wzmacnianie roli asystentów rodziny, jako efektywnej formy pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi lub znajdującymi się w kryzysie.

Rośnie liczba zatrudnionych asystentów rodziny. W 2013 roku 23 gminy nie zatrudniały asystentów rodziny, w 2014 roku asystentów nie zatrudniano już tylko w 7 gminach (w pozostałych 109 gminach zatrudniono łącznie 235 asystentów). Asystenci rodziny objęli wsparciem łącznie 2.283 rodziny.

Rekomendacje:

- Zwiększenie liczby asystentów rodziny, tak aby w każdej gminie zapewniona była możliwość objęcia wsparciem rodzin w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Jest to sposób na zwiększenie efektywności pomocy poprzez pracę w środowisku jak również na obniżenie kosztów związanych z organizacją opieki zastępczej, w tym potencjalnego umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zatrudnianie asystentów rodzin ma również uzasadnienie ekonomiczne, gdyż globalne koszty organizacji ich pracy są niższe niż zapewnienie opieki w ramach pieczy zastępczej.
- Pozyskiwanie środków na zatrudnienie asystenta rodziny poprzez udział gmin w konkursie MPiPS w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W 2014 roku zmniejszyła się zarówno liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych (z 3.531 w 2013 roku do 3.513 w 2014 roku), jak i liczba rodzin zastępczych (z 2.212 rodzin w 2013 roku do 2.161 w 2014 roku). Wzrosła liczba rodzin zawodowych (ze 118 rodzin w 2013 roku do 128 rodzin w 2014 r.) i rodzinnych domów dziecka (z 20 w 2013 r. do 23 w 2014 r.). Zawodowe rodziny zastępcze nadal stanowią bardzo niski odsetek wśród wszystkich typów rodzin zastępczych – niecałe 6%. Ze względu na zbyt małą liczbę rodzin zawodowych piecza zastępcza często sprawowana jest instytucjonalnie. Lepszym rozwiązaniem jest zapewnienie dla dzieci rodzinnej pieczy zastępczej.

Rekomendacje:

- Promowanie zawodowych rodzin zastępczych i zabezpieczanie na ten cel odpowiednich środków finansowych w budżetach powiatów.
- Zwiększanie nakładów na szkolenia dla rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka i kandydatów na rodziny adopcyjne.
- Rozwijanie specjalistycznego poradnictwa dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
- Prowadzenie lokalnie i regionalnie kampanii społecznych informujących i promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.

- Upowszechnianie w systemie pieczy zastępczej rodzin pomocowych (w roku oceny funkcjonowały tylko 23 takie rodziny).
- Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych np. rozwój mieszkalnictwa chronionego, upowszechnienie edukacji ekonomicznej.
- Zatrudnianie i rozwijanie form pracy asystentów rodziny w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej oraz zapobieganie odbieraniu dzieci z rodzin do pieczy zastępczej.

b) Osoby korzystające z pomocy i wsparcia

Głównymi powodami korzystania z pomocy społecznej w roku 2014 były: bezrobocie (46.562 rodzin – spadek w stosunku do roku 2013 o 6%), ubóstwo (42.515 rodzin – spadek w stosunku do roku 2013 o 1,9%), niepełnosprawność (24.178 rodzin – spadek w stosunku do roku 2013 o 6%), długotrwała lub ciężka choroba (21.884 rodzin – wzrost w stosunku do roku 2013 o 1,26%). W prognozach na rok po ocenie udział rodzin, którym udzielona będzie pomoc z ww. powodów wzrośnie.

W roku 2014 zanotowano nieznaczny wzrost liczby osób (o 1%), którym udzielano różnorodnej pomocy i wsparcia w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie. Natomiast liczba osób, którym przyznano świadczenie zmalała o 5,3% (liczba osób w 2013 – 126.479, 2014 r. – 119.714) także liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2014 zmalała o 4,3% (2013 r. – 78.734, 2014 r. – 75.345). W przyszłym roku prognozuje się jednak zwiększenie liczby osób, którym zostanie udzielona pomoc i wsparcie oraz zostaną wypłacone świadczenia.

Rekomendacje:

- Podejmowanie działań utrwalających pozytywne efekty związane ze spadkiem korzystania z pomocy społecznej przez osoby i rodziny np. wspierających samodzielność byłych podopiecznych (działania profilaktyczne).
- Umacnianie i zwiększanie efektywności działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej np. poprzez standaryzacje usług, wzmacnianie i profesjonalizację kadry, stosowanie innowacyjnych rozwiązań i narzędzi wspierających podopiecznych pomocy społecznej.
- Podejmowanie działań przygotowujących do pozyskiwania środków zewnętrznych w nowym okresie programowania np. poprzez udział pracowników jednostek w spotkaniach/szkoleniach poświęconych wdrażaniu RPO WiM oraz Programu PO WER.

Bezrobocie

Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się utrzymującym się stale na wysokim poziomie odsetkiem osób bezrobotnych, w tym również osób, którym nie przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych – najtrudniejsza sytuacja dotyczy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. bezrobotnych do 25 roku życia oraz osób w wieku 50+. Bezrobocie stanowi również dominujący powód udzielania pomocy i wsparcia wśród osób korzystających z pomocy społecznej. W 2014 r. 132.317 osób w rodzinach zostało objętych pomocą z tego powodu, co stanowi 68% spośród świadczeń wypłacanych na podstawie powodów zawartych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Ubóstwo

Uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne skutkują m.in. poszerzaniem się kręgu osób zagrożonych ubóstwem, na które narażone są osoby niepełnosprawne i przewlekle chore, osoby o niskim poziomie wykształcenia, osoby bezrobotne uzależnione, mające problemy ze zdrowiem psychicznym. Ubóstwo jest drugim po bezrobociu najczęściej występującym powodem udzielania wsparcia. W roku 2014 liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z tego tytułu wyniosła 110.549, co stanowiło 57% spośród wypłacanych świadczeń.

Rekomendacje:

- Rozwijanie form zatrudnienia subsydiowanego takich jak: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne.
- Podejmowanie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, w tym w podmiotach ekonomii społecznej w celu aktywizacji osób bezrobotnych i umożliwienia powrotu na rynek pracy.
- Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (m. in. przedsiębiorstw społecznych, KIS, CIS) oraz upowszechnianie przedsiębiorczości społecznej.
- Rozwój specjalistycznego poradnictwa zawodowego.
- Prowadzenie stałej analizy zjawiska bezrobocia wśród absolwentów.
- Promocja działań Ochotniczych Hufców Pracy kierujących wsparcie do młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez organizację edukacji i podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej a powiatowymi urzędami pracy.
- Tworzenie warunków współpracy pomiędzy edukacją a rynkiem pracy.
- Wprowadzanie elastycznych form zatrudnienia oraz powstawanie przedszkoli i żłobków ułatwiających podejmowanie rodzicom pracy zawodowej i godzenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym.
- Realizacja staży zawodowych.
- Dalsza realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
- Opracowywanie i realizowanie programów oraz projektów nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych i zawodowych grup szczególnie narażonych na problem bezrobocia (osoby młode, osoby w wieku 50+, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, osoby niepełnosprawne).
- Podejmowanie działania na rzecz zmiany postaw klientów pomocy społecznej, zwiększania ich aktywności i oraz współuczestnictwa w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowych.
- Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy oraz podejmowania aktywizacji zawodowej, które jednocześnie spowodują, że dochody z pracy będą wyższe niż zasiłek z pomocy społecznej.
- Wykorzystywanie w większym stopniu dostępnych narzędzi pracy socjalnej m.in. upowszechnianie kontraktu socjalnego (jak wynika z OZPS wśród wszystkich osób, którym w 2014 roku przyznano decyzją świadczenie zaledwie 4% podpisało kontrakt socjalny).

Przemoc w rodzinie

Można zaobserwować wyraźny wzrost liczby udzielonych świadczeń z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie. W 2014 roku liczba rodzin, które otrzymywały wsparcie z tego

powodu wzrosła o 12% tj. o 153 rodziny w stosunku do 2013 roku, a o 25% w stosunku to roku 2012 – o 345 rodzin). Prognozuje się w roku następnym utrzymanie się tej tendencji.

Rekomendacje:

- Realizacja działań profilaktycznych służących przeciwdziałaniu przemocy oraz działań wspierających osoby doświadczające przemocy.
- Zwiększanie liczby programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych i ciągle poszerzanie wiedzy oraz zwiększanie kwalifikacji zawodowych.
- Tworzenie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej – jako formy pomocy dla ofiar przemocy.
- Rozszerzenie zakresu pracy o specjalistyczne poradnictwo.
- Tworzenie grup samopomocowych.
- Uruchamianie szkół dla rodziców.
- Organizowanie szkoleń i warsztatów związanych z funkcjonowaniem rodziny i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Osoby starsze

W obliczu starzenia się społeczeństwa i wydłużania długości życia oraz ograniczonych możliwości zapewnienia opieki przez rodzinę, rokrocznie zwiększa się liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej (o 7% w 2014 roku w stosunku do roku 2013, prognoza na 2015 rok – wzrost o 11,5%).

Jednocześnie corocznie wzrastają miesięczne koszty utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej. W związku z tym rosną koszty gmin związane z finansowaniem odpłatności za pobyt podopiecznych w tych placówkach, którzy z dochodów własnych oraz dochodów swych rodzin nie są w stanie pokryć kosztów swego pobytu w DPS. W dokumencie Oceny zasobów pomocy społecznej na 2014 rok w części dotyczącej budżetu wydatki na utrzymanie i prowadzenie domów pomocy społecznej wyniosły **11,09%** – drugie miejsce wśród wszystkich wydatków na politykę społeczną.

Wzrasta liczba osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu wieku. W 2014 roku liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego z sytemu pomocy społecznej wyniosła 831, zaś kwota wydana na te świadczenia to 1.527 tys. zł. W związku z przybywającą liczbą osób pow. 75 roku życia, które będą nabywały prawo do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu wieku, gminy zaplanowały środki finansowe na 5,5% wzrost liczby świadczeń w roku 2015. Potwierdza to stałe powiększanie się liczby osób starszych potrzebujących opieki w naszym województwie, co powinno skłaniać służby pomocy społecznej do wzmocnienia działań pomocowych skierowanych do tej grupy podopiecznych.

Rekomendacje:

- Organizowanie opieki środowiskowej nad osobami starszymi w miejscu zamieszkania poprzez m.in.:
 - zatrudnienie wykwalifikowanych opiekunek,
 - angażowanie pomocy sąsiedzkiej,
 - aktywizowanie środowiska lokalnego.
- Tworzenie w środowiskach lokalnych różnego typu placówek adekwatnych do potrzeb osób starszych (RDP, DDP).
- Stworzenie kompleksowego systemu opieki geriatrycznej.

- Realizowanie różnorodnych form aktywności społecznej, zawodowej, kulturalnej, sportowej osób starszych i innych (np. kluby seniora, Uniwersytety III Wieku).
- Rozwijanie usługi w zakresie rehabilitacji oraz specjalistycznego poradnictwa, skierowanych do osób starszych.
- Tworzenie programów na rzecz osób starszych, związanych z utrzymaniem samodzielności i aktywności, a także z wykorzystaniem ich potencjału życiowego.
- Uruchamianie w regionie za pośrednictwem szkół wyższych specjalności pedagogicznych ukierunkowanych na pracę z osobami dorosłymi oraz starszymi, zaś poprzez studia podyplomowe – ukierunkowanie umiejętności i kompetencji osób pracujących w zawodach medycznych i okołomedycznych na pracę z osobami starszymi.

3. INFRASTRUKTURA POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Liczba środowiskowych domów samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie ulega w województwie stałemu zwiększeniu. Praktycznie każdego roku uruchamiana jest nowa placówka tego typu (w 2014 roku funkcjonowały 63 środowiskowe domy samopomocy). W przyszłym roku planuje się utworzenie kolejnych ŚDS.

Rekomendacje:

- Wskazane jest zwiększenie liczby ŚDS, szczególnie na terenach tych powiatów, gdzie występują w niewystarczającej liczbie.
- Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zwiększenie liczby klubów samopomocy oraz utworzenie dodatkowych miejsc w środowiskowych domach samopomocy, szczególnie całodobowego pobytu, np. poprzez zlecenie tych zadań w drodze otwartych konkurów ofert organizacjom pozarządowym.

W województwie funkcjonuje od lat podobna liczba DDP (w 2014 roku – 20), skupionych w większych ośrodkach miejskich. Można przypuszczać, że w związku ze starzejącym się społeczeństwem zapotrzebowanie na ten rodzaj wsparcia będzie rosło.

Rekomendacje:

- Bieżące monitorowanie zapotrzebowania na powstawanie i funkcjonowanie DDP.
- Zwiększenie wysokości środków finansowych w gminnych budżetach na powstawanie dziennych domów pomocy społecznej.
- Rozbudowa systemu opieki środowiskowej skierowanej do osób starszych i ich rodzin w celu podwyższenia komfortu życia oraz przedłużenia możliwości przebywania dłużej w ich środowisku (większa efektywność tego typu wsparcia oraz obniżenie kosztów, które wiązałyby się z umieszczaniem seniorów w placówkach całodobowych).
- Ubieganie się przez samorządy o dotacje w ramach przyjętego w 2015 roku Programu Rządowego „Senior WIGOR” (w roku 2015 w ramach ww. Programu zabezpieczono w budżecie państwa 20 mln złotych na pilotażowe wdrożenie tj. utworzenie i prowadzenie ok. 100 dziennych domów seniora w kraju).

Alternatywną formą wsparcia skierowaną do osób, które wymagają częściowego wsparcia jest tworzenie mieszkań chronionych, dla osób, które są na tyle samodzielne, by funkcjonować przy umiarkowanym wsparciu. W 2014 roku funkcjonowało 46 mieszkań chronionych znajdujących się na terenie gmin, w których zamieszkiwało 131 osób. W kolejnych latach 12 gmin i jeden powiat planuje uruchomienie nowych mieszkań chronionych.

Rekomendacje:

- Dalszy rozwój mieszkań chronionych w województwie dla różnych grup odbiorców (w szczególności dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, osób niepełnosprawnych i osób starszych) oraz zabezpieczenie zwiększonych środków finansowych na ich utrzymanie i prowadzenie.

W województwie funkcjonuje 7 zakładów aktywności zawodowej. Jest to jedna z form aktywizowania osób z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności.

Rekomendacje:

- Wspieranie rozwoju ZAZ-ów w województwie sprzyjałoby aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, które mogłyby zyskać szansę na powrót na otwarty rynek pracy.
- Obejmowanie wsparciem osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ-ach chcących podjąć zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2014 roku 11 ośrodków pomocy społecznej (9%) nie zatrudniało wymaganej ustawowo liczby pracowników socjalnych (liczonej proporcjonalnie do liczby mieszkańców gminy w stosunku: jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców gminy). Ponadto w 4 ośrodkach zatrudnionych było mniej niż 3 pracowników socjalnych. Zaznaczyć należy, że w wielu gminach standard zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznych jest spełniony dzięki realizacji projektów systemowych współfinansowanych ze środków EFS, które zakończyły się w 2014 roku.

W 2014 roku liczba koordynatorów pieczy zastępczej w stosunku do 2013 roku wzrosła o 39%, w latach kolejnych prognozuje się dalsze zwiększenie liczby koordynatorów (o 58%).

W latach kolejnych konieczne będzie również zatrudnienie dodatkowych pracowników w powiatowych centrach pomocy rodzinie, głównie koordynatorów pieczy zastępczej, zwłaszcza że obowiązek taki od 1 stycznia 2015 roku nakłada na powiat ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rekomendacje:

- Zwiększenie środków przez samorzady lokalne na sfinansowanie i zwiększenie zatrudnienia pracowników w celu spełnienia przez jednostki zapisów ustawowych co do liczby pracowników socjalnych (gminy) oraz zatrudnionych koordynatorów pieczy zastępczej (powiaty).

Dotychczasowe zatrudnienie specjalistycznej kadry jednostek pomocy społecznej (m.in. prawnicy, pedagodzy, doradcy zawodowi, psychologowie, asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej) jest niewystarczające w stosunku do potrzeb i zwiększania zakresu zadań pracowników. Ponadto osoby te często są zatrudnione na część etatu lub na podstawie umowy zlecenia, co ogranicza ich dostępność i nie daje gwarancji długotrwałej oraz efektywnej współpracy.

Rekomendacje:

- Zwiększanie zatrudnienia specjalistycznej kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, szczególnie: prawników, psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, mediatorów, asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

- Kształcenie i doszkalanie kadry w oparciu o zgłaszane potrzeby, a także poprzez profesjonalizację i standaryzację pracy socjalnej poprzez dostosowanie oferty usług do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych.
- Upowszechnianie praktyk i staży zawodowych w administracji samorządowej.

W 2014 roku z formy zatrudniania w ramach stażu zawodowego wspierającego kadrowo jednostki pomocy społecznej skorzystało 76,72% podmiotów, zaś z form zatrudnienia subsydiowanego skorzystało 52,59% jednostek organizacyjnych pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego.

Rekomendacje:

- Kontynuacja i zwiększanie zatrudnienia w ramach realizacji staży zawodowych, które z jednej strony są ważnym elementem wspomagania kadry i odciążenie pracowników od prac administracyjno-biurowych (bez podnoszenia kosztów zatrudnienia pracownika w ramach stosunku pracy), a z drugiej strony pozwalają na nabywanie przez młode osoby bezrobotne umiejętności praktycznych do wykonywania zawodu.
- Kontynuacja realizacji zatrudniania subsydiowanego na wykonywanie m.in. prac administracyjnych wspierających pracę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także stwarzających możliwość aktywizacji zawodowej i zdobywania doświadczenia podnoszącego kompetencje i umiejętności zawodowe osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

4. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Ponad 96% jednostek organizacyjnych pomocy społecznej tj. 130 podmiotów (ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie) realizowało własne projekty systemowe. Jest to jeden z lepszych wyników udziału OPS i PCPR w projektach systemowych realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013 w skali całego kraju. Z danych będących w zasobach ROPS wynika, że w latach 2007-2014 w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VII udział wzięło łącznie 61.658 osób (według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku).

Ponadto można zaobserwować wzrost aktywności samorządów gminnych i powiatowych z województwa warmińsko-mazurskiego w realizacji projektów konkursowych ogłaszanych przez MPiPS – odpowiednio w latach 2012, 2013, 2014 zrealizowano 108, 123, 137 projektów w ramach ww. konkursów. Prognoza na rok 2015 wskazuje na utrzymanie się wzrostowej tendencji udziału jednostek z terenu województwa w tego typu konkursach – szacuje się, że liczba planowanych do złożenia wniosków konkursowych wyniesie 138.

Rekomendacja:

- Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację celów oraz zadań z zakresu pomocy i integracji społecznej w nowym okresie programowania 2014-2020.
- Promowanie wymiany doświadczeń pomiędzy samorządami województwa warmińsko-mazurskiego oraz „dobrych praktyk” w zakresie realizacji programów i projektów w obszarze polityki społecznej.
- Zwiększenie aktywności samorządów lokalnych w zakresie realizacji programów osłonowych.

5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Najczęściej stosowaną formą współpracy samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi jest zlecenie zadań w trybie określonym przez ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – korzysta z niej corocznie ok. 47% jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim.

Najniższy odsetek samorządów współpracuje z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecenie specjalistycznych usług opiekuńczych i zlecenia w trybie zamówień publicznych – jest to odpowiednio 2% i 10% samorządów.

W roku 2015 nie planuje się znaczącego zwiększenia współpracy z organizacjami pozarządowymi, a raczej jej niewielki spadek, dotyczy to głównie wartości przekazywanych dotacji. Liczba organizacji pozarządowych, którym zostaną zlecone zadania pozostanie na zbliżonym poziomie.

Rekomendacja:

- Podejmowanie działań w partnerstwie lokalnym i dążenie do zwiększania liczby umów na realizację zadań w obszarze pomocy społecznej zleczanych organizacjom pozarządowych.
- Promowanie wśród samorządów terytorialnych współpracy z III sektorem np. poprzez organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi, mających na celu wypracowanie płaszczyzny stałej współpracy.
- Zachęcanie organizacji pozarządowych do inicjowania współpracy z samorządami lokalnymi (tzw. „inicjatywy oddolne”).
- Pobudzanie aktywności społecznej i obywatelskiej, szczególnie w gminach wiejskich, w których brakuje podmiotów trzeciego sektora.

Na przestrzeni lat 2012-2015 widoczny jest niewielki, ale systematyczny wzrost liczby samorządów, które podmiotom trzeciego sektora zlecały i będą zlecać prowadzenie placówek pomocy społecznej i wsparcia, tj. od 27 samorządów w 2012 roku do 32 w roku 2015.

Rekomendacja:

- Promowanie działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych poprzez zlecenie przez samorządy zadań w tym obszarze oraz dofinansowanie i organizowanie działań zmierzających do profesjonalizacji i specjalizacji organizacji w tym zakresie.

Spis map, tabel i wykresów

Spis map:

Mapa nr 1. Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.....	8
Mapa nr 2. Liczba mieszkań socjalnych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.	11
Mapa nr 3. Liczba przedszkoli w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku. 13	
Mapa nr 4. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na 1000 mieszkańców w gminach i miastach na prawach powiatu w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r. (Wskaźnik: liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie / liczba mieszkańców gminy x 1000).....	17
Mapa nr 5. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 r.....	22
Mapa nr 6. Domy pomocy społecznej funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.	41
Mapa nr 7. Środowiskowe domy samopomocy funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.	43
Mapa nr 8. Dienne domy pomocy funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.	44
Mapa nr 9. Instytucje świadczące usługi na rzecz osób bezdomnych w województwie warmińsko-mazurskim – stan na dzień 31 grudnia 2014 r.	45
Mapa nr 10. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r.	46
Mapa nr 11. Wybrane podmioty ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim – stan na dzień 31 grudnia 2014 r.	48
Mapa nr 12. Realizacja ustawowego wymogu zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy (w stosunku 1 pracownik socjalny na 2.000 mieszkańców gminy) w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku.....	59
Mapa nr 13. Liczba organizacji pozarządowych, którym samorządy gminne województwa warmińsko-mazurskiego zleciły zadania w trybie działalności pożytku publicznego w 2014 r.	76
Mapa nr 14. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym* w 2014 r.	83

Spis tabel:

Tabela nr 1. Udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2013-2014.....	9
Tabela nr 2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31 XII).....	14
Tabela nr 3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym)...	26
Tabela nr 4. Gmina – zadania OPS oraz MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym).....	29
Tabela nr 5. Powiat – zadania PCPR oraz MOPR (w całym okresie sprawozdawczym).....	31
Tabela nr 6. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.	39
Tabela nr 7. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.	49
Tabela nr 8. Inne instytucje pomocy i wsparcia.....	56
Tabela nr 9. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (w osobach, stan na 31 grudnia).	60

Tabela nr 10. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej (w osobach, w ciągu danego roku).	61
Tabela nr 11. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej (w osobach, w ciągu danego roku).	61
Tabela nr 12. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone) w zł.	68
Tabela nr 13. Informacja nt. podmiotów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały dofinansowanie w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w roku 2014.....	74
Tabela nr 14. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym).	79
Tabela nr 15. Wskaźnik wykształcenia kadry kierowniczej.....	80
Tabela nr 16. Wskaźnik profesjonalizacji kadry kierowniczej.....	80
Tabela nr 17. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych.....	80
Tabela nr 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej – gmina i miasto na prawach powiatu.....	81
Tabela nr 19. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy – gmina i miasto na prawach powiatu.	81
Tabela nr 20. Wskaźnik pomocy pieniężnej.....	81
Tabela nr 21. Wskaźnik pomocy niepieniężnej.....	82
Tabela nr 22. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy.....	82
Tabela nr 23. Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych – gmina i miasto na prawach powiatu	82
Tabela nr 24. Wskaźnik kontraktu socjalnego.....	83
Tabela nr 25. Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej – gmina i miasto na prawach powiatu.	84
Tabela nr 26. Wskaźnik odmów – gmina i miasto na prawach powiatu.	84
Tabela nr 27. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały)...	85
Tabela nr 28. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – gmina.	88
Tabela nr 29. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – miasto na prawach powiatu.	90
Tabela nr 30. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) – powiat.....	92
Tabela nr 31. Liczba przysposobionych dzieci w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r. w podziale na wiek, płeć oraz miejsce pobytu przed przysposobieniem.	97
Tabela nr 32. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (w całym okresie sprawozdawczym).....	127

Spis wykresów:

Wykres nr 1. Udział procentowy wybranych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2014.	10
Wykres nr 2. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w 2012, 2013 i 2014 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody* wraz z prognozą na 2015 rok.	19
Wykres nr 3. Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2012, 2013 i 2014 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody* wraz z prognozą na 2015 rok.....	20
Wykres nr 4. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w latach 2012, 2013 i 2014 wraz z prognozą na 2015 rok.....	23

Wykres nr 5. Wydatki poniesione i planowane do poniesienia na zadania z zakresu polityki społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2016 (suma działów: 851, 852, 853, 854) w zł.	62
Wykres nr 6. Struktura wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – gminy.	63
Wykres nr 7. Struktura wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – powiaty.....	65
Wykres nr 8. Struktura najważniejszych wydatków na politykę społeczną w 2014 roku – miasta na prawach powiatu.	67

Załączniki

Załącznik nr 1.

Tabela nr 32. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (w całym okresie sprawozdawczym).

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE z EFS					
Liczba projektów	1	154	142	159	48
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	6 536	5 440	5 796	1 512
Łączna kwota środków EFS	3	48 984 102	26 480 799	34 176 022	7 560 290
W tym:					
GOPS Łukta „Aktywna Rodzina – Aktywna Gmina”{	4	15	13	13	0
„Przez trudności do celu” GOPS Prostki	5	25	22	22	0
"Aktywizacja szansą na lepsze jutro" – Gmina Świętajno	6	20	19	19	0
„Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna bezrobotnych osób niepełnosprawnych w Powiecie Ełckim”	7	27	0	0	0
„Aktywni po latach” w gminie Barczewo	8	94	40	40	0
"Centrum Aktywności – szansą dla ciebie" – Gmina Świętajno	9	0	0	15	15
„Dać drugą szansę”	10	20	18	14	14
„KIS – kasuj bierność” w Gminie Hława	11	18	18	0	0
„Krok w przyszłość”	12	64	0	0	0
„MKIS – Twoją szansą” – Gmina Świętajno	13	57	57	0	0
„Mam szansę być aktywnym” – projekt realizowany przez GOPS w Baniach Mazurskich	14	13	10	10	0
„Model Lokalnej Współpracy – Kompleksowy formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym” w Gminie Hława	15	0	0	42	0
„Model Lokalnej Współpracy”	16	0	0	42	0
„Moja motywacją jest moja przyszłość” powiat szczycieński	17	21	32	27	0
„Młodzieżowy klub integracji społecznej” – Gmina Grodziczno	18	18	0	0	0
„Nowa praca – nowa rola”	19	45	0	0	0
„Od aktywnej integracji do samorealizacji” Gmina Milejewo	20	13	11	13	0
„Odkryjemy przeszłość dla przyszłości” realizowanym przez Gminę Ełk	21	15	0	0	0
„Pomosty – Budowanie kapitału społecznego młodzieży ze środowisk	22	0	0	12	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
wiejskich Warmii i Mazur” w Gminie Iława				
„Pomosty” – projekt innowacyjny Gmina Świętajno	23	0	12	0
„Praca socjalna formą przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez aktywna integrację osób bezrobotnych i ich rodzin – Gmina Grodziczno	24	18	20	19
„Profilaktyka zachowań ryzykownych – uzależnienia, przemoc w rodzinie” w Gminie Iława	25	0	0	12
„Program aktywnej integracji w Gminie Wieliczki” realizowany przez Gminę Wieliczki	26	14	22	22
"Razem Można Więcej"	27	16	0	0
„Rozwój oferty edukacyjnej punktów przedszkolnych w gminie Górowo Iławeckie"	28	60	50	0
„Schematom STOP” wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż PCPR Mrągowo	29	0	0	59
„Standardy w Pomocy”	30	42	104	0
„Twoja szansa – krok drugi” Gmina Świętajno	31	0	0	25
„Twoja szansa” PCPR Giżycko	32	15	0	0
„Twój fach Twoja szansa” w Gminie Iława	33	0	18	18
„Wsparcie środowisk osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich i małomiasteczkowych” w Gminie Iława	34	0	12	12
"Z myślą o przyszłości" realizowany przez Gminę Wieliczki	35	0	0	7
„Zmiana może zacząć się od Ciebie” w Gminie Iława	36	0	12	0
„Zmienić siebie”	37	44	49	59
„Zwrot ku aktywności” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	38	48	31	32
„Żyj aktywnie w Krainie Druglina” realizowanym przez Gminę Elk	39	15	0	0
1. Projekt systemowy „Przez wiedzę do sukcesu – aktywizacja społeczności lokalnej w Gminie Świętajno” – liczba osób	40	20	39	39
50 plus – to dopiero koniec początku	41	0	34	37

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
realizowany przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach					
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych w gminie Gronowo Elbląskie	42	20	20	10	0
Aktywizacja zawodowa i społeczna w gminie Lelkowo – projekt systemowy	43	13	7	7	0
Aktywna integracja społeczna skutecznym sposobem rozwiązywania problemów społecznych w gminie Górowo Iławeckie	44	53	55	32	0
Aktywność Twoją szansą na lepsze jutro	45	1	1	1	0
Czas na młodych realizowany przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach	46	0	15	15	15
Damy Radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach	47	0	0	0	0
Gmina Janowiec Kościelny – projekt systemowy „Inicjatywa na rzecz integracji w gminie Janowiec Kościelny” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym	48	11	10	10	10
Gmina Kalinowo Projekt systemowy „Aktywność moją szansą”	49	160 192	179 684	199 493	0
Gmina Lubomino „Osiągnijmy Cel Razem” Poddziałanie 7.1.1	50	19	14	16	0
Gmina Morąg – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	51	0	0	0	1
Gmina Morąg – Aktywność szansą na lepsze jutro	52	1	1	1	0
Gmina Ostróda 2012 r. do 2014 r.	53	67	67	67	30
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie – realizacja w okresie od 2009 roku do 2014 roku projektu systemowego pod nazwą Aktywność i Integracja szansą na przyszłość – w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego	54	34	28	27	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie – realizacja w partnerstwie z organizacją pozarządową, projektu konkursowego Centrum Aktywności Szansą dla Ciebie w ramach Programu	55	0	0	25	25

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.					
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów w gminie Górowo Iławeckie	56	92	0	0	0
Integracja Społeczna Szansą Na Lepsze Jutro realizowany przez Gminę Kowale Oleckie	57	32	15	15	0
Klub Integracji Społecznej „Aktywni razem II edycja” realizowanym przez Gminę Elk	58	26	0	0	0
Klub Integracji Społecznej w Gminie Iłowo-Osada	59	34	12	23	0
Klub Integracji Społecznej – Edukacja Kultura Integracja	60	14	14	0	0
MOPS – Projekt systemowy POKL „Od wykluczenia do usamodzielnienia”	61	325	320	313	0
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Korszach realizował projekt systemowy „Daj sobie szansę, zacznij od nowa” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej	62	54	44	44	0
Miejsko-Gminny Klub Integracji Społecznej w Ostródzie	63	39	10	0	0
Modernizacja oddziałów przedszkolnych w gminie Górowo Iławeckie	64	0	0	0	0
Od bezdomności do samodzielności- asystowanie osobie bezdomnej w reintegracji społecznej i zawodowej	65	0	0	0	0
PAL – Program Aktywności Lokalnej	66	1	0	0	0
POKL VII.7.1.1 „Postaw na aktywność”	67	31	28	0	0
POKL, Poddziałanie 7.1.2, Projekt systemowy realizowany przez PCPR Braniewo pn. Wszyscy mamy równe szanse – aktywizacja osób wykluczonych	68	18	15	21	0
Program aktywizacji społeczno-zawodowej bezrobotnych w gminie Frombork	69	14	13	23	0
Piska Akademia Aktywności	70	1	1	1	0
Pozyskanie funduszy na funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej w zależności od ogłaszanych konkursów	71	0	0	0	34
Program Aktywnej Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym w Gminie Kurzętnik	72	26	25	24	20

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Program Rewitalizacji Społecznej „Przystanek BezTroski”	73	0	0	154	0
Program aktywizacji społeczno-zawodowej bezrobotnych w gminie Miłakowo	74	1	1	1	0
Program aktywizacji społeczno-zawodowej w Gminie Świątki	75	20	16	24	0
Program konkursowy Start w samodzielność	76	0	65	65	0
Program systemowy Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna bezrobotnych osób niepełnosprawnych w Powiecie Ełckim	77	0	60	60	0
Projekt systemowy „Otwarta droga – aktywna integracja” 7.1.1, realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	78	0	1	1	0
Projekt "Aktywny start – szansą na lepsze jutro" VII/7.1/7.1.1 realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszychach	79	48	40	0	0
Projekt "CAS LARGO" partnerstwo z PCPR w Gnieźnie	80	0	0	0	0
Projekt „Daleko od szosy” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Giżycku	81	47 793	0	0	0
Projekt „MKIS - szansą na lepsze jutro”	82	0	15	15	15
Projekt „Pilotaż model lokalnej współpracy”. Gmina Lubawa	83	0	0	98 251	0
Projekt „Z myślą o przyszłości” w Gminie Olecko	84	0	0	10	0
Projekt „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z Powiatu Iławskiego”	85	38	44	34	0
Projekt „Nadzieja na lepsze jutro”	86	126 412	127 100	141 953	0
Projekt „Nowe szanse, lepsze jutro” realizowany przez GOPS w Janowie od 2008 do 2014 roku.	87	10	8	7	0
Projekt Aktywne Szczytno realizowany przez MOPS Szczytno	88	1	1	1	0
Projekt Kompleksowe formy reintegracji zawodowej i społecznej w środowisku lokalnym	89	0	0	30	0
Projekt Systemowy „Obudzić aktywność” Gmina Braniewo	90	35	22	33	0
Projekt Systemowy „Szansa na lepszą przyszłość”	91	19	12	20	0
Projekt Systemowy „Szansa na przyszłość”	92	15	8	14	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
– aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem realizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy					
Projekt Systemowy „Twoja Szansa” w ramach POKL działanie 7.1 poddziałanie 7.1.1	93	20	18	0	0
Projekt Systemowy „W stronę aktywnej integracji” Gmina Ruciane-Nida	94	22	20	20	0
Projekt Systemowy Wzrost integracji społecznej oraz wzrost skuteczności pomocy społecznej w gminie Barciany"	95	33	27	44	30
Projekt konkursowe POKL Poddziałanie 7.2.1 "MKIS – inkubatorem aktywności społecznej i zawodowej", realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	96	48 756	0	0	0
Projekt konkursowe POKL Poddziałanie 7.2.1, „Aktywni młodzi z perspektywami na przyszłość", realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	97	0	55 176	217 155	175 898
Projekt konkursowy „Niepełnosprawni, Niepowtarzalni – w poszukiwaniu indywidualnych predyspozycji” w Powiecie Ostródzkim	98	29	78	78	0
Projekt konkursowy „Wsparcie do kwadratu – praktyczna nauka do zawodu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” w Powiecie ostródzkim	99	30	0	0	0
Projekt konkursowy Inkubatory Ekonomii Społecznej – miasto Olsztyn	100	0	120	80	0
Projekt konkursowy Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie	101	0	345	233	440
Projekt konkursowy Praca zamiast zasiłku – miasto Olsztyn	102	544	0	0	0
Projekt konkursowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Dobry start dla najmłodszych” realizowany przez Gminę Płońnica	103	146	0	0	0
Projekt konkursowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Na dobry początek” realizowany przez Gminę Płońnica	104	0	109	110	72
Projekt konkursowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Przyszłość w Twoich rękach” realizowany przez Gminę Płońnica	105	215	215	0	0
Projekt konkursowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Wykwalifikowani strażacy – bezpieczni mieszkańcy” realizowany przez OSP w Niechłoninie, gmina Płońnica	106	15	15	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Projekt konkursowy Trzy kroki – miasto Olsztyn	107	15	15	15	0
Projekt konkursowy pt. „Aktywni, kreatywni razem „ realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2013-2014	108	0	15	15	0
Projekt konkursowy Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej. Stowarzyszenie NORA – Miasto Bartoszyce	109	80	0	0	0
Projekt partnerski „Ełckie Centrum Aktywizacji i Streetworkingu” PO KL 7.2.1	110	0	0	30	30
Projekt pn. „Rewitalizacja Społeczna” realizowany w ramach Działania 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej, Priorytetu I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	111	0	0	377	0
Projekt realizowany przez Urząd Gminy Janowo w 2014 roku: „Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w gminie Janowo miejscem wyrównywania szans edukacyjnych”	112	0	0	40	0
Projekt systemowy „Aktywizacja Twoją Szansą” realizowany przez GOPS w Jedwabnie	113	14	11	11	0
Projekt systemowy „Aktywizacja szansą rozwoju” realizowany przez miasto Braniewo	114	56	0	0	0
Projekt systemowy „Aktywna integracja szansą na lepsze jutro” w Gminie Iława	115	55	29	26	0
Projekt systemowy „Aktywna rodzina”. Gmina Lubawa	116	143 881	170 631	201 699	0
Projekt systemowy „Aktywność- szansą na przyszłość” Gmina Dobre Miasto	117	61	39	37	0
Projekt systemowy „Czas na aktywność w Gminie Godkowo” realizowany przez Gminę Godkowo	118	14	12	12	0
Projekt systemowy „Integracja i aktywność zapewni dobrą przyszłość”/Gmina Dąbrówno	119	18	15	15	0
Projekt systemowy „Nowy Horyzont” – miasto Olsztyn	120	425	476	363	0
Projekt systemowy „Od bierności do aktywności” realizowany przez gminę Dźwierzuty –liczba osób objętych programem	121	22	17	16	0
Projekt systemowy „Powiat olsztyński aktywizuje”	122	63	49	67	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Projekt systemowy „Praca nie męka przyszłość w Twoich rękach”, prowadzony przez Gminę Rychliki	123	19	29	29	0
Projekt systemowy „Program aktywizacji społeczno-zawodowej” w Gminie Działdowo	124	46	46	50	0
Projekt systemowy „Uwierz w siebie – aktywizacja społeczno-zawodowa podopiecznych jednostek pomocy społecznej”	125	25	23	14	0
Projekt systemowy „Uwierz w siebie” realizowanym przez Gminę Ełk	126	35	0	0	0
Projekt systemowy „Wyrównywanie szans w dostępie do zatrudnienia” realizowany przez MOPS w Biskupcu	127	56	52	47	0
Projekt systemowy „Zacznij od nowa – aktywna integracja sposobem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Gołdapi”	128	31	30	30	30
Projekt systemowy „Zrealizuj siebie - aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców gminy Stawiguda”	129	84 479	104 511	104 041	400 000
Projekt systemowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania dzieci w szkołach podstawowych w gminie Płońnica” realizowany przez Gminę Płońnica	130	98	72	0	0
Projekt systemowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Uwierz w siebie – aktywizacja społeczno-zawodowa podopiecznych jednostek pomocy społecznej” realizowany w partnerstwie przez GOPS w Płońnicy, GOPS w Rybnie, GOPS w Iłowie-Osadzie (lider projektu), GOPS w Kozłowie.	131	30	31	16	0
Projekt systemowy CRZL „Schematom stop! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż” – miasto Olsztyn	132	0	0	60	55
Projekt systemowy POKL „Masz okazję – pomóż sobie” Miasto Iława	133	257 611	292 908	622 503	0
Projekt systemowy POKL Poddziałanie 7.1.1 „Postaw na siebie – wybierz aktywność” realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	134	150 285	234 345	255 233	0
Projekt systemowy POKL na lata 2007-2014 Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”, poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez	135	23	19	19	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
ośrodki pomocy społecznej". Tytuł projektu „INTEGRACJA, AKTYWIZACJA, PRACA”					
Projekt systemowy „Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie aktywnie integruje" w Powiecie Ostródzkim	136	49	24	43	0
Projekt systemowy Priorytet VII/7.1/7.1.1 Program Operacyjny Kapitał Ludzki Gmina Budry	137	0	12	12	0
Projekt systemowy Twoja szansa aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.	138	88	0	0	0
Projekt systemowy Twoja szansa realizowany przez Gminę Gietrzwałd	139	19	0	0	0
Projekt systemowy gminy Grunwald "Integracja społeczno-zawodowa drogą do lepszego jutra”	140	33	39	61	30
Projekt systemowy pn. Uwierz w siebie – aktywizacja społeczno-zawodowa w Gminie Howo-Osada	141	119	69	32	0
Projekt systemowy pod nazwą: „Szansa na lepszą przyszłość” – Powiat Olecki	142	15	7	15	0
Projekt systemowy pt. „Lepsze jutro” realizowany przez MOPS Zalewo od 2008r., dofinansowanie z POKL	143	30	25	24	0
Projekt systemowy pt. „Otwieramy Drzwi w Przyszłość” realizowany przez gminę Orneta	144	259 823	312 923	323 097	0
Projekt systemowy pt. „Można żyć inaczej” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małdytach w latach 2008-2014	145	12	11	11	0
Projekt systemowy pt.: „Aktywna rodzina w Gminie Orla”	146	0	0	0	0
Projekt systemowy pt.: Czas Aktywności Społecznej – Lokalny Program Pomocy Społecznej MOPS w Mrągowie skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowany przez Gminę Miasto Mrągowo	147	72	74	59	0
Projekt systemowy pt.: „Jutro idę do pracy!” PO KL 7.1.1 Gmina Miasto Elk/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku	148	107	93	104	0
Projekt systemowy pt.: „Ten czas zmienia nas”	149	21	17	19	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Projekt systemowy pt.: Społeczno-zawodowa aktywna integracja bezrobotnych z terenu miasta Giżycka	150	80 834	47 793	0	0
Projekt systemowy pt. „Program aktywizacji społecznej i zawodowej bezrobotnych z Gminy Wilczęta”. Realizowany Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach	151	16	14	14	0
Projekt systemowy realizowany przez Gminę Dywity.	152	15	13	15	0
Projekt systemowy realizowany przez Gminę Jeziorany	153	19	18	17	0
Projekt systemowy w ramach POKL „Aktywniej w życiu” – gmina Młynary	154	15	14	13	0
Projekt systemowy ze środków EFS „Czas na aktywność” realizowany w gminie Pozezdrze.	155				
Projekt systemowy Aktywizacja zawodowa i społeczna Gminy Mrągowo"	156	23	21	21	0
Projekt systemowy: Szansa na Twój sukces w PCPR w Bartoszycach	157	22	16	22	0
Projekty Systemowe	158	75	23	14	20
Równe Szanse realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach	159	23	13	26	0
„Teraz MY Młodzi” – aktywizacja zawodowa i społeczna młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w Gminie Kurzętnik	160	20	20	0	0
Wsparcie na starcie program aktywizacji podopiecznych MOPS Ostróda	161	103	100	117	0
Współpraca przy realizacji projektu „Inwestuj w siebie – reintegracja zawodowa i społeczna” Federacja Organizacji Socjalnych; współpraca realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	162	1	0	0	0
Kwota Środków	163	101 530	114 965	116 147	0
Pilotaż Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w ramach projektu systemowego „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym”	164	0	0	12	0
Projekt „Droga do samodzielności w Powiecie Piskim”	165	87 319	83 780	121 521	121 521
Projekt konkursowy „Rozwój, zmiana, sukces”	166	30	0	0	0
Projekt konkursowy „Z myślą o	167	0	0	7	7

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
przyszłości"					
Projekt konkursowy realizowany przez PCPR Aktywność się opłaca dziś szkolenie jutro praca	168	35	0	0	0
Projekt systemowy „Powrót do pracy”	169	15	17	25	
Projekt systemowy „Aktywność i integracja szansą na lepsze jutro” PCPR Mrągowo	170	16	9	15	0
Projekt systemowy „Małymi krokami do celu” realizowany przez gminę Bisztynek	171	1	0	0	0
Projekt systemowy realizowany przez Gminę Kętrzyn	172	54	68	74	0
Projekt systemowy realizowany przez PCPR Razem ku samodzielności	173	20	20	35	0
Świetlica Środowiskowa „Młodzieżowa Alternatywa”	174	30	0	0	0
„Wspólnie kreujemy gminną politykę społeczną” w Gminie Iława	175	0	0	100	0
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS					
Liczba konkursów	176	108	123	137	138
Ogółem liczba osób objętych projektami	177	2 851	2 854	3 302	3 134
W tym					
"60+ Nadal Sprawni i Aktywni" Miasto Bartoszyce.	178	20	0	0	0
„Asystent Rodziny” w gminie Barczewo	179	4	0	4	5
„Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”	180	2	2	2	1
„Gminne Programy Aktywizacji Społeczno-Zawodowej Na Rzecz Budownictwa Socjalnego”	181	15	15	15	15
„Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego” realizowany w latach 2012 - 2013 w gminie Pozezdrze.	182				
„Nowa rodzina” Powiat Szczycieński	183	15	0	0	0
„Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”	184	2	2	1	1
„Program Wspierający Powrót Osób Bezdomnych Do Społeczności”	185	0	9	0	0
„Program asystent rodziny” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małdytach w 2013 roku	186	0	2	0	0
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	187	1	2	4	4
„Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na rok 2014 – Nidzica	188	1	1	1	2

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” w Gminie Jonkowo	189	2	2	2	2
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2014 r.” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małdytach	190	0	0	2	0
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013” realizowany przez Gminę Miasto Mrągowo	191	0	2	0	0
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” w Gołdapi	192	1	1	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” Miasto Bartoszyce	193	0	1	2	3
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” realizowany przez GOPS w Baniach Mazurskich	194	0	1	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” Gmina Braniewo	195	0	1	2	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” realizowany przez GOPS w Kozłowie	196	0	1	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” realizowany przez Gminę Miasto Mrągowo	197	0	0	3	0
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” realizowany w Gminie Barciany	198	0	0	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” w Gminie Olecko	199	0	0	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”	200	0	1	1	1
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015” wniosek złożony przez Gminę Miasto Mrągowo (oczekujemy na rozstrzygnięcie konkursu)	201	0	0	0	2
„Program asystent rodziny” realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małdytach w 2012 roku	202	2	0	0	0
Razem łącznie – aktywne warsztaty plastyczne dla seniorów i młodzieży. Miasto Bartoszyce.	203	30	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
„Resortowy Program wspierania Rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012” realizowany przez Gminę Miasto Mrągowo	204	2	0	0	0
„Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” w Nidzicy	205	0	7	47	47
„Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego”	206	23	0	0	0
„Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Edycja 2014 – Pozytywna rodzina” realizowany przez Gminę Gietrzwałd	207	0	0	36	0
„Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” w Powiecie Piskim	208	0	0	14	14
Asystent Rodziny w Gminie Iława	209	2	2	2	2
Asystent Rodziny	210	0	0	1	1
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Realizował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej	211	2	2	2	2
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – Gmina Świętajno	212	0	0	1	1
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2012-2014 w Gminie Kurzętnik	213	1	1	2	2
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 realizowany w Gminie Węgorzewo	214	2	2	2	2
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – asystent rodziny	215	0	0	88	0
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014	216	47	42	47	84
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015 – asystent rodziny	217	0	0	0	88
Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej realizowany w Gminie Lelkowo	218	1	2	1	1
Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	219	0	1	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Asystent rodziny realizowany przez Gminę Jeziorany – liczba zatrudnionych asystentów	220	2	2	1	1
Asystent rodziny w Gminie Dubeninki	221	0	1	1	1
Asystent rodziny w Gminie Iłowo-Osada	222			2	2
Dofinansowanie zadań własnych powiatów w zakresie wspierania rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 rokiem, pod nazwą: „Działania zmierzające do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej poprzez dofinansowanie zadań określonych w art. 192 pkt 3,4,5,7 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” Powiat Olecki	223	0	0	15	0
Dofinansowanie zadań własnych powiatów w zakresie wspierania rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 PCPR Giżycko	224	103	179	4	7
GOPS Łukta Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej – asystent rodziny	225	0	2	2	2
Gmina Janowiec Kościelny Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013-2014 realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym	226	0	1	1	2
Gmina Kalinowo – Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	227	1	1	1	2
Gmina Lubawa. Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu pn. „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych”	228	20	20	20	20
Gmina Lubawa Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.	229	14	96	80	16
Gmina Lubomino „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” w latach 2012-2014	230	1	1	1	1
Gmina Miasto Elbląg – Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	231	133	30	0	0
Gmina Miasto Elbląg – Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch”	232	65	325	65	90

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Gmina Morąg – Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Asystent Rodziny	233	1	0	0	1
Gminne Programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego	234	0	0	0	20
Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego	235	0	12	10	0
MOPS – Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (asystenci)	236	0	3	3	3
MOPS – Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy)	237	0	7	7	7
MOPS – Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	238	0	0	40	0
PCPR realizował konkurs Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (liczba uczestników)	239	1	1	1	2
PCPR realizował konkurs Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej (liczba uczestników)	240	1	7	2	0
Projekt współfinansowany ze środków z EFS realizowany w gminie Jonkowo	241	28	11	13	0
Powiat Olsztyński Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	242	0	1	0	0
Powiat Olsztyński Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	243	0	0	2	0
Powiat Olsztyński Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014	244	0	0	15	0
Powiat Olsztyński Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2015	245	0	0	0	300
Powiat Olsztyński Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2012 „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	246	1	0	0	0
Powiat Olsztyński Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2012 „Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-	247	61	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
wychowawczych typu rodzinnego”					
Powiat Olsztyński	248	97	0	0	0
Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2012 „Wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka”					
Powiat Olsztyński	249	0	256	0	0
Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013					
Powiat Olsztyński	250	65	0	0	0
Dofinansowanie zadań własnych powiatów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na rok 2012 „Obowiązkowe zwiększenia wysokości świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach oraz na realizację pomocy na kontynuowanie nauki”					
Powiat Olsztyński	251	75	0	0	0
Dofinansowanie zadań własnych powiatów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na rok 2012 „Wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej oraz dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka”					
Powiat Olsztyński	252	0	0	31	0
Dofinansowanie zadań własnych powiatów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na rok 2014 „Wsparcie rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 r.”					
Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” realizowany przez MOPS Zalewo	253	18	18	15	15
Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” realizowany przez Urząd Gminy w Kozłowie	254	0	0	0	10
Program „Asystent rodziny”	255	1	1	1	1
Program "Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej" - gmina Pasym	256	0	0	1	1
Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” realizowany przez MOPS Zalewo	257	2	2	2	2
Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej" ogłaszany	258	1	1	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
przez MPiPS					
Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – Asystent w gminie Wielbark	259	0	0	1	1
Program „MALUCH” edycja 2012, 2013, 2014, 2015	260	25	25	25	25
Program Asystent Rodzin I Koordynator Rodzinnej pieczy zastępczej realizowany przez Gminę Kowale Oleckie	261	34	29	22	30
Program Asystent Rodziny i Koordynator Pieczy Zastępczej	262	0	0	5	6
Program Asystent Rodziny na rok 2014 – 1 Asystent	263	0	0	1	1
Program Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 realizowany w Gminie Miłakowo	264	0	0	2	2
Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – GOPS Prostki	265	1	1	1	1
Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. GOPS w Jedwabnie zatrudnił na umowę zlecenie jednego Asystenta rodziny	266	0	0	1	1
Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	267	1	1	1	1
Program Osłonowy "Wspieranie JST w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie"	268	0	0	1 014	0
Program Osłonowy "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" realizowany przez GOPS w Kozłowie (wniosek złożony został przez Urząd Gminy w Kozłowie)	269	0	15	0	30
Program PL14 „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 Miasto Bartoszyce.	270	0	0	70	70
Program Wspieranie Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej "Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej realizowany przez miasto Braniewo	271	7	3	3	2
Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej Gmina Budry	272	1	1	1	1
Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej Gmina Ostróda 2014	273	0	1	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	274	20	18	17	41
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej realizowany przez gminę Orneta	275	8	9	7	8
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej „Asystent Rodziny” edycja 2012, edycja 2013, edycja 2014, edycja 2015	276	4	4	6	6
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	277	2	4	5	5
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2015 r. Gmina Ostróda	278	0	0	0	1
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – Gmina Płońsk	279	0	1	1	1
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014	280	0	1	2	0
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach	281	1	1	1	1
Program asystent rodziny w Gminie Wilczęta	282	1	1	1	1
Program dofinansowanie standardów placówek wsparcia dziennego w 2013 roku	283	0	105	0	0
Program osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	284	0	0	126	120
Program osłonowy Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Projekt pod nazwą: „Rozwój profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu oleckiego” – Powiat Olecki	285	0	0	0	357
Program osłonowy Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Projekt pod nazwą: „Rozwój specjalistycznego poradnictwa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w powiecie oleckim” – Powiat Olecki	286	151	0	0	0
Program resortowy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - asystent rodziny	287	1	1	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Realizowany przez Gminę Wieliczki					
Program rządowy „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej” Gmina Ruciane-Nida	288	0	1	1	2
Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 pt. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Powiat Szczycieński	289	1	1	2	4
Projekt partnerski pt. „Bezdomność – Tu nie kończy się życie..” – Edycja 2013 w ramach programu MPiPS program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności – edycja 2013.	290	0	20	0	0
Projekt partnerski pt. „Mały biznes – duże możliwości AlterCIS partnerem MOPS i PUP” w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”	291	0	12	12	0
Projekt pod nazwą „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	292	0	1	1	1
Projekt pod nazwą „Resortowy program wspierania rozwoju pieczy zastępczej na rok 2013”	293	0	15	0	0
Projekt pt. „Działalność Młodzieżowego Klubu” w ramach Programu „Świetlica – Dzieci – Praca na rzecz wspierania dziecka i rodziny w gminie”	294	200	0	0	0
Projekt pt.: „PRZEMOC – już nigdy więcej”	295	0	0	0	0
Projekt pt.: „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” gmina Młynary	296	0	0	1	0
Projekt pt.: „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015” gmina Młynary	297	0	0	0	1
Projekt pt.: „Program Świetlica – Dzieci – Praca na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie” gmina Młynary	298	0	0	0	30
Resortowy Program Wspierania Rodzin i Systemu Pieczy Zastępczej	299	1	1	1	1
Resortowy Program Wspierania Rodzinnej Pieczy Zastępczej w PCPR w Bartoszycach	300	0	0	11	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012 „Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka”	301	36	0	0	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i	302	0	4	2	2

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Systemu Pieczy Zastępczej „Asystent Rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” realizowany przez MOPS w Biskupcu					
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2013. Projekt pod nazwą: „Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013” – Powiat Olecki	303	0	20	0	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Projekt pod nazwą: „Doszkalanie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe” – Powiat Olecki	304	52	0	0	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Projekt pod nazwą: „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – Powiat Olecki	305	1	1	1	1
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy zastępczej "Asystent Rodziny 2013 r. realizowany przez Gminę Gietrzwałd	306	4	2	1	1
Resortowy Program Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Gmina Dobre Miasto	307	1	2	3	4
Resortowy Program Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2014 PCPR Giżycko	308	63	9	15	17
Resortowy Program Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej	309	26	33	265	285
Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2012 rok – Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, Projekt „Obowiązkowe zwiększenia wysokości świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych oraz na realizację pomocy na kontynuowanie nauki” w powiecie braniewskim	310	8	0	0	0
Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2012 rok – Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, Projekt „Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców” w powiecie braniewskim	311	30	0	0	0
Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2012 rok –	312	1	2	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, Projekt „Wynagrodzenie dla zawodowej rodziny zastępczej oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka” w powiecie braniewskim					
Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” PCPR Giżycko	313	2	2	94	96
Resortowy Program wspierania rodziny na rok 2013 – Powiat szczycieński	314	0	31	0	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, Projekt „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – dofinansowanie do wynagrodzenia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej” w powiecie braniewskim	315	1	1	2	2
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej – jednorazowa pomoc	316	0	0	6	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej – szkolenia	317	0	0	10	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na 2013 rok, Projekt „Szkolenie dla istniejących form pieczy zastępczej. Naucz dziecko jak rozładowywać złość. Opracowanie kodeksu złości” w powiecie braniewskim	318	0	18	0	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na 2013 rok, Projekt „Szkolenie dla istniejących form pieczy zastępczej. Wypalenie zawodowe rodziców zastępczych” w powiecie braniewskim	319	0	18	0	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – Powiat Olecki	320	0	0	30	0
Resortowy Program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, Projekt „Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej” w powiecie braniewskim	321	16	7	11	6
Resortowy program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012 Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej	322	6	0	0	0
Resortowy program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012	323	9	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Szkolenia Rodzin Zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego					
Resortowy program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012	324	21	0	0	0
Szkolenia Rodzin Zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego					
Resortowy program dofinansowania standardów placówek wsparcia dziennego - miasto Olsztyn	325	0	20	0	0
Resortowy program wspierania rodzinnej i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – „Asystent rodziny”	326	0	74	0	0
Resortowy program wspierania rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – szkolenia na kandydatów na rodziny zastępcze I-XII 2014	327	0	0	0	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – Gmina Świątki	328	0	1	2	3
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny”	329	34	25	24	40
Resortowy program wspierania rodziny i pieczy zastępczej „Asystent rodziny”	330	69	82	76	76
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – Koordynator Rodzinnej Pieczy zastępczej	331	1	1	0	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent Rodziny”	332	0	1	1	1
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny” – miasto Olsztyn	333	7	4	6	8
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny”	334	1	1	2	2
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – miasto Olsztyn	335	1	7	7	13
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej realizowany przez Gminę Elk	336	3	3	3	2
Resortowy program wspierania rodziny i	337	3	2	2	2

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
systemu pieczy zastępczej – Asystent rodziny					
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej Gmina Ostróda 2013	338	0	0	1	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok. 2014 Powiat Szczycieński	339	2	0	23	25
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nr rok 2012 „Asystent rodziny”	340	53	0	0	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	341	25	34	21	15
Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej – miasto Olsztyn	342	0	3	3	5
W 2015 r. Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Małdytach również wystąpił o dofinansowanie w ramach "Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2015 r."	343	0	0	0	2
Asystent rodziny realizowany przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach	344	0	1	1	1
Asystent rodziny w gminie Purda	345	1	1	1	1
Program „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej” realizowany przez gminę Bisztynek	346	0	1	2	2
Projekt „Dofinansowanie zadań własnych powiatów w zakresie wspierania rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 rokiem” Powiat Szczycieński	347	0	0	7	7
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej" w Powiecie Piskim	348	1	1	1	0
W 2015 roku program „Wspieranie JST w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” w gminie Wielbark	349	0	0	0	50
Wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej oraz dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka – Powiat Szczycieński	350	30	0	0	0
Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych – Powiat Szczycieński	351	6	0	0	0
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.	352	1	1	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie	
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (niewymienionych wyżej)					
Liczba programów	353	70	75	90	88
Ogółem liczba osób objętych projektami	354	62 210	64 512	60 997	60 054
W tym:					
„Pomoc Państwa w zakresie dożywiania na lata 2006-2013” realizowany w Gminie Miłakowo	355	656	528	0	0
„Pomoc gminy w zakresie dożywiania” – gmina Pasym	356	457	430	360	360
„Pomoc gminy w zakresie dożywiania” Gmina Lubomino	357	0	0	479	497
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany przez MOPS Zalewo	358	543	567	504	500
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	359	1 024	984	882	854
„Program Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Miasto Bartoszyce	360	2 105	1 924	1 687	1 687
„Program integracji społeczności romskiej w 2015” (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji) tytuł zadania: „Zatrudnienie kobiet z rodzin romskich właściwą ścieżką rozwoju zawodowego”, realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	361	0	0	0	3
„Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2012 r.” (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji) tytuł: „Praca właściwą ścieżką reintegracji zawodowej kobiet z rodzin romskich w Nowym Mieście Lubawskim -kontynuacja 2012”, realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	362	3	0	0	0
„Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2013 r.” (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji) tytuł: „Praca właściwą ścieżką reintegracji zawodowej kobiet z rodzin romskich w Nowym Mieście Lubawskim – kontynuacja 2013”, realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	363	0	3	0	0
„Wieloletni rządowy zakresie dożywiania”	364	597	594	356	450
Centrum Wolontariatu przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynie	365	39	15	28	30
Dofinansowanie zadań własnych powiatów w zakresie wspierania rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 rokiem	366	0	0	4	0
Dożywianie na terenie Gminy Jonkowo	367	609	702	750	750
Dystrybucja Żywności w ramach Programu	368	0	400	300	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
„Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej PEAD” realizowany w Gminie Biskupiec					
Dziecko romskie w Integracyjnej Świetlicy Środowiskowej	369	30	30	0	30
Edukujemy i przeciwdziałamy przemocy w Gminie Kurzętnik	370	0	0	52	0
Europejski Program Pomocy Żywnościowej PEAD realizowany przez gminę Orneta	371	2 471	2 016	0	0
Europejski Program Pomocy Żywnościowej PEAD – Gmina Świątki	372	700	700	0	0
Fundusz Europejskiej Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD realizowany przez gminę Orneta	373	0	0	1 700	1 700
GOPS Łukta- projekt realizowany w ramach wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	374	750	790	730	740
Gmina Janowiec Kościelny Wieloletni Program Wspierania Finansowego Gmin W Zakresie Dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym.	375	0	0	85	85
Gmina Miasto Elbląg – Powrót osób bezdomnych do społeczności	376	24	192	231	50
Gmina Morąg - Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	377	4 008	4 118	3 137	3 915
Gmina Morąg – Rządowy program wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego	378	160	175	189	0
Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2006-2013 „Rodzina bez przemocy” – miasto Olsztyn	379	3 746	3 223	0	0
Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Olsztyna – miasta na prawach powiatu na lata 2014-2020	380	0	0	861	870
Gminny program wspierania rodziny w Olsztynie na lata 2013-2015	381	0	8 430	6 886	7 000
MOPS – Pomoc państwa w zakresie dożywiania	382	5 637	5 592	4 146	4 000
MOPS – Wsparcie rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powstałych przed 2014 r	383	0	0	53	0
Miasto Hawa Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	384	37	0	0	35

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
„Lepsza rodzina”					
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Korszach realizuje program osłonowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	385	2 310	2 307	2 350	2 350
Pomoc państwa w zakresie dożywiania w gminie Frombork	386	0	0	28	28
Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków PFRON – Powiat Olecki	387	8	12	12	12
Pomoc państwa w zakresie dożywiania realizowany przez Gminę Kowale Oleckie	388	351	343	360	370
Pomoc państwa w zakresie dożywiania realizowany w Gminie Węgorzewo	389	582	726	713	720
Pomoc państwa w zakresie dożywiania realizowany przez Gminę Gietrzwałd	390	449	397	349	370
Pomoc państwa w zakresie dożywiania Gmina Ostróda	391	1 321	1 053	1 244	1 247
Pomoc państwa w zakresie dożywiania Realizowany przez Gminę Wieliczki	392	1	1	1	1
Pomoc państwa w zakresie dożywiania	393	3 982	4 129	3 530	3 536
Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Olsztynie na lata 2013-2015	394	0	805	706	700
Program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”, realizowany w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	395	1 461	1 533	1 439	0
Program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”	396	1 300	1 100	1 200	1 200
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	397	959	891	881	900
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Liczba projektów 1,	398	432	420	450	450
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Olecko	399	2 633	2 473	2 290	2 300
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w gminie Barczewo.	400	1 226	1 145	1 059	1 059
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	401	313	313	291	291
Program „Wolni od przemocy – wsparcie i profilaktyka” w Powiecie Ostródzkim	402	0	0	100	450
Program Korekcyjno-Edukacyjny „Partner” dla sprawców przemocy	403	24	45	41	41
Program Korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie metodą DULUTH – powiat Szczycieński	404	25	25	25	25
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - realizowany w Gminie	405	0	0	515	300

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Biskupiec					
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Współfinansowana z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Gmina Świątki	406	0	0	450	700
Program Osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” 2015 r. realizowany w Gminie Barciany	407	0	0	0	20
Program Rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany przez Gminę Godkowo	408	587	514	662	662
Program Wieloletni „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	409	0	1	1	1
Program Wyrównywania Różnic między Regionami II – miasto Olsztyn	410	0	0	25	25
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	411	0	0	1	1
Program dla osób starszych miasta Olsztyna na lata 2010-2015	412	1 473	961	850	890
Program osłonowy Pomoc państwa w zakresie dożywiania realizowany przez GOPS w Jedwabnie	413	0	0	394	394
Program osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”	414	0	0	0	60
Program pomocy rodzinom zagrożonym eksmisją „Mieszkanie be zadłużenia” – miasto Olsztyn	415	43	0	0	0
Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	416	337	437	0	0
Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	417	1 044	1 328	1 308	1 176
Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany przez Gminę Elk	418	435	426	366	304
Program wieloletni: „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”	419	604	597	589	589
Program włączania najuboższych mieszkańców Olsztyna w życie kulturalne, oświatowe, sportowe i rekreacyjne miasta	420	185	170	210	220
Projekt partnerski pt. „Bezdomność nie hospicjum – tu nie kończy się życie... – edycja 2013” w ramach programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności” Edycja 2013, finansowany ze środków Wojewody	421	0	20	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Warmińsko-Mazurskiego					
Projekt pt. „Pokrycie kosztów ubezpieczenia dzieci romskich od następstw nieszczęśliwych wypadków uczęszczających do szkół na terenie Elku” w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce	422	32	32	0	0
Projekt pt. „Prawo jazdy” w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce	423	0	4	0	0
Projekt pt. „Rodzina wolna od przemocy – Miasto Elk skutecznie przeciw przemocy” w ramach Rządowego Programu Ograniczania Przemocy i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”	424	0	0	60	0
Projekt pt. „Spotkanie integracyjne 2012” w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce	425	70	0	0	0
Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”. Projekt pod nazwą: „Profilaktyka i edukacja kluczem do rozwiązywania problemów przemocy w powiecie oleckim – II edycja” – Powiat Olecki	426	0	0	0	935
Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”. Projekt pod nazwą: „Profilaktyka i edukacja kluczem do rozwiązywania problemów przemocy w powiecie oleckim” – Powiat Olecki	427	0	0	845	0
Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Biskupiec	428	1 666	1 549	1 532	1 532
Rządowy Program Wspierania Osób Uprawnionych do Świadczenia Pielęgnacyjnego realizowany w Gminie Miłakowo	429	36	41	44	0
Rządowy Program Wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	430	187	147	19	0
Rządowy Program wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne Gmina Ostróda	431	101	96	110	0
Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, realizowany w latach 2006-2013; Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020.	432	406	325	348	360

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2012	Rok 2013	Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
Rządowy program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	433	969	1 050	1 077	1 100
Rządowy program wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego	434	26	34	31	0
System profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem w mieście Olsztynie na lata 2011-2015	435	7 251	8 430	6 886	7 000
Unijny Program Dostarczania żywności dla najuboższej ludności Miasto Bartoszyce	436	1 410	1 412	1 408	1 500
Wieloletni Program Rządowy Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	437	1 111	1 151	1 086	1 100
Wieloletni Program Wspierania Finansowego Gmin w Zakresie Dożywiania – Gmina Świątki	438	950	1 088	1 056	1 100
Wieloletni gminny program osłonowy w zakresie dożywiania dzieci dla miasta Olsztyna na lata 2014-2020 realizowany w ramach programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020	439	0	0	208	210
Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania – dożywiano 7 dzieci bez decyzji	440	0	0	7	7
Wieloletni program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Gmina Ruciane-Nida	441	458	380	400	400
Wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej oraz dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka	442	8	0	0	0
Dożywianie w Gminie Wilczęta	443	340	350	445	430
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w gminie Wielbark	444	505	514	500	500
Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	445	0	0	85	85
Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 realizowany przez gminę Bisztynek	446	0	0	1	1
Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 realizowany w Gminie Miłakowo	447	0	0	359	359
Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Gmina Budry	448	210	179	207	207